

List

LETO XI
ŠT. 5
26. MAJ 2005
300 SIT

ISSN 1581-8373

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

Stran 10
Porušene domačije
Vrsnakova domačija

Poština plačana pri Pošti 3325 Šoštanj

Knjižnica Velenje
Titov trg 05

3320 Velenje

Stran 26
Intervju
mag. Maja Završnik - Puc

Stran 30
Iz prejšnjega stoletja

Stran 34
Spomini

D r o b n a

Jaz sem droben,
 droben list,
 ki drevo mu daje hrano.
 To drevo
 iz zemlje rase,
 zemlja
 pa je vir življenja
 in življenje
 vir človeštva
 in človeštvo
 to je hrast,
 ki človeku
 daje rast.

Magda Lampret

Umrla je Magda. Dolgoletna dopisnica in sodelavka prej občinskega glasila in sedanje revije List.

Pred leti sem večkrat poslušal prijatelja, ki je imel ob vsaki stiski in težavi namesto tarnanja pri roki misel: "Človek mora v sebi iskati mir." To je najteže. Laže je bežati pred sabo in iskati krivdo za lastne težave v okolju. A tako se človek ne dokoplje do miru. Treba se je ustaviti in zajeti sapo, kar pa ni vsakomur dano. Magda Lampret je bila samo ena iz povojne generacije, ki niso imeli časa zase, temveč so vse svoje življenje posvetili drugim - pogosto tudi na račun lastnega duševnega miru in telesnega zdravlja.

Magda Rženičnik, poročena Lampret, se je rodila 22. julija 1943 očetu Fortunatu in mami Amaliji. Mladost je preživela Šentvidu pri Grobelnem, a kot da ji je bil nemir časa položen v zibelko, je še kot otrok s svojimi starši zamenjala nekaj bivališč. Vse dokler se ni leta 1964 ustalila, ko se je poročila z Antonom Lampretom, Špičnekovim Tončom, in se preselila na rob Gaberk, v Velunjo.

Magda je bila ženska nemirnega duha, bistra in zvedava, odprta za okolje in odprta za ljudi, pogostokrat nerazumljena; saj nenazadnje ni čisto običajno, da človek, še posebej ženska, skače s padalom. Tudi to je počela, ko je bila še članica v letalskem centru v Levcu. Da pa ni bila lahkomišelnica in se je zavedala svojega početja, priča dejstvo, da sinu Bogdanu ni dovolila, da bi jo v tem športu posnemal. Izučila se je za šiviljo in je kljub zdravstvenim težavam šivala do zadnjega. Sebi v zadovoljstvo ter vnukom in otrokom v korist.

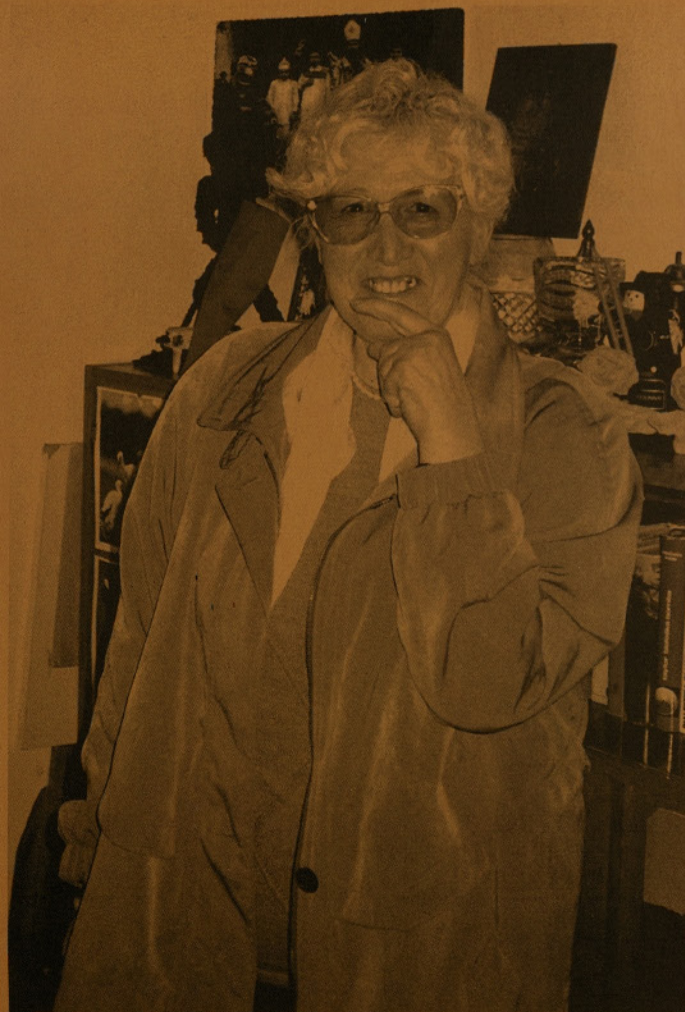
Magda je leta 1963 rodila sina Bogdana, v zakonu z Antonom pa leta 1965 sina Zvonka in tri leta kasneje še hčerko Alenko. Kot večini takratne generacije tudi Magdi ni bilo lahko. Služba v Toprovem obratu v Šoštanjju, otroci, služba v Gorenju ... Kot mnogi je tudi Magda vlagala svojo energijo v hišo, ki sta jo z možem gradila. Pokojni ni bilo težko poprijeti za možko delo, saj je bil takrat že mešalec za beton nedosegljivo razkošje, kaj šele drugačni stroji, da pomanjkanja gradbenega materiala ne omenjamo.

Tako je teklo njeno življenje, razpeto med službo, gradnjo hiše in skrbjo za družino. In vendar je vedno našla in poiskala svoj prostor v družbi, saj je bila zelo aktivna na različnih področjih, tudi kasneje, ko se je po letu 1985 zaradi zdravstvenih tegob upokojila. To zanj ni postal čas terapij in brezdelja, temveč je obujala svoje hobije iz mladosti, ko je iskala redke priložnosti za uživanje v kulturnih prireditvah in je sama rada povedala, s kakšnim veseljem je še mlada hodila poslušat vaje godbenikov, sodelovala v folklorni skupini in vedno pritegnila pesmim, ki so se zapele ob tej ali oni priložnosti. Po upokojitvi pa se je našla v bolj umirjenem delu - skrbi za knjižnico v Gaberkah, ki deluje v okviru kulturnega društva Kulturnica.

Posebno poglavje v njenih družbenih aktivnostih pa gotovo pomeni njeno dopisništvo in sodelovanje s šoštanjsko revijo List. Vrsto let je marljivo sestavljala poročila in prilagala fotografije, saj ji tudi ta spretnost ni delala težav. Na ta način ni le beležila dogodkov okoli sebe, ampak je do njih pogosto vzpostavila kritičen odnos. Žal je v zadnjem času to delo opustila. Malo je bil kriv hiter prodor računalnikov, ki jih ni marala, malo pa njena trema in samokritičnost, saj je kljub izkušnosti menila, da mora svojo vlogo prepustiti mlajšim.

Magda je izstopala iz okvirjev povprečne ženske in bila zaradi tega včasih nerazumljena. Tu in tam deležna tudi posmeha, kritiške zavisti in drugih preglavic, ki jih prinaša s sabo "frajgajstovski" duh. V kakšni večji, urbani sredini bi zanesljivo ne izstopala tako kot v tem prostoru in svojem času, ko je knapovskim ženam bolj pristajal kuhalnica in predpasnik kot pa nalivno pero in športna trenerka. A kljub slovesu, ki si ga je pridobila s svojim slogom življenja, je bila v duši globok humanist in so ji delali krivico tisti, ki so se čudili, kako je dobesedno vse dneve in noči prebedela v skrbi in oskrbi bolnega in umirajočega moža, ki jo je zapustil leta 2001.

Magdina velika skrb so bili njeni trije otroci in zelo je bila ponosna in vesela, ko so si vsi trije ustvarili družine. Kmalu se je skrbi pridružilo neskončno veselje ob pestovanju vnukov. To se ji je ob posebnih priložnostih, praznikih, rojstnih dnevih, ... spreminjalo v skoraj nepojmljivo skrb, s čim in kako bi jim še ustregla ter postregla; kot da bi hotela in morala na vsak način otrokom in vnukom nuditi vsaj delček sreče in ljubezni, ki jo je sama v svojem otroštvu v bistvu pogrešala. Rada jih je obiskovala in če kdo od sedaj užaloščenih zaradi naglice ni zaznaval te njene skrbi in ljubezni, jo bo posej, v praznini, ki jo Magda pušča za sabo, gotovo prepoznal. Neskončno je želela, da bi bilo njenim otrokom in vnukom v življenju lepše in lažje, kot je bilo njej.

List

Revija za kulturna in druga vprašanja Občine Šoštanj in širše.

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča Občina Šoštanj, zanjo Milan Kopusar, župan.

Fotografija na naslovnici:

List

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Lektoriranje

Jožica Andrejc
(Za razpise in objave odgovarja naročnik.)

Priprava redakcije

Milojka Komprij

Oblikovanje in prelom

Vinko Pejovnik ml.

Tisk

Grafika Gracer Celje

Natiskano

900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za LIST št. 6/7 (junij/julij 2005), pošljejo ali dostavijo najkasneje do 17. junija 2005.

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Iz prejšnjega stoletja, Stran 30.

VSEBINA

Fotografija meseca

Uvodnik

Naša občina

Javni red in mir skozi denarnico

Politika

Dogodki in ljudje

Prostor za komentar

Porušene domačije

Vrsnakova domačija

Planinci / Skavti

Utrinki iz življenja cerkve

Sredina

Podoba kulture

Intervju

Pogovor z magistro Majdo Završnik - Puc

Naša naravna dediščina

Eko šola

Iz prejšnjega stoletja

Preljubi svet' Florjan, deklete, jajce sam!

Knjige

Čez Uršljo goro

Spomini

Šoštanj z bližnjo okolico skozi čas in moje oči (3. del)

Naša naravna dediščina

Voda, največji čudež

Svetloba

Horoskop

Križanka

Varnost

- 4
- 5
- 6
- 11
- 12
- 17
- 18
- 20
- 21
- 22
- 24
- 26
- 29
- 30
- 31
- 32
- 34
- 38
- 40
- 40
- 41
- 42

»Mi gremo v novo, saj se stara podira kar sama od sebe...«

Foto: List

Iz preteklosti za prihodnost

Tako zgodaj se še nobeno šolsko leto ni približalo h koncu kot letošnje. Res je, da smo imeli pouk kar nekaj sobot, pa vendar. Na konferencah se že nekaj časa pogovarjamo o tem, kako bomo izpeljali zadnje dni pouka, ko stavbe Kajuhove šole ne bo več, ko bo ta le še del stoletne zgodovine.

Da gre zares, pričajo nemi hodniki brez panojev. Od njih so ostale le še luknje v stenah. Tudi učilnice so se nekako povečale, saj so pisano po barvane omare iz njih že pobegnile. Učitelji dan za dnem pridno pakirajo svoje stvari v škatle, učenci jih odnašajo pod novo streho.

Kot bi nam šola nekako zamerila, vse po vrsti odpoveduje: stikala za luč ne ubogajo več, ključavnice na vratih se nočejo odklepati, kot da nas učilnice ne želijo izpustiti. Še stolom in mizam kar po vrsti odpadajo noge, naslonjala ... Da o oknih ne govorimo.

Kmalu se bodo na različnih mestih pojavili takšni in drugačni zapisi, sporočila učencev ob slovesu od šole. Le kaj bi vedela povedati šola o teh dolgi letih življenja? Nad čim bi se pritoževala? Nad kom bi tarnala? Na kaj je ponosna? Česa ne bo nikoli pozabila? Le kaj nam bi položila na srce za naslednjih sto let? Menjala je mnoge režime, zamenjala veliko imen, poučevala v različnih pogojih in jezikih, učila različne predmete, pod svojim okriljem varovala učence različnih starosti in sposobnosti. Pa vendar je vedno skušala vzgajati in poučevati le za življenje in mladim v prid.

Zanimivo bi bilo izvedeti, koliko pedagoških delavcev je v vseh teh letih posredovalo znanje mlademu rodu pod to streho, koliko otrok je stopilo skozi šolska vrata, ki se bodo 13. junija za vedno zaprla. Kolikokrat je šolski zvonec naznanil začetek pouka in kolikokrat je ob koncu šole razveselil učence? Ali bo tudi letos tako veselo, ko bo zadnjič zazvonil?

Jožica Andrejč

Tako razmišljajo o zadnjih dneh na Kajuhovi šoli učenci, ki jih čaka samo še eno leto šolanja v osnovni šoli:

V to šolo hodim že sedem let in mi je zelo pri srcu. Čeprav vem, da jo bodo kmalu porušili, se mi porajajo različna vprašanja. Kaj pa njena starost? Lahko bi bil v njej muzej. A kaj ko je iz dneva v dan bolj revna: delavci odnašajo panoje omare

... Stiska me pri srcu ob misli, da se bo zrušila kot kup nesreče.

Petra Pečnik

Pred nekaj dnevi sem stopila v šolo in se prestrašila praznine – ni več panojev. Spet naslednji dan so bili hodniki polni omar iz učilnic – tri ure kasneje – spet vse prazno. Preseneti me pok – vrata so padla na hodnik. (Zaradi prepaha?) Potem pokukam skozi okno nove šole in si mislim: Na novi šoli se to ne bo dogajalo, tam je vse tako – novo ...

Vita Ivanek

Pričakovanja so velika, a zahteve majhne. Ob misli na novo šolo, ki bo svoja vrata odprla septembra, se razveselim. Kaj vse bo boljše, zanimivejše, modernejše. Selitveni postopki so že v polnem teku in ob tem me spreleti. Kaj pa stara šola? Ostala bo v spominu mnogih generacij. Naj počiva v miru in upajmo, da se ne bo v grobu obračala, ko bodo učenci v novi šoli zganjali norčije.

Katja Potočnik

Hm ... Nova šola ... V redu, čeprav je znotraj še nisem videla. Malo me skrbi, kako bo sprejela toliko učencev obeh šol. Najprej bodo verjetno nastajali med nami konflikti, kasneje pa se bomo (upam) dobro razumeli.

Kaj pa stara šola? Vem, da se zelo hitro bliža njen zadnji dan, saj je že precej osiromašena, a mi imamo še vseeno pouk v njej. Vsaj do konca bi morala zdržati takšna, kot smo je bili navajeni.

Petra Plantak

Komaj že čakam na novo šolo, še posebej, odkar sem slišal, kako moderna bo in kakšne novosti bodo v njej. Obenem pa mi je žal, ko vidim, kako podirajo staro šolo. Šolo, v kateri smo preživeli toliko nepozabnih trenutkov – žalostnih in veselih. Stara šola že ima zgodovino, ki je nova nima. Zato prihajamo tja mi, da ji to zgodovino ustvarimo.

Matic Hudournik

Javni red in mir skozi denarnico

Na zadnji seji občinskega sveta so, za nekatere prepozno, za večino pa najbrž prekmalu, svetniki sprejeli Odlok o javnem redu in miru v Občini Šoštanj. Odlok je objavljen v Uradnem listu Občine Šoštanj, v najkrajšem času pa naj bi ga poslali tudi na vsa gospodinjstva v občini. Uvodoma poudarimo, da bo nadzor nad odlokom izvajal Medobčinski inšpektorat, Kopališka 3, Velenje.

Mi smo se odločili, da vam odloka ne bomo predstavili v celoti, ampak se bomo ustavili samo pri kaznih, ki naj bi bile odločilne, da bo popisan papir zaživel v praksi.

Pa poglejmo, kaj se nam obeta, če ne bomo spoštovali določil odloka.

Globa v višini 30.000 sit je zagrožena za sledeče prekrške posameznikov:

Kdor prenočuje po parkih, avtobusnih in železniških postajališčih, v opušenih stavbah, zapuščenih vozilih, skupnih prostorih večstanovanjskih hiš in v drugih javnih prostorih. Prepovedano je tudi prenočevanje po senikih in kozolcih ali drugih objektih brez soglasja lastnikov teh objektov.

Kdor zaliva vrtove, pere avtomobile ali na drug podoben način tošiti vodo iz vodovodnih omrežij v času, ko je trošenje za ta namen omejeno.

Kdor pušča motorna vozila z delujočimi motorji ali ogreva motorje (razen Webasto sistema) v strjenih naseljih več kot tri minute.

Kdor parkira ali postavlja motorna ali druga vozila, prikolice ali delovne stroje na hišnih in garažnih dovozih, na zelenicah in drugih površinah, ki niso namenjene za parkiranje, ali pušča kontejnerje in posode za smeti na površinah, kjer bi ovirale promet ali pešce.

Kdor odlaga les ali zelene, kosovne in gradbene odpadke ali drug material na javno površino, na objekte gospodarske javne infrastrukture ali na druge objekte, namenjene splošni rabi.

Kdor vstopa brez dovoljenja v prostore, kamor je vstop prepovedan, če je prepoved vidno označena ali če je kraj kako drugače zavarovala uradna oseba.

Kdor po stanovanjih in na javnih krajih vznemirja, moti ali nadleguje občane z zbiranjem podatkov zoper njihovo voljo ali nadleguje občane z akvizitersko prodajo.

Kdor kolesari ali vozi drugo vozilo po zelenici, parku, igrišču ali po drugi javni površini, kjer je prepovedana vožnja s kolesom ali drugim vozilom ter na kakršen koli način ovira pešce na pločnikih in drugih površinah, ki so jim namenjene.

Kdor prestavi, odstrani, uniči, poškoduje, popiše ali kako drugače onesnaži napisne table, žive meje, javna (opozorilna) znamenja, spomenike, prometne znake, naprave za javno razsvetljavo, poštno nabiralnike, klopi, ograje, posode za odpadke, stojala za kolesa in druge naprave ali predmete za splošno rabo.

Kdor ima živali, ki s hrupom, smradom ali kako drugače motijo okolico ali z iztrebki onesnažijo površine, kjer se igrajo otroci, parke in druge podobne javne površine.

Kdor v naravnem okolju vozi ali organizira vožnje z motornimi vozili, motornimi kolesi, kolesi s pomožnim motorjem in kolesi, ki niso namenjena izključno vožnji po cesti, razen za potrebe kmetijskih in gozdarskih opravil.

Kdor uporablja posebna prevozna sredstva, ki jih poganja motor in ki presegajo hitrost gibanja pešcev (gokart, motorne sani, motorni štirikolesniki ipd.) v cestnem prometu in v naravnem okolju, razen če je to potrebno za dostavo, reševanje človeških življenj ali premoženja.

Kdor izvaja športne, prostočasne in druge dejavnosti ter javne prireditve v takšni meri, da škodljivo vplivajo na okolje.

Kdor uporablja zvočne ali druge naprave, ki povzročajo hrup, (streljanje, pokanje) v naravnem okolju, ki potrebuje povečano varstvo pred hrupom, t. j. na območju, namenjenem turizmu in rekreaciji ter v neposredni okolici bolnišnice in naravnega zdravišča v Topolšici.

Kdor sežigati travo, listje in druge odpadke na krajih, kjer je možnost, da se zaneti požar, ter kuri ogenj na prostem v vetrovnem vremenu in kadar pooblaščen organi javno objavijo povečano ali veliko nevarnost požarov, ter sežiga gume, odpadno olje, tekstilne odpadke iz umetnih mas v naravnem okolju.

Kresove je dovoljeno kuriti na način, da se ne ogroža varnosti ljudi in premoženja.

Kdor ima nepokrit oziroma nezavarovan vodnjak, jamo, jašek ali drugo odprtino, kjer obstaja nevarnost padca.

Kdor uporablja javne prometne površine za namene, ki ovirajo promet in ogrožajo varnost, npr. sankanje, smučanje, kotalkanje, drsanje, rolkanje in drugo.

Kdor opremlja ograje ob javnih cestah in poteh z bodečo žico ali drugimi nevarnimi predmeti.

Kdor odmetava cigaretne in druge ogorke ter odlaga pepel na krajih, kjer je možnost, da se zaneti požar.

Kdor pušča predšolske otroke brez nadzora na ulicah, cestah ali drugih javnih mestih.

Kdor brez dovoljenja lastnika oziroma upravljavca ali uporabnika uničuje, trga ali pobira sadje, poljske in vrtno pridelke, koplje zemljo, pesek ali kamenje, seka ali pobira les in ga odvaža ter odvaja vodo iz naravnih vodotokov.

Kdor z brezobzirno vožnjo ali kako drugače poskropi ali umaže ljudi in pročelja stavb ter prislanja predmete ali stvari na stene hiš, izložbena okna ali kamor koli, kjer to lahko povzroči škodo, ovira promet ali kvari videz.

Kdor pušča živali na javnih prostorih ali prometnih površinah brez nadzora.

Kdor odlaga hlodovino in druge predmete v jarke oziroma če se začasno odloži, je potrebno omogočiti pretok meteorne vode po jarkih.

Kdor meče sneg na vozišče s pločnikov in dvorišč pri čiščenju snega.

Lastniki in vodniki psov, ki z javnih površin, stopnišč in vhodov v stanovanjskih zgradbah sproti ne odstranjujejo pasje iztrebke.

Lastniki in vodniki psov, ki po naseljih in v naravnem okolju ne vodijo psa na povodcu, puščajo psa brez nadzora ali vodijo popadljivega psa brez nagobčnika oziroma imajo psa, ki s svojim lajanjem pretirano moti in vznemirja okolico. Kazen se plača tudi v primeru opustitve opozorila »hud pes«.

Globa v višini 40.000 sit je zagrožena za sledeče prekrške posameznikov:

Kazen je zagrožena odgovorni osebi javne prireditve, če ne poskrbi, da se prireditve zaključijo ob uri, ki je navedena v posebni odločbi ali priglasitvi prireditve.

Če ne poskrbi, da lahko obiskovalci javnih sho-

dov in javnih prireditve parkirajo svoja vozila tako, da s tem ne ovirajo ali ogrožajo drugih udeležencev v cestnem prometu in poskrbi za varnost parkiranih vozil na posebej urejenih parkiriščih.

Če ne poskrbi, da je prireditveni prostor v času trajanja shoda ali prireditve opremljen z ustreznimi posodami za odpadke ter s prenosnimi stranišči.

Če po končani prireditvi prireditvenega prostora ne očisti in ne odstrani postavljenih objektov in ostale naprave oziroma prireditvenega prostora ne postavi v prvotno stanje.

Če ne zagotovi izvršitve drugih ukrepov in nalog iz prigrisavitve javnega shoda oziroma javne prireditve.

Če ne poskrbi za primerno zaščito objektov, da zaradi dejavnosti prireditve ne pride do poškodb ali mazanja fasad, kadar se shod ali prireditev odvija med stanovanjskimi ali drugimi objekti.

Če lastnik psa privede na otroška igrišča, zelenice in bližini vzgojno-varstvenih ustanov ter na površine, ki so označene s posebnimi oznakami.

Globa v višini 50.000 SIT je zagrožena za sledeče prekrške posameznikov:

Če lastnik ne odstrani ali zniža predmetov in rastja ob cestah tako, da ne zmanjšujejo preglednosti; ne odstrani dreves oziroma suhih vej dreves, pri katerih obstaja nevarnost, da padejo in s tem ogrožajo varnost mimoidočih ali njihovo premoženje, in ne dopusti pooblaščenim osebam dostop do zemljišča ali objekta ob intervencijah.

Kdor meče, spušča ali odlaga predmete, snovi in odpadke v vodotoke, na travnike, ulice, pločnike, ceste, dvorišča, gozdove ali na druge površine in prostore, ki niso za to določeni. Za to je odgovoren tudi lastnik zemljišča.

Kdor spelje ali dopušča izlivanje odpadnih snovi (na primer odpadna olja, odplake, fekalije, gnojnico ali meteorne vode) na javno ali drugo površino, kjer povzroča smrad, onesnažuje vodo ali drugače ogroža zdravje ljudi ali povzroča premoženjsko škodo na objektih ali površinah.

Kdor na športnih igriščih, avtobusnih postajah in drugih javnih prostorih zane-marja red in čistočo.

Kdor pustiti greznice in odtočne kanale odprte ali slabo zaprte in opusti pravočasno praznjenje.

Kdor prevaža mrhovino, kosti, kože, fekalije in ostale odpadke v vozilih, ki niso zaprta ali drugače ustrezno zaščitena in na kakršen koli način onesnažujejo okolje.

Kdor čisti motorna vozila, delovne stroje s priključki in druge predmete na bregovih in strugah vodotokov in na zbirnih in zaščitnih območjih vodnih virov.

Kdor vodi živali, razen službenih psov in psov vodičev slepih, v trgovske, gostinske in druge javne lokale, otroška igrišča, zelenice in na pokopališča.

Kdor meče v kanalizacijske naprave predmete, ki lahko povzročijo zamašitev le-teh.

Kdor poškoduje, prevrača ali odstrani na javnih mestih nameščene smetnjake ali klopi ter pušča odprte pokrove kontejnerjev in posod za smeti.

Kdor iztepava, izliva ali meče z balkonov in oken kar koli, kar povzroča nesnago ali ogroža zdravje in varnost ljudi.

Kdor prevaža žagovino in druge razpršilne stvari tako, da se raznašajo po cestišču in okolici.

Kdor poliva gnojevko po njivah in travnikih v bližini strnjenih naselij oziroma znotraj poselitvenih območij, določenih s prostorskimi akti občine.

Zaradi zagotavljanja ustreznega zunanega videza naselij in zelenih površin se z globo 50.000 SIT kaznuje postavljanje šotorov, parkiranje bivalnih vozil in priklopnikov ali če se kako drugače tabori na zemljiščih, ki niso za to določena oziroma nima dovoljenja pristojnega organa po predhodnem soglasju lastnika ali upravljavca zemljišča in pristojne inšpekcijske službe.

Z enako globlo se kaznuje prepovedana reja živali, kot so perjad, kunci, drobnica, prašiči in govedo v ožjem mestnem jedru, ki zajema območje ureditvenega načrta Šoštanja, zazidalnega načrta ob Paki ter območje PUP za Šoštanjski trikotnik.

Za vse naštetu so za pravne osebe, torej podjetja, odgovorne osebe, torej njihove direktorje in samostojne podjetnike zagrožene še bistveno višje kazni.

Foto: List

Odlok je živ ...

... natančno toliko, kot ga tisti, ki jim/nam je namenjen, upoštevajo/mo.

Minula izkušnja urednika Lista pa ne vzbuja upanja, da bi ljudje znali uporabljati orodja, kot je na primer Odlok o javnem redu in miru. Je laže tarnati, kako ni nič v redu. Zgodilo se pač je, da je samozaščitno naravnani občan ob pol enajstih ponoči na dom poklical urednika in zatožil grdega soseda, ki je tisti hip mimo njegove hiše vozil odpadno opeko ter jo pri »puklastem« mostu stresal v Pako. Na moje vprašanje, zakaj naj raje takoj ne pokliče policije, ki je v takšnih primerih, še posebej ponoči, dolžna nemudoma ukrepati – (kaj pa vemo, kaj je človek v resnici metal v Pako!), je samozaščitno naravnani občan odvrnil, da se ne bi rad zameril sosedu. Tako. Naj se zameri List, da se policiji ne bo treba ... čeprav bi, nena-zadnje, policija morala reagirati tudi na anonimno telefonsko številko, ki je od umora Majca dalje »nalimana« po celem Šoštanju.

Kaj hočemo reči? Odlok sam ne bo pomagal nič, če ljudem manjka nekaj med nogami. Zaman bo čakati medobčinsko inšpekcijo iz Velenja, ki se bo prikazala vsake kvatre enkrat.

Mimogrede, cela ulica, vključno s samozaščitno naravnanim občanom, pozna ime, priimek in naslov osebe, ki je stresala odpad v Pako. Zagrožena kazen po odloku za takšno ravnanje znaša 50.000,00 tolarjev! Kdo ga bo prijavil? Pisec teh vrstic, ki je bil od neke druge samozaščitno naravnane osebe tudi obveščen, kdo bi naj to bil, se mu tudi noče zameriti ... Kako bomo torej ravnali?

P. R.

Na cesti smo vsi enaki

Svet Občine Šoštanj je na svoji 2. redni seji v točki 7. sprejel sklep o imenovanju nove sestave Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (SPV) v Občini Šoštanj.

To so Matjaž Cesar in Martin Kodrun kot predstavnika lokalne skupnosti, Andrej Volk, predstavnik uprave Občine Šoštanj, Zoran Stojko Krevzel, predstavnik Policijske postaje Velenje ter predstavnik vzdrževalca občinskih cest v Občini Šoštanj. Člani novega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v Občini Šoštanj smo se dne 14. 4. 2005 sestali na svoji prvi konstitutivni seji, na kateri smo uvodoma pregledali dolžnosti in naloge SPV ter v nadaljevanju izvolili novo vodstvo SPV.

Za predsednika občinskega SPV je bil predlagan in potrjen g. Andrej Volk.

V okviru začetka svojega dela je SPV Občine Šoštanj pričel s prvo akcijo: PROMETNA VARNOST V ŠOŠTANJU. Omenjena akcija je bila organizirana skupaj s PP Velenje predvsem v sodelovanju z Policijsko pisarno v Šoštanju, ki jo vodi g. Zoran Stojko Krevzel. Potekala dne 21. aprila 2004 z namenom v teh predpolletnih mesecih opozoriti in izpostaviti prometno varnost v Šoštanju predvsem iz vidika kolesarjev in motoristov. V akciji so sodelovali predstavniki motorizirane policijske enote iz Celja, ki so s svojo spretnostno vožnjo na motorjih prikazali, kako lep in nevaren je ta del cestnega prometa. Predstavniki Avtošole Relax iz Velenja so s svojo predstavitvijo novih prometnih predpisov in preizkusom lastnega znanja pripomogli k teoretičnemu delu predstavitve varnosti cestnega prometa. Predstavniki Republiškega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu so imeli na razpolago tehtnice, promilomate in stopkota, s katerimi lahko udeleženec praktično preizkusi tako težo trka ob različnih hitrostih kot reakcijske čase in čase ustavljanja ter podobno.

Kot goste smo na to preventivno akcijo povabili moto klube iz okolice Šoštanja: Moto klub Veteranov in Moto klub Netopir. Povabili smo predvsem učence 7. in 8. razredov osnovnih šol, preko časopisa, radia in televizije pa so bili povabljeni prav vsi Šoštanjčani in prebivalci okoliških krajev.

Udeležba na preventivni akciji je bila dobra, čeprav smo ugotavljali, da predvsem tistih, ki bi jim preventivna vzgoja najbolj koristila, ni bilo.

Poročilo in plan dela predsednika

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v Občini Šoštanj je v novi sestavi pričel z delom v mesecu aprilu 2004. Kot prva akcija nove sestave je prav današnja akcija, s katero želimo prinesiti vsaj kamček preventive v cestni promet v Šoštanju. Želimo, da bi takšne akcije postale stalnice na našem območju in da bi s tem mogoče kdaj rešili situacijo z najhujšimi posledicami. Osnovna naloga našega sveta je opozarjati in po svojih močeh tudi ukrepati ob vseh nepravilnostih in pomanjkljivostih, ki se dogajajo na naših

cestah. Delo SPV pa ni samo cestni promet, je tudi mirujoči promet v Šoštanju, so šolske poti v Šoštanju, tako tiste s šolskimi prevozi kot pešpoti. Veliko pozornost bomo poskušali posvetiti pomoči pri ocenjevanju varnosti posameznih šolskih poti. Vandalizem - kot posebna problematična veja varnosti v Šoštanju - mora dobiti v naši skrbi in pri našem delu posebno pozornost. Potrebno je preventivno vzgajanje naših otrok. Vrtci in šole so tisto mesto, kjer se vzgaja kultura, zavest in red za prometno varnost. Sodelovanje za avtošolami je nujno potrebno, saj so avtošole tiste, ki vzgajajo in dajejo tiste zadnje napotke za varno vožnjo po naših cestah. Sodelovati in izmenjavati izkušnje s sosednjimi SPV bo nujno potrebno, saj bomo le na osnovi medsebojnih izkušenj lahko na našem območju dosegli zelene rezultate.

Vse to pa mora imeti tudi svoje ozadje in pomoč. Pomoč bomo predvsem iskali v sodelovanju s prometno policijo v Velenju in s Policijsko pisarno v Šoštanju. Osnovna pomoč pa je v nas samih, v naših glavah in v naši zavesti. Kaj nam pomaga, če učimo in navajamo svoje otroke na red in disciplino v prometni varnosti, če le-te sami ne izvajamo. Le kako se bodo naši otroci v avtomobilu privezali z varnostnim pasom, če

STOPKO: Na tem elementu je lahko udeleženec v prometu preizkusil svoj reakcijski čas pri določeni hitrosti, prevoženo pot v reakcijskem času in pot ustavljanja tako na suhem kot mokrem cestišču.

Motorizirana enota Policijske postaje iz Celja je prikazala veliko spretnosti in znanja na svojih službenih pripomočkih.

Kjer so jekleni konjički, je vedno tudi veliko njihovih privržencev.

njihovi očetje in mame tega ne počnejo.

SPV pozna in tudi opozarja na veliko kritičnih točk v prometu na območju Občine Šoštanj. Če naštejemo le del teh kritičnih točk, ki se tičejo samo mesta Šoštanj in njihove glavne ceste skozi mesto. Državna cesta skozi Šoštanj od Velenja do Zavodenj in naprej za Črno postaja vse prometnejša. Posledica povečanega prometa je predvsem v ureditvi oz. asfaltiranju dela ceste v Šentvidu. Ravnina ob elektrarni na novo preplastenem vozišču je prava vaba za preizkušanje hitrosti vozil. Ta odsek pa je velikokrat tudi zasadi hlapov v ozračju spolzek in moker. Na eni strani je dokaj oster ovinek, na drugi pa vhod na most preko reke Pake. Če je prevelika hitrost na teh delih ceste, so posledice neizbežne. Križišče preko mostu in neposredna bližina Petrolove bencinske črpalke marsikaterega voznika zbegajo in mu s tem povzročijo dvome v pravilnost vožnje. V nadaljevanju je oster vhod proti trgovini ERA in h gostinskemu lokalu. In ko tu dodamo še dostavo za trgovino in nato odvoz kupcev je to zelo kritičen cestni priključek. Vhod k zdravstvenemu domu je preozek. Predvsem ob konicah, ko je v okolici veliko otrok pa zaprte zapornice, je ta vhod tudi zaradi nepravilnega razvrščanja voznikov preozek. V bližini pa je avtobusno postajališče, železniška postaja in otroci na njej pa rondo in bližina železniškega prehoda. Vsi ti elementi enostavno morajo klicati k previdnosti udeležencev v prometu. Upamo lahko, da se bo z izgradnjo nove šole in postajališča ob njej ta prisotnost otrok vsaj delno razbremenila. Zelo kritičen je odsek Kajuhove ceste v Šoštanju ob stari bencinski črpalci s prepovedjo parkiranja na pločnikih in s tem koriščenje parkirišča na nekdanji črpalci. Prehod čez cesto v trgovino in slaščičarno brez prehoda za pešce in s sladoledom v roki je kot naročen za nesrečo. Na koncu Kajuhove ceste pa je oster in ozek ovinek. Na tem delu je zaradi tovrstnjakov in avtobusov promet zelo oviran, saj je potrebno vsako večje vozilo počakati in s tem omogočiti normalno srečanje.

Zopet smo na železniškem prehodu, kjer so večni problem spuščene zapornice, zaradi katerih se čakajoča vozila naberejo skozi celo mesto Šoštanj. Za prehodom je bližina osnovne šole, ki je v času izgradnje nove šole še toliko bolj izpostavljena. Šola bo na tem območju ostala in previdnost bo zaradi večje koncentracije otrok morala biti še večja. Križišče proti Topolšici je ozko, na tem delu je bližina vrtca in pogosti skupinski izhodi. Prav tako starši puščajo svoje avtomobile na nedovoljenih mestih, ko pripeljejo otroke, kar še dodatno povzroča nevarnosti v prometu. Nova preplastitev Koroške ceste omogoča tudi večje hitrosti, prav zaradi tega je hitrost na tem delu kljub omejitvi na 50 km visoka. Prebivalci ob tej cesti so nam posredovali že kar nekaj pripomb v zvezi s prevelikimi hitrostmi.

Na koncu te državne ceste II. reda pa je križišče z odcepom za Ravne, kjer je zaradi nepreglednosti otežena priključitev na glavno cesto.

Našete so bile samo kritične točke ob državni cesti in v mestu samem, kar pa ne pomeni, da ostalih kritičnih prometnih točk ni. Te bomo analizirali ob drugih priložnostih.

Mnenje o prometni varnosti v Občini Šoštanj je naslednje: Občina Šoštanj ima ob državnih cestah še okoli 100 km lokalnih cest, 45 km zbirnih ulic,

110 km javnih poti in prav toliko nekategoriziranih občinskih poti. Ti odseki so po moji oceni razmeroma varni, kot dokaz je malo nesreč s hudimi posledicami. Te ceste so poti, ki jih domačini dobro poznamo, ne smemo pa zanemariti dejstva, da je na naših cestah vsak dan več tujcev, tudi tujcev na motorjih, ki naših cest ne poznajo, in prav zaradi njih moramo biti še toliko bolj previdni.

Nemogoče je v tem trenutku opozoriti na vse kritične točke na naših cestah. Dejstvo je, da potencialna nevarnost preti na nas, udeležence takoj, ko smo v prometu. Osnovni ukrep je previdnost v prometu. Previdnost je širok pojem, le-to pa dosežemo takrat oz. jo lahko izvajamo takrat, ko se v svojih glavah zavemo, da z brezglavo vožnjo spravljamo v nevarnost, celo življenjsko nevarnost tako sebe kot soudeleženca. Kultura voznika mora biti prirojena.

Ogromno različnih vrst udeležencev prometa imamo, tako po različnosti udeležencev oz. voznikov, kot po različnosti prevoznega sredstva in po namenu prevoza.

Andrej Volk

Udeleženci prometa se ne delijo na stare in mlade, na moške in ženske, na velike in majhne avtomobile, na težke motorje in kolesa, na prevoz blaga in prevoz za sprostitev. Prometna pravila so enotna in enaka za vse in na cesti smo vsi enaki.

Veliko je vzrokov za nesreče, najpogostejši pa so vsekakor alkohol, prevelika hitrost, nepoznavanje prometnih predpisov, nepopolna oprema prevoznega sredstva.

Vsi ti našeti vzroki pa imajo izvor v nas samih.

Vsebnost alkohola je odvisna le od nas samih, kajti nihče nas ne sili piti alkohola, preden gremo na cesto; prevelika hitrost izhaja izpod naših nog, nikoli nas nihče ne preganja, nikoli se nam toliko ne mudi, da bi to bil vzrok prevelike hitrosti; nepoznavanje predpisov je slabost nas samih, če ne vemo, kdo ima prednost, smo krivi mi sami. Nepopolna oprema vozila pa je tudi odvisna izključno od nas samih oz. od naše osveščenosti.

V prvi vrsti pa je osnova za nemoten promet kultura strpnost in osveščenost voznika.

Vsem tistim, ki to berete, želim veliko srečno prevoženih kilometrov, veliko srečno preživetih ur v prometu in obilo užitkov v mirni vožnji. Globoko v nas pa naj bo prisotna misel: spoštuj sebe in ostale soudeležence v prometu.

V predavalnici gasilskega društva so predstavniki Avtošole Relax predstavili veliko zanimivih novosti ter praktičnih nasvetov za varno vožnjo.

Foto: A. V.

OBČINA ŠOŠTANJ

KOMISIJA ZA PRIZNANJA

Na podlagi Odloka o priznanjih Občine Šoštanj (Ur. l. Občine Šoštanj, št. 7/96) Občina Šoštanj objavlja

RAZPIS ZA ZBIranJE PREDLOGOV ZA PODELITEV PRIZNANJ OBČINE ŠOŠTANJ V LETU 2005

1.

Ponudbe za podelitev lahko vložijo strokovne ustanove, zavodi, društva, organizacije, fizične in pravne osebe.

2.

Vrste priznanj v skladu s 3. členom odloka so:

- častni občan,
- priznanje Občine Šoštanj,
- plaketa Občine Šoštanj.

3.

Priznanje se lahko podeli posameznikom, skupinam, organizacijam in skupnostim, podjetjem, društvom, zavodom ter drugim pravnim osebam. Priznanje se lahko podeli tudi uglednim gostom oz. delegacijam, ki uradno obiščejo občino.

4.

Priznanje se podeli za: dosežke, ki prispevajo h kvaliteti življenja občanov in imajo pomen za razvoj in ugled občine na področju gospodarstva, znanosti, umetnosti, kulture, športa ter humanitarnih in drugih dejavnosti. Priznanje se podeli tudi za izkazano izredno požrtvovalnost, hrabrost in človekoljubnost ob izjemnih dogodkih.

5.

V letu 2005 so predlagana naslednja priznanja:

- eno priznanje za častnega občana,
- dve priznanji Občine Šoštanj,
- dve plaketi Občine Šoštanj.

6.

Predlog za podelitev priznanj mora vsebovati naslednje podatke:

- naziv in naslov predlagatelja,
- naziv in naslov kandidata za podelitev priznanja,
- vrsta priznanja, za katerega se predlaga,
- utemeljitev predloga.

7.

Predlog naj se pošlje na naslov: Občina Šoštanj, Komisija za priznanja, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj, do vključno petka, 19.08.2005 do 12. ure. Upoštevali bomo samo predloge, ki bodo do tega dne do določene ure že dejansko prispeli na zgornji naslov.

8.

Komisija za priznanja si pridržuje pravico, da po roku dospelih in nepopolnih predlogov ne bo obravnavala.

Predsednik komisije
za priznanja pri Svetu Občine Šoštanj
Peter Turinek, I. r.

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OKOLJE

Vojkova lb, 1001 Ljubljana p.p. 2608
tel.: +386(0)1478 40 00 fax.: +386 (0)1 4784052

Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje na podlagi drugega odstavka 12. člena Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 58/03 in št. 45/04) in 58. člena ter 92. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41/04) v postopku izdaje okoljevarstvenega soglasja in okoljevarstvenega dovoljenja stranki - upravljavcu Mestni občini Velenje, Titov trg 1, 3320 Velenje, s tem

JAVNIM NAZNANILOM OBVEŠČA JAVNOST

1. da je pooblaščenec Mestne občine Velenje, Titov trg 1, 3320 Velenje, Hidroinženiring d. o. o., Slovenčeva 95, 1000 Ljubljana z vlogo z dne 21.03.2005 zaprosil za izdajo okoljevarstvenega soglasja za izgradnjo centralne čistilne naprave Šaleške doline (50.000 PE);
2. daje za nameravani poseg v okolje na podlagi točke H. 8. 3. člena Uredbe o vrstah posegov v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 66/96, 12/00 in 83/02) treba pridobiti okoljevarstveno soglasje;
3. da je pooblaščenec stranke Hidroinženiring d. o. o., Slovenčeva 95, 1000 Ljubljana, zaprosil z vlogo št. Dop51-275-2005 z dne 16.03.2004 naslovni organ tudi za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja za obratovanje centralne komunalne čistilne naprave Šaleške doline;
4. da je za izdajo okoljevarstvenega soglasja in okoljevarstvenega dovoljenja pristojna Agencija Republike Slovenije za okolje, Vojkova lb, Ljubljana;
5. da se bo presoja vplivov na okolje izvedla v postopku za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja;
6. da je območje, na katerem nameravani poseg povzroča morebitne obremenitve okolja, ki lahko vplivajo na zdravje ali premoženje ljudi določeno v Poglavju 7. Opredelitev vplivnega območja v Poročilu in oceni vplivov na okolje II. faze centralne čistilne naprave Šaleške doline, št. ERICo Velenje DP-87/03/05, marec 2005, ERICo Velenje, Koroška 58, 3322 Velenje;
7. da se v tem postopku ne bo izdalo okoljevarstveno soglasje, pač pa se bo z izdajo okoljevarstvenega dovoljenja štel, da je bilo odločeno tudi o okoljevarstvenem soglasju;
8. da se podatki o nameravanem posegu pridobijo na Agenciji Republike Slovenije za okolje, Vojkova lb, Ljubljana;
9. da se bodo mnenja in pripombe sprejemale na Agenciji Republike Slovenije za okolje, na njenem sedežu v Ljubljani, Vojkova lb, kakor tudi na sedežu Upravnih enot Velenje, Rudarska cesta 6a, 3320 Velenje (2. nadstropje);
10. da je vpogled v dokumentacijo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja, to je v vlogo stranke za izdajo okoljevarstvenega soglasja, poročilo o vplivih na okolje, pisno mnenje o opravljeni reviziji poročila o vplivih na okolje in osnutek odločitve o okoljevarstvenem dovoljenju zagotovljen
od 09.05.2005 do 09.06.2005
v prostorih Upravnih enot Velenje, Rudarska cesta 6a, 3320 Velenje (2. nadstropje) in sicer
ob ponedeljkih od 08:00 do 15:00
ob torkih od 08:00 do 15:00
ob sredah od 08:00 do 17:00 in
ob petkih od 08:00 do 13:00.
11. da se mnenja in pripombe lahko: vpišejo v knjigo pripomb, ki se nahaja v prostorih poteka predstavitve dokumentacije za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja na sedežu Upravnih enot Velenje, Rudarska cesta 6a, 3320 Velenje (2. nadstropje); posredujejo v pisni obliki na Agencijo Republike Slovenije za okolje, Vojkova 1 b, Ljubljana, v času trajanja 30-dnevnega roka v katerem ima javnost pravico vpogleda in možnost dajanja pripomb.

Vabimo vse, ki na vplivnem območju stalno prebivajo ali so lastniki ali posestniki nepremičnin, in menijo, da se nameravani poseg tiče njihovega pravnega interesa, da kot stranski udeleženci v postopku podajo mnenje oziroma opredelitve do nameravane gradnje, pri čemer pa morajo lastnost stranskega udeleženca dokazati z ustreznimi listinami.

Tanja DOLENC, univ. dipl. inž. gr.
Direktorica urada za okolje

Likovni svet otrok zadnjic na hodnikih Kajuhove šole

Aprila letos je Kajuhova šola priredila že 37. razstavo Likovni svet otrok. To je razstava na državnem nivoju. Vsako leto na razpis prispe veliko izdelkov učencev iz številnih slovenskih šol in vrtcev. Sodelujoči predstavijo svoje ideje in spretnosti na likovnem področju. Iz leta v leto je razstava kvalitetnejša in bolj priznana.

Učenci pod vodstvom svojih mentorjev ustvarjajo podobe iz svojega vsakdanjega življenja – vsako leto na drugo temo. Tema letošnje razstave je vizualni in realni prostor. Na natečaj, ki smo ga razpisali v PIL-u, se je prijavilo 70 slovenskih šol, prispelo pa je približno 2200 izdelkov. Komisija, sestavljena iz vrhunskih likovnih pedagogov iz Maribora in Ljubljane, ima vsako leto zelo težko delo, kajti izmed prispelih del mora izbrati do 500 najkvalitetnejših izdelkov. Ti izdelki so potem razstavljeni na šoli skozi vse leto. Najboljša dela so predstavljena v katalogu in medijih, najboljše šole pa nagrajene in pohvaljene.

Otvoritvene slovesnosti so se tako udeležili likovni pedagogi mnogih slovenskih šol, učenci, katerih izdelki so razstavljeni, prav tako ravnatelj in ostali pedagoški delavci. To srečanje je namenjeno tudi izmenjavi izkušenj na področju likovnega ustvarjanja, prav tako se razvije debata o splošnih problemih šolstva na Slovenskem.

Katalog, ki ga izdamo vsako leto ob novi razstavi, je na visokem nivoju in je uporaben kot didaktično sredstvo na šolah za pouk likovne vzgoje in pri študiju na likovni akademiji.

Letos razstavlja:

56 šol,
86 likovnih pedagogov,
314 učencev – 299 izdelkov.

Člani strokovne komisije:

PRESEDNICA – dr. Tonka Tacol, doc. lik. did. na
PF Ljubljana,
ČLAN – Ivo Mršnik, redni prof. na oddelku za lik.
pedagogiko na PF Ljubljana,
ČLAN – Urša Podobnik, asist. stažistka lik. did. na
PF Ljubljana.

NAGRAJENE ŠOLE:

- OŠ LENART, likovna pedagoginja SABINA GOLEŽ,
- OŠ OTLICA AJDOVŠČINA, likovna pedagoginja SILVA COPIČ,
- OŠ LJUDEVITA PIVKA PTUJ, likovna pedagoginja ALENKA KOSEM,
- OŠ KARLA D. KAJUHA ŠOŠTANJ, likovna pedagoginja ALENKA VENIŠNIK,
- OŠ ŠALEK VELENJE, likovni pedagog BORIS OBLIŠAR.

POHVALJENE ŠOLE:

- OŠ IVANA KAVČIČA IZLAKE, likovna pedagoginja LJUDMILA ARTNAK,
- OŠ COL, likovna pedagoginja SILVA KARIM,
- OŠ MIHE P. TOLEDA VELENJE, likovni pedagog ROBERT KLANČNIK,
- OŠ PRIMOŽA TRUBARJA LAŠKO, likovna pedagoginja ALIJANA ZAKONJŠEK,
- VRTEC ŠOŠTANJ, vzgojiteljica DARJA JELENKO.

Letošnja otvoritvena slovesnost je izzvenela v znamenju prostora, še posebej šolskega, saj je

Otvoritvena prireditev vedno napolni šoštanjski kulturni dom.

Spregovorila sta ravnatelj in župan.

Robi Klančnik, »enfant terrible« slovenske likovne pedagogike.

PROSTOR tako tema letošnje razstave kot tudi vsakodnevnih pogovorov šolarjev in učiteljev. Tako so člani gledališkega krožka predstavili nekaj prizorov, ki razkrivajo šolski prostor v bolj vedri luči, ravnatelj Darko Menih pa je v govoru pokazal še na tisto manj veselo plat – slovo od starega šolskega prostora in selitev v novo šolo ter odprl 37. razstavo:

Kajuhovci v zadnjem času doživljamo besedo prostor na poseben način. Že dve leti izgubljam prostore: igrišče, telovadnico, zelenice, čez dober mesec bomo izgubili še stavbo šole. Istočasno pridobivamo nove in večje prostore. Veselimo se, a smo tudi žalostni in se bojimo. Sprašujem se, kaj bo prinesla nova šola. Ali bo v njej tudi tako lepo in domače, posebno? Ali se ne bodo vsi ti panoji kar izgubili po prostranih hodnikih? Pridržujem se razmišljanju gospe doktorice Tonke Tacol v katalogu: Ali se bodo vrelci novih idej še nadaljevali? Ali bo razstava še imela dušo?

Prihodnost bo najbrž povedala svoje. Na desetisoče likovnih izdelkov in 37 katalogov je neizčrpen didaktični vir za slovenske likovne pedagoge.

To je dokaz, da otroška ustvarjalnost nima meja, da je otroško likovno ustvarjanje pravo umetniško dejanje, seveda ob pomoči prizadevnih likovnih pedagogov.

Čestitam vsem razstavljavcem, prav tako njihovim mentorjem. V imenu nas vseh pa se zahvaljujem za prijeten kulturni dogodek vsem, ki so nam to lepo, zadnjo razstavo na Kajuhovi šoli, omogočili.

Naj končam z mislijo: Ni okolje tisto, ki dela človeka lepega, ampak je človek tisti, ki dela okolje lepo.

Med gosti je spregovoril tudi župan Občine Šoštanj Milan Kopusar:

Lep pozdrav vsem skupaj, še posebej pa bi rad pozdravil mlade ustvarjalce in seveda njihove mentorje in prizadevne šolske delavce. Razstava Likovni svet otrok se je odlično prijela, kar dokazuje že samo dejstvo, da je letos že 37. po vrsti. Čestitam mladim likovnikom za razstavljenega dela, ki so iz leta v leto kvalitetnejša.

Razstave Likovni svet otrok ne poznamo samo v Šoštanju ali Šaleški dolini, o njej govorijo tudi širše. Je odlična promocija kraja, občine, predvsem pa vaše šole. Tradicija Likovnega sveta otrok se bo lahko nadaljevala tudi v novi šoli, ki raste poleg zdajšnje, saj smo v ta namen dimenzionirali širše in svetlejša hodnike, v katerih bodo lahko vaša dela prišla še bolj do izraza. Upamo torej, da boste z aktivnostmi nadaljevali tudi v prihodnje, da bomo lahko tudi v naslednjih letih uživali v lepota otroške ustvarjalnosti.

Izdelki bodo pred rušenjem Kajuhove šole našli nov prostor na panojih prostranih hodnikov nove Osnovne šole Šoštanj.

Jožica Andrejč

Šestdeset let po kapitulaciji okupatorjev

Množica ljudi se je kljub slabemu vremenu zgrnila v soboto, 7. maja, v Zdraviliškem parku v Topolšici na mestu, kjer je general Aleksander von Lohr pred 60 leti podpisal brezpogojno kapitulacijo nemških enot jugovzhodne Evrope. Slovesnost ob dnevu zmage in koncu druge svetovne vojne je v tem delu Slovenije izzvenela še živo in dostojanstveno. Prireditve se je udeležilo veliko število nekdanjih borcev v NOB, med njimi tudi general Ivan Dolničar, pred katerim je general Lohr podpisal kapitulacijo.

Pred prireditvijo so predstavili novo knjižno delo številnih avtorjev: Spomini šaleškega upornika, niz pričevanj iz zgodovine NOB v Šaleški dolini, ki je bilo toplo sprejeto v nagovoru Bojana Kontiča, predsednika borčevske organizacije Šaleške doline.

V nadaljevanju programa, ko so zakurili mogočen kres, pa so se ob kulturnem programu zvrstili govorniki šoštanjski župan Milan Kopušar, general Ivan Dolničar. Bojan Kontič, predsednik ZZB NOB Velenje, pa je v svojem govoru dejal, da vsem, ki hočejo izenačiti kolaboracijo z NOB, ne bo uspelo.

Tudi Ivan Dolničar, upokojeni general, ki živi na Rečici ob Savinji, je med drugim dejal, da »podpis kapitulacije Nemčije v Topolšici še ni bil tudi konec bojev na slovenskih tleh, saj so morale osvobodilne sile prisiliti okupatorje k umiku in vdaji z oboroženo silo, kar se je zgodilo 15. maja 1945. Šele takrat je zares bila končana velika svetovna morija, vsiljena z nemškimi zavojevalci. Omalovaževanju našega boja se moram, žal, samo kisló smejati, saj se Slovenci dobro zavedajo, kdo je v najtežjih trenutkih slovenske zgodovine stopil na pravo stran«.

Osrednja gostja in slavnostna govornica je bila dr. Romana Jordan Cizelj, poslanka v evropskem parlamentu. Cizljeva je ob tem povezala dva dogodka, 60. obletnico osvoboditve Jugoslavije in Slovenije ter dan Evrope, 9. maj. Med drugim je dejala, da so bili med drugo svetovno vojno v boju proti okupatorjem združeni vsi, delavci in kmetje, izobraženci in mladina, verniki in ateisti, vsi, ki so ljubili svojo zemljo, svojo domovino. Maloštevilni narod se je uprl premočnemu agresorju v srčnem boju za samoohranitev in preživetje, saj je bilo izkoreninjenje Slovencev v načrtih velikega Rajha. »Ponosni smo, da se je to zgodilo, kajti številčno tako majhen narod, kot smo Slovenci, je začutil svojo ogroženost, zato se je uprl in na koncu srditih bojev in številnih žrtev skupaj z

zavezniškimi vojskami tudi zmagal v boju s fašizmom.« Cizljeva je spregovorila tudi o združevanju Evrope po 2. svetovni vojni in nujnosti, da postane velika, močna in povezana strateška in gospodarska sila v svetu, ki je lahko jamstvo za svetovni mir. Za včlanitev Slovenije v Evropsko zvezo pa je dejala, da je bila in je še to velika priložnost za vsestranski gospodarski in kulturni razvoj.

Jože Miklavc

Pozdrav pomladi

Na predvečer praznika dneva upora proti okupatorju je Občinska organizacija socialdemokratov (OOSD) pripravila kresovanje na Goricah. Prireditve je že tradicionalna, letos pa je dobila tudi novo ime Pozdrav pomladi. Najprej je vse zbrane prebudila šoštanjka godba Zarja. Pozdravni nagovor sta

Nov predsednik OOSD - Marko Kompan, novo ime prireditve - Pozdrav pomladi

imela podpredsednik OOSD Šoštanj Jure Kodrun in predsednik Marko Kompan. Sledila je zgodbica o pogumnih študentih, ki so med vojno prvi začeli trositi letake s protifašistično vsebino. Povedal jo je Jan Škobrne, ki je ob koncu deklamiral še Kajuhovo pesem Ko človek bo človeka prepoznal. Na koncu kulturnega programa je Jure Kodrun pozval tabornike, naj zakurijo kres, vse obiskovalce pa je povabil na golaž in jim zaželel dober tek. Kres je zagorel, godba je odigrala, nato pa so del svojega znanja predstavili tudi mladi harmonikarji. Ko se je stemnilo, so del poti do kresa osvetljevale goreče bakle. Mirno noč na Goricah in v okolici je prekinilo glasno pokanje ognjemeta, ki je bil viden daleč naokoli. Da pa je pomlad res sprejela pozdrav, so se kot odgovor z neba vsule dežne kaplje, ki so blagoslovile kres in vse obiskovalce.

A. G.

Utrinki iz poslanske pisarne

DRAGO KOREN

poslanec Nove Slovenije - Krščanske ljudske stranke

Maj je že za nami. To je zame eden najlepših mesecev, ko se narava po zimskem spanju razbohoti v bujni rasti in razkošnem cvetenju. Na volitve v lanski jeseni smo že vsi pozabili. Volitve, na katerih sem bil izvoljen v parlament RS. Delo v parlamentu je hitro steklo. Najprej z oblikovanjem vladne koalicije. Koaliicijska usklajevanja so bila razdeljena na dva dela. Najprej se je usklajeval programski del koaliicijske pogodbe. Menim, da je ta del dokaj dober, čeprav je treba vedeti, da je pri vsakem usklajevanju potrebno tudi popuščati. Nekaj točk predvolilnega programa Nove Slovenije smo uspeli vnesti v koaliicijsko pogodbo, nekaj jih ni bilo možno vnesti. Sledilo je kadrovsko usklajevanje in zgodila se je nova - pomladna vlada. Glede na rezultate volitev edina logična odločitev. Nova Slovenija je prevzela zelo težke resorje. Če pogledamo samo Ministrstvo za finance, ki ga je prevzel naš predsednik dr. Andrej Bajuk. Zelo zahtevno je tudi Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, ki ga je prevzel naš podpredsednik mag. Janez Drobnič. Ministrstvo za visoko šolstvo znanost in tehnologijo je prevzel dr. Jure Zupan. Predlagali smo tudi ministra za pravosodje dr. Lovra Šturma. Prepričan sem, da delo naših ministrov in celotne vlade pozorno spremljate. Počasi se kažejo prvi rezultati. Odprava avtomobilskih nalepk je že eden izmed teh.

Foto: A. G.

In kaj delam v parlamentu jaz? Sem član odbora za okolje in prostor, odbora za obrambo, komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu in komisije po zakonu o preprečevanju korupcije. Priznati moram, da je delo v parlamentu zelo zanimivo, pa tudi zelo zahtevno. Pa dovolj o tem. Če mi bo dana možnost, se v bodoče lahko oglasim z novičkami iz parlamenta.

V začetku januarja sem v Šoštanju odprl poslansko pisarno. Po štirih mesecih delovanja poslanske pisarne v Šoštanju sem se odločil, da napišem nekaj utrinkov iz te pisarne. Ko sem odpiral poslansko pisarno, sem sam pri sebi premišljeval, kako bodo ljudje to sprejeli. Mislim sem si, da ljudje tega ne potrebujejo. Pa sem se zmotil. Že prvi ponedeljek po odprtju pisarne sem bil prijetno presenečen, saj se je pri meni oglasilo ogromno ljudi. Po objavi novice o poslanski pisarni v lokalnih medijih se je obisk v poslanski pisarni še povečal. Prvi vtis je tak, da si niti v sanjah nisem mislil, da imajo ljudje toliko težav in problemov, ki jih ne znajo oziroma ne morejo rešiti. Vedno znova ugotavljam, kako zapletene upravne postopke imamo in kako je naša birokracija še vse prevečkrat neprijazna, samovšečna in samozadostna. Pa ne bi smelo biti tako. Državna uprava pa tudi občinske uprave morajo biti v službi ljudi, vseh ljudi in ne obratno. In prav ta birokracija in birokratski postopki so dostikrat vzrok težavam, s katerimi se ljudje obračajo name s prošnjo za pomoč. Vesel sem, da mi je v marsikakšnem primeru uspelo pomagati in so ljudje prišli do zelenega cilja. Naj bo za danes dovolj. Naslednji mesec se znova oglasim.

Poslanska pisarna Draga Korena je odprta vsak ponedeljek od 8. do 10. ure v prvem nadstropju občinske stavbe v Šoštanju.

Foto: B. G.

OO SDS Šoštanj je na njihovi zadnji konferenci obiskala podpredsednica SDS in predsednica SDM ga. Alenka Jeraj. Vojko Krneža je dejal svojemu strankarskemu kolegu Francu Severju. »Veš da se mi zdi super, da imamo tudi ženske v politiki!«

Umirali so kot številke

Pred približno 20 leti sem se prvič udeležil skupinskega obiska muzeja taborišča Mauthausen v Avstriji, saj je med prvimi za težkimi kamnitimi zidovi umrl tudi moj stari oče. Spomin na moj takratni obisk je pretresljiv, saj me je vsak korak spominjal na trpljenje taboriščnikov, ki so se v času nacistične Nemčije znašli na napačnem spisku bodisi invalidov, političnih nasprotnikov, homoseksualcev, Judov seveda in vseh drugih nacij in nacionalnosti, ki se niso ujemali s teorijo arijske nadržane.

Kolono jo vodil star taboriščnik, objemajoč vnučko.

Državno delegacijo je vodil slovenski veleposlanik v Avstriji Ernest Petrič.

Spominjam se še, da je bil takrat izlet organiziran v »paketu borcev in mladine« prejšnjega političnega sistema države Jugoslavije in sem imel glede letošnjega potovanja zadržek samo zaradi strahu politikantskega nakladanja, ker so ravno v tem obdobju na slovenski majhni in pritlehni politični sceni zopet aktualne razprave o »naših« in »njihovih«, rdečih in belih itd. A naj kar uvodoma z veseljem pojasnim, da je bil moj strah odveč, saj med skoraj pol stotnije udeležencev ni bilo nobene političnega agitatorja, ki bi utrujal občestvo na dolgi avtobusni poti čez Avstrijo in nazaj.

Bila je še ena očitna razlika med potniki pred dvajsetimi leti in skupino, ki je šla v Mauthausen

8. maja letos. Število »lagerašov« je bilo bistveno manjše in tisti, ki so bili zraven, so dvajset let starejši, bolj utrujeni in bolj žalostni. Prav vzpodbudno pa je bilo, da je skoraj polovica udeležencev mlajših od 35 let in na poti se je dalo ugotoviti, da ne gre samo za sorodnike ali potomce pokojnih in še živih taboriščnikov. Tako lahko mirno rečem, da skupina za razliko od tiste izpred dvajsetih let ni imela ne borčevskega ne mladinskega podtona. Bili smo družinica, ki je šla na obisk žalostnega kamnoloma iz čiste pietete in spoštovanja do trpljenja, ki so ga taboriščniki doživeli, umrli zaradi posledic, nekateri pa celo preživeli.

Komemoracije v taborišču Mauthausen so vsako leto, vsako prvo nedeljo v mesecu maju in so si vsako leto na las podobne. Niha samo število udeležencev in struktura uradnih državnih delegacij. Letos je bilo zaradi šestdesetletnice vse na zelo visoki ravni. Dejstvo, da so gostiteljico predstavljali predsednik države, šef vlade in prvi mož parlamenta, pa kaže, da se politiki vsaj navzven zavedajo, kako pomemben je spomin na preteklost za razumevanje sedanjosti in grajenje prihodnosti.

Dopoldne, pred enajsto uro, se pri vsakem nacionalnem obeležitju zbere večja ali manjša skupina ljudi in v približno istem času na polju med zidom in prepadom kamnoloma babilonsko odmevajo besede govorcev, ki pa v resnici vsi govorijo isto. Zastave vseh nacij plapolajo, mešajo se pesmi, molitve krščanskih duhovnikov, pravoslavni popovi in judovskih rabinov. Na samem robu, med spomeniki in breznom pa so bili letos zbrani globalisti s poudarjenim internacionalizmom in mavričnimi zastavami.

Malo pred enajsto se velika težka vhodna vrata, postavljena med dva stražna stolpa, zaprejo in obiskovalci se razdelijo v dve skupini, čeprav smo vsi še naprej ena sama množica. »Udeleženci« na zunanji strani vrat pripravijo povorko delegacij s svojimi obeležji in zastavami, na notranji strani, na »apelplatu« jih pričakujemo v špalir postavljeni »gledalci«. Točno ob enajstih se vrata odprejo in v lager se prične valiti neskončno dolga kolona, ki jo vodi star taboriščnik, objemajoč vnučko, in ta nosi pred sabo velik rdeč, navzdol obrnjen trikotnik z napisom Mauthausen 1938-1945. In to je pravzaprav vse. Letos je ravno v tistem trenutku tudi narava zasula vse z mrzlim drobnim snežnim pšenom in oster veter je bril in nas opominjal, da takšno trpljenje ni končano in ni stvar zgodovine, temveč sestavni del človeške civilizacije. Od žalosti in sreče jočejo vsi, »udeleženci« in »gledalci«.

V tem prispevku ni imen. Zato to ni korekten žurnalistični prispevek. A ko človek obiše takšen žalostni kraj, kjer se še vedno zbirajo starci in starke v belo-modrih oblačilih, s številkami na njih in se v solzah objemajo, ker so preživeli, je treba biti pošten do vseh. Živih in mrtvih. Vse bi moral omeniti, a jih je bilo preveč, neskončno preveč in vsi do zadnjega so bili za naciste zgolj in samo številke.

Prvomajsko srečanje na Pristavi

Delavski razred si je dolga leta lastil 1. maj za svoj praznik. Pa se je lani na ta dan zgodil vstop Slovenije v Evropsko unijo (EU) in letos ta dan ni bil le praznik dela, obeležili smo tudi prvo obletnico vstopa v EU. V prihodnosti se bo pokazalo, ali je ta vstop pomenil tudi izboljšanje položaja našega delavca in zagotovitev dela za tiste, ki ga nimajo. Teh je na žalost vsako leto več in kot je v svojem pozdravnem govoru dejal predsednik KD Pristava Drago Kotnik, smo danes vsi tisti, ki imamo delo, na nek način privilegirani.

Priprave na tradicionalno prvomajsko srečanje so Pristavčani začeli že zgodaj. Med spomladanskim čiščenjem so uredili okolico razvalin gradu Forhtenek in prireditveni prostor. Izvedli pa so tudi čistilno akcijo po celi Pristavi. Predsednik TD Pristava z veseljem ugotavlja, da se je zavest krajanov dvignila in odpadkov ne mečejo povsod, kjer se jim le zahoče. Na žalost pa se še vedno najdejo tudi takšni, ki skušajo privarčevati kakšen tolar na tak način, da odpadke, namesto da bi jih odpeljali na deponijo odpadkov, raje odvržejo nekeje v gozdu.

Mati narava je naklonila lepo vreme, Pristavčani pa so poskrbeli za golaž in zabavo.

Prireditve se je začela že v dopoldanskih urah sončne prvomajske nedelje. Lepo vreme in pomlad v razcvetu sta dvignila na noge mnogo pohodnikov, ki so proti Pristavi prihajali iz vseh smeri. Vodilo jim je bil transparent na začetku ceste na Pristavo, ki je vabil in usmerjal ljudi. Na prireditvenem prostoru so jih čakali senca pod šotorom, osvežilna pijača, golaž in seveda zabava z ansamblom Simona Belšaka. Manjkal ni tudi mlaj, ki so ga Pristavčani postavili v sklopu praznovanja 1. maja. Mnogo ljudi si je ob tej priložnosti ogledalo tudi »pristavški rudnik«, vzpon na ruševine Forhteneka pa jim je pričaral razgled na celo Šaleško dolino.

V čast prazniku so pripravili tudi kulturni program, na katerem so zapeli Moški pevski zbor KUD Ravne ter pevke Kulturnice Gaberke Gaberški cvet. Vse prisotne sta poleg predsednika TD Pristava Draga Kotnika pozdravila tudi predsednika krajevnih skupnosti Ravne in Gaberke, in sicer Erna Obšteter in Pavel Župevc. Drago Kotnik se je

ob koncu programa zahvalil vsem obiskovalcem, ki se jih je tisti dan pod Forhtenekom kar trlo, nastopajočim in sponzorjem. Posebej pa je bil hvaležen gospodu Bogu, ki nam je tisti dan naklonil tako lepo vreme.

A. Grudnik, Z. Mazej

Prvomajski prazniki v Gaberkah

Postavljanje mlaja

Gaberški mladinci so, kot že vrsto let do sedaj, tudi letos ob prvem maju, prazniku dela, postavili mlaj ob glavnem križišču v Gaberkah. Letos so se dela lotili drugače, prostoročno in s tem prekinili tradicijo »varnega in hitrega« postavljanja mlaja s pomočjo lesnega nakladalca. Pa da ne bi kdo mislil, da je šlo za kakšno modno muho. Zgodilo se je pač, da v tistem trenutku ni bilo možno najeti tovornjak in tako so fantje sami zavihali rokave. V Ravnah so si sposodili drogove in strnili moči. Pod komando Čarlija je mlaj tudi kmalu stal.

Prvič na roke postavljen mlaj, mogoče ne bo zadnjič.

Čistilna akcija

Vodstvo Krajevne skupnosti Gaberke je letos organiziralo spomladansko čistilno akcijo. Ocenili so, da je najbolj onesnažen del Gaberk brežina Velunje. Še vedno se namreč najdejo ljudje, ki menijo, da voda tako ali tako vse odnese, in si kot primerno odlagališče odpadkov izberejo kak bližnji vodotok. A za vodotoke je značilno, da kar nekje poberejo, navadno to na drugem mestu odložijo. Verjetno ni koga med vami, ki ne bi v času nizkih vodostajev naših rek opazil, da so ta-

Polivinil, 200-litrski sod, jogi, pločevinke, avtomobilski deli in še marsikaj ni več za Velunjo.

krat veje obrežnega grmičevja pogosto okrašene z ne ravno za oko prijetnimi okraski. Kot se je na čistilni akciji izkazalo, Velunjo nekateri uporabljajo za odlagališče jogijev, avtomobilskih delov, pločevink, plastike in polivinila. Med drugim so našli celo 200-litrski sod. Zavedam se, da v današnjih časih ljudje poskušajo na različne načine prahrniti kakšen tolar, vendar menim, da odlaganje odpadkov v naravo z namenom, da se izognemo plačilu takse za odlaganje odpadkov, ni primeren način varčevanja. Vsakdo od nas pač mora nositi breme današnje potrošniške družbe, ki s sabo prinaša ogromne količine odpadkov. Le če se bodo odpadki odlagali na primerna mesta, bomo ohranili tiste dele narave, ki so se za zdaj še izognili požrešnim potrebam današnje družbe.

Kres

V prireditve, ki traja 8 ur, je vložena kar nekaj dni prostovoljnega dela.

Vremenske razmere so bile letošnjo noč s 30. aprila na 1. maj idealne za izvedbo največje mladinske prireditve v Gaberkah - prvomajskega kresovanja. Ni bilo dežja, ni pihalo, zato se je na tej prireditvi kot že vrsto let doslej zbralo ogromno ljudi. Jutranje sonce je odkrilo posledice nočnega rajanja in ko so drugi uživali na prvomajskih prireditvah, so mladinci čistili Orožev travnik in ga spravljali v prejšnje stanje.

Jajčerija

Pod čistilno akcijo pa gaberški fantje še ne morejo leči k zasluženemu počitku. Na prvomajski večer se namreč vsako leto zberejo na mostu z namenom, da gredo pobirat jajca.

Presrečna pobiralca jajc sta pri eni izmed hiš našla bogato bero - jajca, denar, narezek in še nekaj za žejo.

Čaka jih dolga in naporna noč, saj morajo prehoditi kar zajeten kos poti. Od lani se jim je teritorij sicer malo zmanjšal, saj so se iz Žabje vasi izselili še zadnji prebivalci. Tudi znotraj pobiralcev jajc je prišlo do sprememb. Eni so odšli, druge so z bolečim krstom na novo sprejeli med svoje vrste. Najbolj pogosta vzroka za odhod sta poroka ali pa rojstvo otroka. Dva fanta sta se v lanskem letu poročila, trije fantje pa so postali srečni očki treh hčerk in enega sina. Letos za zdaj še ni na vidiku novih porok; večina parov bo še naprej zvesto živela na »koruzi«. Pa tudi štorkljam letos na novo še nihče ni izdal javnega naročila. Mogoče pa katera bodoča mlada mamica že vendarle kaj skriva. Pustimo času čas. Fantje so v svoje vrste sprejeli tudi 11 novincev, ki so najprej morali pretrpeti krst, nato pa celo noč nositi še koše z jajci. Drugo leto jim bo lažje, ko bodo lahko tudi sami izvajali obred krsta, pa še košev jim ne bo potrebno nositi. Vsem dekletom, ki so okoli svojih hiš skrila jajčka, pa fantje želijo, da bi jim kokoške te še dolgo pridno nesle. Ko, ko, ko, ko, ko, ko ...

A. Grudnik, Z. Mazej

Športna zveza Šoštanj

NAJBOLJŠI ŠPORTNIKI V LETU 2004

Športna zveza Šoštanj je 18. marca 2005 v Kulturnem domu Šoštanj organizirala prireditev Podelitev priznanj najboljšim športnikom občine Šoštanj za leto 2004. Za svoj trud in športne dosežke v lanskem letu so bili nagrajeni:

Pionirska ekipa Košarkarskega kluba Elektra je bila nagrajena s priznanjem najperspektivnejše športne ekipe. Ekipa je v letu 2004 nastopala v I. pionirski košarkarski ligi vzhod in v šestnajstih odigranih tekmah doživela le en poraz. Na zaključnem turnirju štirih najboljših pionirskih košarkarskih ekip v Sloveniji so mladi košarkarji dosegli tretje mesto v državi. Uspešno leto so zaključili še s tretjim mestom na mednarodnem pionirskem turnirju v Poreču.

Priznanja je podelil predsednik zveze Drago Skornšek.

Planinsko društvo Šoštanj

je prejelo priznanje za delovanje športnega društva. 100-letno tradicijo društva krasi bogata zgodovina, področja delovanja so se pričela s krepitvijo narodne zavesti, nadaljevala z urejanjem novih poti, gradnjo planinskih postojank, obiskovanjem domačih in daljnih gora in izobraževanjem vseh starostnih skupin. V letu 2004 je društvo ob 100. obletnici organiziranega planinstva v Šoštanju pripravilo kopico različnih prireditev in akcij, s katerimi je javnost opozorilo na obstoj in pomen planinstva v Šoštanju.

Marko Lihteneker

je postal nagrajenec za športne uspehe v neolimpijskih športih. Aktiven kot planinec, alpinist in gorski reševalec se uspešno preizkuša tudi kot slovenski reprezentant v turnem smučanju. 2. mesto na državnem tekmovanju v parih ter uspehi na svetovnem prvenstvu v turnem smučanju; 6. mesto štafeta Slovenije, 19. mesto v kombinaciji, 22. mesto v parih in 36. mesto posamezno (85. tekmovalcev) so vidni rezultati športne discipline, ki se počasi uveljavlja tudi na slovenskih tleh.

Ratko Stevančević

je prejel priznanje za življenjsko delo na področju športa. Dolgoletni član Športnega društva NK Usnjar – sedanjí NK Šoštanj je s svojim prihodom prinesel nov zagon k razvoju nogometa v Šoštanju. V vloge pobudnika ponovne oživitve nogometa v Šoštanju, dolgoletnega predsednika in skrbnika nogometnega igrišča je vložil ogromno požrtvovalnega dela, ki se je odražalo tudi v uspehih nogometašev mladincev, ki so posegli v sam vrh slovenskega mladinskega nogometa. Z njegovo pomočjo je prišlo v klub mnogo nogome-

tašev vseh starostnih skupin. Od tega največ otrok in mladostnikov, ki jim je resno udejstvovanje z nogometno igro pustilo pečat za vse življenje.

Članska ekipa Odbojarskega kluba Šoštanj-Topolšica

Najboljši lani odbojkarji.

je bila nagrajena kot najboljša športna ekipa. V sezoni 2003/04 je članska ekipa osvojila naslov državnih prvakov, kar je prvi naslov državnih prvakov v ekipnih športih v Šaleški dolini. Kot državni prvaki so se uvrstili v Evropski TOP TEAMS CUP, kjer so kot novinci dosegli tudi dve prepričljivi domači zmagi proti ekipi iz Švice in proti ekipi iz Turčije.

Tudi sezono 2004/05 so kljub napornim evropskih tekmah dobro začeli in so jesenski del tekmovanj zaključili na odličnem tretjem mestu.

Sebastjan Sovič

je bil izbran za najboljšega športnika v letu 2004. Na lanskoletnem evropskem rokometnem prvenstvu je bil član slovenske ekipe, ki je osvojila srebrno kolajno in se tako uvrstila na Olimpij-

Med redakcijo te številke lista nas je presenetila tragična novica o smrti Marka Lihtinekerja.

»Sreda 18.05.2005 ob 08.30: ZDAJ BOMA PA POČASI ODŠLA. POZDRAVI VSE. RAD VAS IMAM, POLJUB MARKO.«

To je bilo zadnje sporočilo Marka Lihtinekerja, ki ga je na portalu »Sostanj.info« objavila Marjana.

Morda bolj, kot vsi mi, je Marko vedel, da mora vsakdo sam izhoditi svojo pot.

P. R.

ske igre. Z ekipo Gorenja je osvojil tretje mesto v Pokalu Slovenije ter drugo mesto v državnem prvenstvu, kar mu je prineslo dolgo zeleno nastopanje v najmočnejšem in najelitnejšem evropskem tekmovanju – Ligi prvakov. V letu 2004 je uspešno nastopal tudi v evropski ligi in se z ekipo Gorenja uvrstil v polfinale evropskega Pokala pokalnih zmagovalcev.

Podelitev priznanj je spremljal pester program. Delo športnikov je bilo predstavljeno na filmskem platnu skozi pogovore njihovih sodelavcev, trenerjev, prijateljev, življenjskih sopotnikov. Za razgibanost proslave so poskrbele nastopajoče skupine. Za glasbeno spremljavo podelitve priznanj so poskrbeli člani Pihalne godbe Zarja, z novimi skladbami se je predstavila mlada skupina On/Off, Irena Vrčkovnik je z ubranim glasom vzpodbudila dvorano. Plesno točko so izvedla dekleta plesne skupine Zvezdice, ki jo sicer pogosto srečujemo na tekmovanjih v vlogi navijačic. Atraktivnost so prireditvi vdahnili zvoki vzhodnjaške glasbe in trebušne plesalke Plesne šole Spin. K dobremu vzdušju vseh navzočih v dvorani sta s suverenim vodenjem prireditve pripomogla Toni Rehar in Sebastjan Volvac.

Dogodek Športne zveze Šoštanj pa se ni odvijal le v veliki dvorani, del dogajanja je bilo tudi v avli kulturnega doma. Prihajajoči športniki in gostje so se lahko pred proslavo seznanili s pestrimi športnimi dejavnostmi, ki se odvijajo v Občini Šoštanj. Športna društva so kot člani Športne zveze Šoštanj namreč vsaka na svoj način pripravila svoj kotiček s predstavitvijo športne dejavnosti, uspehov ali načrtov za prihodnost. Po končani prireditvi je bila avla znova prizorišče, namenjeno družabnemu srečanju športnikov in njihovih privržencev.

Martina Pečnik

Glavna atrakcija se imenuje dirtsurf

Upravljavci centra Golte so v soboto, 14. 5., priredili športni dan za imetnike Olimpijske kartice in druge ljubitelje rekreacije in gibanja. S programom, ki je nudil več zvrsti in težavnostnih stopenj rekreacije, so na Golte privabili kar precejšnje število gostov.

Zborno mesto je bilo pri spodnji postaji nihalk, od koder so na pot krenili najbolje pripravljene kolesarji, ostali pa so se z gondolo odpeljali do hotela. Od tu sta se podali na pot dve skupini pohodnikov, eni po krajši in drugi po daljši varianti in ostali kolesarji. Pohoda se je udeležila številna skupina iz Šmartnega ob Paki na čelu z županom Alojzom Podgorškom, opaziti pa je bilo tudi Bojana Prašnikarja.

Prireditelji so imeli v načrtu še paintball, za katerega ni bilo dovolj prijav, in jadralno padalstvo v

Foto: Marija Lebar

tandemu, ki ga je preprečilo neprimerno vreme. Kot nam je povedal vodja marketinga in prodaje Ian Jan, je verjetno slaba vremenska napoved botrovala temu, da število udeležencev ni bilo večje. Kljub temu pa so se vsi, ki so prišli, dobro zabavali.

Medtem ko so se prvi pohodniki že vračali, je skupina fantov iz Maribora prikazala za nas nekoliko neobičajno zvrst, ki se imenuje dirtsurf, in so jo, kot mnoge adrenalinske dejavnosti, »pogrunтали« Avstralci leta 1998. Dirt v angleščini pomeni zemljo ali umazanijo. Priprava je podobna veliki kovinski rolki, ki ima na vsakem koncu večje kolo, primerno za spuste po neravnih, razgibanih terenih. Seveda ima naprava tudi zavoro, ki pa pri visoki hitrosti in hudi strmini kaj malo pomaga in tako surfarji večkrat pristanejo na tleh ali v »umazaniji«. Za ta šport je še posebej začetnike potrebna čelada, pa tudi ščitniki in ne nazadnje velika mera kondicije in ravnotežja. »Kopensko surfanje« se pri nas šele uveljavlja, na Golteh pa je pritegnilo kar nekaj gledalcev, da so se poskusili v svojih sposobnostih. Menda je dirtsurf že mogoče kupiti v naših športnih trgovinah.

Kakor je bilo napovedano, so ob 13. uri pričeli z lokostrelstvom. Za varnost prizorišča, opremo in inštrukcije so poskrbeli taborniki rodu Lilijski grič iz Pesja. Nekateri lokostrelci so bili že izkušeni, drugi pa »amaterji«, ki so prvič prijeli lok in puščice, uživali pa so vsi. Nato je sledila razglasitev rezultatov kolesarjenja in zabava na terasi hotela. Vreme je zdržalo, udeleženci pa tudi.

Kot pravijo na Golteh, bodo podobne prireditve organizirali vsak mesec, da popestrijo dogajanje tudi izven zimske sezone. Nedvomno so Golte s svojimi potmi in rastlinstvom ter živalstvom za vsakega ljubitelja narave zanimive vse leto, zaradi lahkega dostopa z nihalko pa primerne tudi za družine z majhnimi otroki.

Vsakega ljubitelja narave pa bo zanimal tudi

ogled alpskega vrta, ki ga sicer še dopolnjujejo. Že zdaj nudi pregledno predstavitev favne in flore ter nasad več sto označenih rastlinskih vrst. Posebej je tokrat privabil pogled živo rumeni jeglič, ki je doma po skalnih vesinah Mozirske planine.

Marija Lebar

Usposabljanje za gorniške vodnike na Golteh

V petek, 14., in soboto, 15. maja, je v planinski koči na Golteh potekal obnovitveni seminar za planinske vodnike, ki ga je v sodelovanju s Planinsko zvezo Slovenije organiziral Savinjski meddruštveni odbor (MDO). Udeleženci so obnovili svoje znanje o varovanju in orientaciji v gorah.

Podpredsednik Planinske zveze Slovenije Adi Vidmajer, ki je bil prisoten na seminarju, nam je povedal, da je obnove znanja potrebno opraviti na tri leta. Udeleženci dobijo teme že pred tem, da se doma lahko pripravijo. Del seminarja je name-

Foto: Marija Lebar

Preverjanje opreme pred vstopom v steno.

njen teoretičnemu znanju, drugi del pa poteka na terenu. Vsak vodnik mora opraviti orientacijski pohod, ki ga inštruktorji vnaprej pripravijo. Tokrat je pot potekala iz koč preko Boskovca v smeri proti Smrekovcu in nazaj v koč.

Vodniki pa morajo biti izurjeni tudi za varovanje v visokogorju ali na težavnih mestih na gorskih poteh. Tudi to znanje so obnovili ali na novo pridobili na Golteh. Vsak vodnik se je pred vstopom v steno posvetoval z inštruktorjem. Opremo, kot je obvezna čelada, vrvi, klini, pasovi in kladiva, morajo imeti vodniki s seboj in z njo seveda znati delati.

Šele tako usposobljeni vodniki dobijo licenco ali podaljšanje licence in s tem možnost vodenja skupin ali posameznikov na gorske ture in izlete. Znano je, da marsikje v tujini brez vodnika sploh ne smeš v planine. V naših gorah se vsako leto ponesreči preveč ljudi in marsikatero drago reševanje ali celo smrt bi izkušen vodnik in primerna oprema lahko preprečila.

Udeležencev je bilo kar 45, delali pa so s štirimi inštruktorji. Iz šoštanjskega planinskega društva se je usposabljanja udeležil vodnik Evgen Drvarič.

Marija Lebar

Motoristi praznujejo

Deset let je tega, kar se je pri Rihtarju v Velunji zbrala skupina ljudi, katere skupna želja je bila ustanoviti motoristični klub. Pobudnik srečanja je bil Vili Pečovnik, legenda na motorju, zapriseženi motorist, ki ga ni mogoče prezreti. Da so ta čas pred Rihtarjevo domačijo stale jeklene mrcine te ali druge znamke, ni potrebno posebej poudariti. Kar so se takrat zmenili, se je kmalu uresničilo. To potrjuje letošnja okrogla obletnica. Vožnja v skupini in skupne akcije so dobile svoj pečat v februarju 1997 in Vili je postal tudi uradno predsednik, za njim pa je bil predsednik zdaj, žal, že pokojni Vlado Goršič, imenovani Faf. Pri tem sta se zgodili dve stvari. Kmalu se je moto klub Šoštanj preimenoval v Netopirje, Vili pa je začel okoli sebe zbirati člane »old timerje« in ustanovil klub Moto veterani Šoštanj. Iz enega kluba sta torej nastala dva, ki se sicer po nekaterih podrobnostih razlikujeta, a se vedno lahko seštejeta pod istim imenovalcem, varno vožnjo. Tako pravi tudi sedanji predsednik Netopirjev Tone Perovec. Netopirji se podajajo tudi na dolge relacije tako so jo pred kratkim ubrali v tujino. Druženje v klubu je vsestransko in krajevno ni omejeno, člani prihajajo od vsepovsod. Dobivajo se v klubskih prostorih, kjer se bolj ali manj redno zbira 30 članov. Malo izmenjajo izkušnje, ideje padajo in rodi se kakšno srečanje ali pa skupna vožnja. Skupaj z Viljevim veterani so Netopirji pred kratkim sodelovali pri preizkusu znanja CPP, ki ga je organizirala velenjska policija. Vili ob tem poudarja, da je prvotna ideja o »old timerjih« padla zaradi premajhnega zanimanja, se pa v klubu zbira okoli 25 članov,

Foto: Arhiv

Vili – ikona na vseh motorističnih shodih.

ki jim je ljuba umirjena vožnja in skupne akcije, tudi dobrodelne. Srečujemo jih med krvodajalci, dobrotniki bolnih otrok v Črni, kot pomočnike v dobrodelnih akcijah ipd. Vili ima o tem zajeten album, v katerem hrani slike, članke, priznanja. Žal je v albumu tudi nekaj slik že umrlih motoristov, prijateljev, ki jih je Vili zelo cenil. Ena izmed zadnjih akcij je pomoč Nini Kovačič, desetletni deklici iz Središča ob Dravi, ki je oba starša izgubila v prometni nesreči.

A življenje teče dalje in motoristi se radi ob priložnostih spravijo na motorje in takrat je kaj videti. Lepo opremljeni, enako oblečeni, na svojih lepotih se vozijo v koloni in na čelu kolone je seveda njihov predsednik Vili, ki je že sam po sebi zadosti močna pojava.

Kako bodo desetletnico delovanja moto kluba praznovali, še ne vemo točno. Najbrž bodo Netopirji in Veterani uprizorili kakšno skupno vožnjo ali pa srečanje, ki bo zaznamovalo okroglo obletnico. Pravijo, da jo bodo mahnili do Zavodenj in Slemena.

Pravzaprav je vseeno, kako se imenujejo. Vsem je skupna ljubezen do jeklenih mrcin in vsi si ob vsem tem drvenju na cestah želijo samo eno. Da bi se varno vozili. Pa naj letijo kot netopirji ali se po veteransko vključujejo v promet.

Milojka Komprej

Prijazni Bedanec po »šmarško«

»O hohoj!« se je zaslislalo izpred kočice proti prihajajoči skupini otrok v spremstvu dveh odraslih. »Ohohoj, stric Bedanec!« so zaklicali otroci nazaj in zaslislal se je tudi prešeren vrisk. Oglasila se je Kekčeva pesem in skupina se je približala kočici na obronku gozda, pred katero jih je čakal mož z dolgo sivo brado, v pošitih hlačah in z nahrbtnikom.

»Ste le prišli? Ravno pravi čas, malo si odpočijte, potem pa gremo v lov na zajce. In srečo imate, ker sem včeraj ulovil divjega prašiča in danes spuščam

ocvirke. Ko bo teta Pehta prinesla kruh, se bomo najedli, nato pa bomo šli na divji lov, da si bomo naredili zalogo hrane za naslednje dni.«

»Na lov, na lov,« so kričali otroci, »na divjega prašiča in medveda!«

»Tako je, zdaj pa pokličimo Pehto. Če je že na poti s kruhom, naj pohiti, da se najemo in potem gremo.« Kekca danes ni, je pa tukaj ostal njegov pes Volk. S Kosobrinom sta šla v planino nabirat zdravilna zelišča, zato bomo danes tudi čaj, ki ste ga zadnjič pili pri Kosobrinu, spili kar pri meni. Brž pokličimo Pehto, potem pa hoj, ohoj na pot!«

»Pehta, teta Pehta!« so klicali otroci in čez cve-toči travnik je res počasi prišla Pehta, utrujena od dolge poti, s košem kruha in s cekarjem zdravilnih rož, ki jih je nabrala spotoma.

Foto: Milojka Komprej

»Se kaj bojite Pehte?« je otroke vprašala njihova spremljevalka.

»Ne, ne!« so zakričali otroci in pravljica dobiva od tukaj dalje drugačno vsebino.

Tako nekako je tekla zgodba neki petek v maju v Slatinah nad Šmartnim ob Paki. Alojz Gruden, znan kulturni in turistični delavec v kraju, si je po upokojitvi na obronku gozda postavil kočico. Ker je v mladosti igral in ker mu je igranje zabava, je tudi okoli kočice spletel zgodbo. Postala je Bedančeva kočica in on Bedanec. Okoli sebe ima priložnostno Kekca, Kosobrina, Pehto (beri Beba, Cvetka in Janko) in ostale junake nekoč tako priljubljenih zgodb o Kekcu. Tudi danes ta zgodba, hvala bogu, razveseljuje mladino, to je otroke iz vrtca v Šmartnem ob Paki, ki so stari štiri leta ali malo več. Že tretje leto zapored jih h koči pripeljejo vzgojiteljice (tokrat Tatjana Lemež in Baja Naveršnik) in tam se vsi skupaj igrajo Bedance in Kekce in Pehte in kar jim pade na pamet.

»Imamo se res lepo,« pravi Alojz. »Otroci pridejo in pojejo pesmi, jaz jim postrežem s kruhom in ocvirke, nato gremo h Kosobrinu, to je k hiši gospoda Drofelnika, ki je stara 300 let, in tam otroci pijejo čaj. Nato se ob Bedančevi koči igrajo s preprostimi igrali, kot so kolarski stol, ki se hitro spremeni v iskrega konjička, ali pa kozo, ki jo otroci spremenijo v vlak in podobno. Vse to je v naravi, v gozdu in kočici, ki ima ognjišče zunaj, je identična dogajanju in okolju.

Alojz Gruden je rad z otroki in njegovo zamisel in izvedbo je treba pozdraviti. Vsaj za dve uri pričara malčkom neki drugi svet, neko drugo okolje, ki se ne da priklicati ali izbrisati s tipko »enter« in »delete«.

Milojka Komprej

Država podpira muzej

Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije je za potrebe projekta "Muzej usnjarstva v Šoštanj" za letošnje leto odobrilo 1.700.000,00 SIT. Eppur si muove.

P

Sem Ribnčan Ivan

V mesto Šoštanj pride vsak teden enkrat »ribenčan«. Tako pravimo gospodu Ivanu Zobcu iz Ribnice na Dolenjskem, ki svoj tovornjak s suho robo parkira ob Erini blagovnici in včasih sam, drugič pa v spremstvu žene Elke potrpežljivo čaka stranke. Gospod Ivan ima za seboj 40 let prodajanja suhe robe, tudi krošnjarenja po okolici Šoštanja, vse tja do Javorja in Kozjaka. Gospod Ivan ima tudi bogato tradicijo in izkušnje pri

Foto: M. K.

izdelkih suhe robe. Že njegov ded in oče sta bila večča te obrti in očeta se mogoče spominjajo tudi Šoštanjčani, ko je delal za časa g. Haukea. Gospod Zlobec ima vse to, le strank je čedalje manj. Tega ni kriv on. Pravzaprav ni kriv nihče, način življenja je pač drugačen kot nekdaj. V promet gredo v glavnem praktične stvari: grablje, košare, kosišča, manj pa lepi cekarji, obešalniki, okrasni podstavki za rože, krožniki in še in še, kar pripelje naš »ribenčan« s seboj.

Kako dolgo še, ne ve. Potomci imajo drugačne službe. »Vsak gleda za boljšim,« pravi gospod Ivan. Res je tako. Ampak ker se svet spreminja, je vprašanje, kaj je boljše in kaj je slabše.

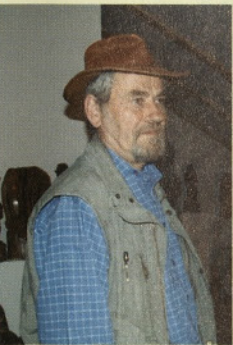
Upamo, da bo gospod Ivan Zlobec še prihajal v naše kraje. Mnogi bi ob četrtkih pogrešali razstavljen suho robo. Četudi nič ne kupiš, je prijetno iti mimo in občudovati izdelke, izdelane v glavnem ročno, skrbno in z občutkom. To pa danes nima prave vrednosti.

Milojka Komprej

Ščuke pa ni, ščuka pa je!

Dogajanje v Ribiški družini Paka, ki je lani zaokročila 50. obletnico delovanja, pa je ta na nek način minila neopazno, najbolj poznajo člani te družine. Okoli ščuke, kipa, ki je pred ribiško kočjo pri jezeru, kjer je tudi sedež družine, smo se v pretekli številki malo poigrali in karikirali delovanje njenih notranjih organov na delo družine. V marcu pa se je volilni skupščini zamenjalo vodstvo (staremu je potekel mandat) in nova metla je že začela veselo pometati. Vodenje Ribiške družine Paka je na pobudo mnogih članov prevzel Franc Ravnjak, ob njem pa se je znašlo številno članstvo, ki z novim zagonom dela dalje. Da je zagon res velik, priča povečano število ribičev, ki je s 101 naraslo na 132, pričajo pa tudi nekatere akcije, ki so že stekle od marca sem.

Nov elan je izpričan tudi preko ščuke, ki je našla svoje novo zavetišče.

Pa šalo na stran ali pa naj kar ostane. Kajti delo gre lažje dalje, če ga človek opravlja z veseljem. O Francu Ravnjaku lahko to z gotovostjo trdimo, sam pa zatrjuje, da je večina članov ravno tako »zagnanih«, kar kaže tudi udeležba na akcijah. Ravnjak je ribič od leta 1978, na tem področju ima opravljene številne kvalifikacije od izpita za gospodarja

čuvaja do sodniških izpitol.

Vodstvo, ki je sestavljeno iz predsednika, podpredsednika Marjana Ramška, gospodarja Toma Belaviča, vodja čuvajske službe Mirana Hudalesa, tajnika Ivana Bizjaka ml., blagajnika Davida Ravnjaka in še nekaterih organov, kot so izvršilni odbor, nadzorni odbor in odbor za stike z javnostmi, si je za letošnje leto zadalo obširen plan, osnova gospodarjenja ribiške družine pa jezero in vodotoki. Spomladanska čistilna akcija je že za njimi, za njimi je tudi družinsko tekmovanje, vzporedno s tem pa so se lotili vodotokov. Vodotoki, ki so v oskrbi ribiške družine, imajo različne funkcije. Eni ali pa del njih so gojitveni (Toplica, Ponikva, Florjanščica), nekateri pa so lovni (Toplica, Paka ...). Seveda zahtevajo vsak svojo skrb. Pred kratkim so zaradi sanacijskih del v strugi Velunje reševali ribe. Toplica je pregledana od začetka do konca in tudi vloženi je precej postrvi. V jezero je bilo spomladi vloženi 400 kg šajenke itd. Dela ne zmanjka, veseli pa so, da dobivajo pobude tudi od drugih ribiških družin, katerih sodelovanje so v zadnjem času pogrešali.

Tako se zna zgoditi, da bo še letos ob šoštanjskem jezeru državno prvenstvo v castingu.

Torej je ščuka spet zamigala in novi predsednik, ki je tudi sam zadnjih pet let miroval, pravi, da bi rad dosegel, da bi ribiška družina zaživela, kot je živila nekoč, seveda s primernim pristopom vseh članov, odnosom do dela in enotnostjo. Ker ribištvo ni samo šport, je tudi druženje, vabi pravzaprav vse ljubitelje narave in voda, da se večkrat ustavijo na ribiški koči. In ker bi rad v društvo vnesel nekaj kulturnega utripa, se zna zgoditi, da bodo ob koči ob jezeru tudi kakšne forma vive (Franc Ravnjak je namreč priznan kipar) in pa koncerti ter pevski nastopi. Ribje pa modro molčijo.

Milojka Komprej

Informacije v prostoru

Edi Vučina

»Prostorska strategija, upoštevajoč raznolikost in pestrost slovenskega prostora ter izhajajoč iz njegovih primerjalnih prednosti, postavlja pogoje za skladen gospodarski, socialni in kulturni razvoj, pri čemer zagotavlja tak razvoj, ki bo omogočil tudi ohranitev okolja, narave in dediščine ter kvalitet bivanja.«

Tako je zdaj že bivši minister Kopač pospremil STRATEGIJO PROSTORSKEGA RAZVOJA SLOVENIJE, ki predstavlja temeljni strateški prostorski akt naše države.

To po besedah bivšega ministra pomeni prelomnico v urejanju prostora in težko pričakovan korak v procesu reforme sistema, ki je še iz prejšnje družbeno-ekonomske ureditve (družbeno planiranje). Če je naš parlament sprejel tako pomemben dokument, se splača pogledati, kakšno prihodnost nam napoveduje. V poglavju, namenjenem proizvodnji električne energije, je med drugim zapisano, da se za pridobivanje električne energije *»prioritetno obnavlja, posodablja, ekološko sanira oz. nadomešča obstoječe proizvodne enote z novjšimi in učinkovitejšimi proizvodnimi objekti«*. Za obstoječe termoelektrarne, kamor je šteti tudi TEŠ, pa je prioriteta namenjena nadomeščanju agregatov, ki jim bo potekla življenjska doba, s sodobno, čistejšo tehnologijo oz. z agregati na čistejša goriva. V besedilu pa je med drugim tudi izrecno navedeno, da *»gradnja novih termoelektarn na premog v prihodnosti ni predvidena«*.

Zdaj že najbrž veste, kaj želim povedati. Vedno glasnejša propaganda v zvezi z gradnjo novega bloka TEŠ z zaporedno številko 6, ki napoveduje gradnjo termoelektrarne na premog, je očitno v nasprotju z omenjeno strategijo države. Pri predstavitvah bodočega razvoja TEŠ se nekako na morem znebiti vtisa, da nam energetiki poskušajo svoje lastne interese predstaviti kot naše skupne cilje, česar smo bili vajeni v sistemu samoupravnega družbenega planiranja. Upam, da je danes vendarle že jasno, da nadaljnje potapljanje družinske zemlje, dušenje v žveplenem in prahu polnem zraku, ki ga dodatno smradajo še z zažiganjem odpadkov in vedno bolj motečim izpuhom jamskega zraka, ne predstavlja razvoja, ki ohranja kvaliteto bivanja.

Že res, da so si na HSE (Holding slovenskih elektarn) najbrž izračunali, da bi lahko na presenetljivi strpnosti (že kar apatiji) ljudi v našem kraju še naprej kovali visoke dobičke, četudi sam premogovnik deluje z izgubo. Mimogrede, za letošnje leto baje načrtujejo 800 milijonov SIT izgube, točno toliko, kot so po izjavi direktorja plačali za

novo šolo. A glede na dejstvo, da je (bo) energetika postala pridobitna dejavnost, se bomo morali bolj odločno postaviti zase in želji po čim večjem dobičku postaviti mejo. Prva priložnost se kaže že skozi pripravo OBCINSKE STRATEGIJE PROSTORSKEGA RAZVOJA, ki je podlaga za konkretne prostorske načrte občine, tudi za morebitno gradnjo elektrarne. Bomo med strateške usmeritve bodočega razvoja naše občine še vedno vgrajevali izkoriščanje lignita in s tem pristali na nadaljnje tresenje, potapljanje, preseljevanje kmetij, prostorsko degradacijo, vse, kar pač slabega prinaša rudarjenje pod našimi tlemi, ali bomo raje razvijali nove, perspektivnejše gospodarske panoge, v TEŠ-u pa kurili ekološko sprejemljivejši plin? Ali ima smisel z nerentabilnim rudarjenjem še naprej ogrožati stabilnost naših stavb, če potem zmanjka denarja za gradnjo nadomestnih objektov, kot na primer za gradnjo šolske telovadnice?

Količenje telovadnice pri Osnovni šoli Šoštanj, (novi).

Kot bi lahko sklepali iz izjav predstavnikov energetskega lobija, je za naš kraj tako pomembna strateška odločitev že padla. Pokurili naj bi ves velenjski lignit, po izkopni dinamiki, ki bo ustrezala Premogovniku Velenje, nas preko medijev seznanja predstavnik TEŠ-a. Če je to res razvoj, ki bo *»omogočil tudi ohranitev okolja, narave in dediščine ter kvalitet bivanja«*, kar si je za cilj postavila naša država, pa močno dvomim. Le upam lahko, da lokalna skupnost, ki jo predstavlja župan, ne bo vnaprej podlegla logiki moči energetske družbe. Da bo zmogla odgovorno določiti prioritete bodočega razvoja našega dela žrtvovane doline, pri kateri bodo želje po gradnji nove termoelektrarne na lignit le ena izmed želja, sicer res pomembnega gospodarskega subjekta, med vsemi ostalimi interesi ljudi, ki nameravamo živeti in delati tukaj še v prihodnje. Če so moji upi zaman, bomo lahko ugotovili že iz strategije prostorskega razvoja občine, ki bi naj določila *»usmeritve za razvoj dejavnosti v prostoru in njegove rabe tako, da so zagotovljeni pogoji za vzdržan in usklajen razvoj na območju občine«*. Omenjena določba iz Zakona o urejanju prostora pa v nadaljevanju zapoveduje, da občinska strategija ne sme biti v nasprotju z državo, tisto torej, ki NE predvideva gradnje novih termoelektarn na premog. Pa smo spet tam ...

P.S.: Tjaša, bojim se, da mi spet ni uspelo sestaviti vedrega oz. »pozitivno naravnane« prispevka, žal.

Porušene hiše v Gaberkah V. del

A. Grudnik in Z. Mazej

Vrsnakova domačija

Vrsnakova domačija je stala na levem bregu nad gaberškim poljem, točneje med Poldi in Šuši. Na poti iz Šoštanja proti Gaberkam po stari cesti si moral sredi Oroževega ovinka zaviti levo na makadamsko cesto, ki te je v rahlem vzponu po nekaj minutah hoje pripeljala do Vrsnakove domačije. Zaradi odmaknjenosti od glavne ceste je bilo okoli hiše slišati samo ptice in domače živali, hiša pa se je velikokrat kar tresla od smeha. Jože Klančnik je bil namreč znan vaški gledališčnik in režiser mnogih iger, ki so jih odigrali v starem gasilskem domu in v sosednjih krajih. Vaje so velikokrat imeli kar pri Jožetu doma in te je navadno spremljala obilica smeha.

Vrsnakova hiša v prvotnem stanju.

Po oceni cenilke, ki je pri tem upoštevala način gradnje, naj bi bila Vrsnakova hiša zgrajena okoli leta 1890. To je bila enoetažna majhna hiša, v bližini pa je stal tudi hlev. Kmetija je skozi vsa leta ostala majhna, saj tudi ni bilo potrebe za njeno širitev. Zadnjemu gospodarju Jožetu kmetovanje namreč ni prinašalo glavnega vira sredstev za preživljanje družine, denar si je služil tudi z delom v velenjskem rudniku. Vrsnaki so imeli tudi svojo kar precej veliko kapele, ki jo je leta 1906 zgradil tedanji lastnik kmetije Zaleznik. Ta se je zaobljubil Lurški materi božji, da ji bo ob morebitni ozdravitvi svoje bolne žene v zahvalo postavil kapele. In kot kaže, je žena ozdravela. Zaleznik je držal besedo in zgradil kapele. V kapeli je stal lesen kip Lurške matere božje, delo kiparja s priimkom Nemeč. Lurški materi božji je družbo sprva delala tudi sveta Bernardka, ki pa so jo kasneje ukradli. Poleg kapele, v kateri danes ni nobenega kipca več, stoji presahnen vodnjak, ki je globok

samo okoli 2 metra. Kljub svoji plitkosti pa vodnjak v preteklosti tudi v najhujši suši ni nikoli presahnil. V njem je bilo vedno dovolj vode, tako da so jo lahko uporabljali tudi sosedje, ki so v času suše ostali brez nje. S pogrezanjem tal in črpanjem vode iz premogovnika pa je vodna žila v vodnjaku presahnila.

Majhno kmetijo je leta 1929 kupil bogat trgovec z lesom Ivan (Johan) Arlič iz Škal, dedek Angele Klančnik -Bebe. Ta na tej kmetiji ni nikoli živel, zato pa se je sem po poroki vselil njegov sin Ivan Arlič. Z ženo se jima je tu rodilo šest otrok. Ivan je bil leta 1930 v Robidovi gostilni eden izmed ustanovnih članov Gasilskega društva Gaberke. Bil je tudi njegov prvi blagajnik. Kasneje pa se je Ivan z družino preselil nazaj na domačo Poduršanovo kmetijo v

doma je obdeloval majhno kmetijo, veliko okoli 3 hektarje, v prostem času pa se je ukvarjal z gledališkimi predstavami, ki so jih izvajali pod okriljem gasilskega društva. V vojnem letu 1944 se jima je rodila prva hčerka Angela - Beba, nekaj let po vojni, točneje leta 1948, pa druga hčerka Zofka.

Jože je imel srečo, da ni bil zdravstveno sposoben za vojaka. Tako ga niso vpoklicali ne Nemci niti ga niso novačili partizani. Nemcem je prišel prav za delo v rudniku, partizanom pa je pomagal po drugi strani z novicami o dogajanju v njem. Zaradi marljivosti pri delu so ga Nemci kot rudarja zelo cenili. Bil pa je cenjen tudi med partizani. V njegovi hiši je bil celo ustanovni zbor OF za področje Gaberk in Družmirja. Tudi sam je bil sicer aktiven član OF. Hodil je na nočne sestanke, prinašal novice iz rudnika ter na

Gledališki oder v bivšem gasilskem domu Gaberke v gledališki sezoni 1952/53.

V zadnji vrsti od leve proti desni: Marica Mlinar, Greta Dobnik, Slavica Novak, Marija Ravljen, Polde Klančnik, Jože Spital. Srednja vrsta od leve proti desni: Baltazar Ravljen, Slavka Zajc, Baltazar Deberšek, Ivan Naroločnik, Janko Osojnik, Ivan Novak.

Prva vrsta od leve proti desni: Ivan Zajc, Zofija Klančnik, Jože Klančnik - Vrsnak, Beba Klančnik, Stanko Stopar, Tone Rezman.

Škalah, saj je njegov brat Edi, ki bi bil moral naslediti to veliko kmetijo, leta 1942 zaradi neuspešne operacije želodca umrl. Na Poduršanovi kmetiji je sicer že gospodarila njegova sestra Angela z možem Jožetom Klančnikom, sicer zaposlenim v Rudniku lignita Velenje. Ker Jože ni bil ravno najboljšega zdravja, ni želel prevzeti velike Poduršanove kmetije. Zato so se dogovorili, da se bo Ivan z družino preselil v Škale, v Gaberke, na kmetijo pri Vrsnaku pa so odšli Klančniki. Jože je hodil na delo v rudnik,

Johan Arlič je 1929 slučajno kupil Vrsnakovo posestvo v gostilni v Zavodnjah.

vse mogoče načine pomagal partizanom. Po vojni so borci hoteli na njegovi hiši postaviti spominsko tablo, vendar se s tem ni strinjal, saj je rekel, da bodo hišo kmalu porušili in si nima smisla delati s tem stroškov. Nekoč je dobil na enem od sestanku OF v dar majhno Titovo sliko. Shranil jo je v svojo osebno izkaznico, t. i. Kennkarte. Pa se je zgodilo, da so Nemci imeli hajko. Oglasili so se tudi pri Vrsnaki in ženo Angelo, ki jim je odprla vrata, vprašali, kje je njen mož. Povedala jim je, da po napornem nočnem

Foto: Arhiv Beba Klančnik

Foto: Arhiv Beba Klančnik

Foto: Arhiv Beba Klančnik

delu v rudniku še vedno spi. Žena je, ne vedoč, da je v njej Titova slika, vojakom prinesla moževo osebno izkaznico. Izročila jo je nemškemu vojaku in oba sta ob odprtju izkaznice opazila Titovo sliko. Zavedajoč se tega, da bo vojne kmalu konec in da zato nima smisla ljudem povzročati gorja, je izkaznico lepo zaprl, še preden bi lahko ostali vojaki kaj posumili. Izkaznico je vrnil ženi in ji dal znak, da je vse v redu. Žena je vsa prestrašena hitro stekla v hišo ter skrila sliko, a jo je že trenutek zatem nazaj poklical vojak nemške vojske, po rodu Slovenec iz Šaleške doline ter ji rekel, da naj še enkrat pokaže dokument. Ob tem jo je še vprašal, kaj je pravkar skrila. Nekako se je izgovorila na deputatno karto za premog. Ne čisto prepričan ji je verjel in se z ostalimi vojaki poslovil. Žena si je oddahnila, saj je vojna terjala že veliko žrtev med njenimi sorodniki, nekaj jih je bilo tudi v zaporih. Nevede bi skoraj tudi sama povzročila nove žrtve v lastni družini. Njen sorodnik je bil tudi Oto Mader - Ris, ki je znan po tem, da je že v začetku aprila 1941, po razpadu stare jugoslovanske vojske zbral več pušk z municijo in jih zakopal. Kot partizanski aktivist je deloval do 15. maja 1942, ko so ga Nemci v Škalah ustrelili.

Vrsnakov »štepih« je v sušnih letih napajal z vodo celo Žabjo vas.

Hiša po obnovi, pred njo pa Jože uživa v lepotah narave.

Jože Klančnik je bil po vojni član kulturniške skupine, ki je delovala pod okriljem Gasilskega društva Gaberke. Jože je organiziral in režiral gledališke igre, poleg tega pa je tudi sam igral. Vso gledališko dogajanje je bilo skoncentrirano na hladnejši del leta, ko so večeri dolgi in je na splošno pri hiši manj dela. Vaško gledališče mu je zlezlo pod kožo že v otroštvu, ko je v rojst-

nem Plešivcu sodeloval na raznih prireditvah. Dobil je tudi nagrado za amaterskega gledališčnika. Z igro se je ukvarjal, vse dokler ta skupina ni razpadla, ker so se igralci poročili in razselili. Četrto stoletja je bil tudi ključar gaberške cerkve. V teh letih sta mu družbo delala tudi Kosov Flerjan in Obšeterjev Jože. Zaradi bolezni je na stara leta ostal brez noge. Zadnja leta življenja je preživel na vozičku, vseskozi pa so ga obiskovali prijatelji - soigralci. Tako je bilo vse do poletja 1985, ko je Jože umrl. Mama Angela se je preselila h hčerki Zofki in tako je hiša ostala prazna. Hišo so potem uporabljali le še kot počitniško hišo. Na vrtu so sadili zelenjavo, ostalo zemljo pa so dali v najem. Mama je leta 1992 umrla.

Domačijo so jeseni 1998 gradbeni stroji porušili. Čeprav v hiši že od smrti očeta Jožeta ni nihče prebival, je bilo obema hčerkama ob tem dogodku vseeno hudo. Rojstne hiše ni bilo več. Misel, da nimata več doma, ju je tako potrla, da sta si zemljišče, kjer je nekdanj stal njun dom, prišli ogledat šele takrat, ko je pokrajino že pobelil sneg. Ostala sta le izpraznjena kapela in presahel vodnjak, v njunih srcih pa mnogo veselih in bridkih spominov.

Tudi Vrsnakova mama Angela je bila med tistimi Gaberčani, ki jim je (sicer že v prejšnjem Listu omenjeni) gaberški pesnik Ludvik Skaza ob osebem prazniku spesnil pesmico. Zgolj naključje pa je, da je pesem nastala ob koncu maja, torej točno pred 41. leti. Prijetna pesmica pa je šla takole:

Voščilo!

*Na gričku med drevjem
lep domek stoji,
v njem pa Vrsnakova
botra živi.*

*Dan's ob zaključku
meseca maja
botra Angelca
god svoj obhaja.*

*Sonce prijetno
hribček ogreva,
k prazniku z žarki
hišico obseva.*

*H godu voščili
vsi bi ji radi,
da mnogo bi čakala
majskih spomladi.*

*Vso srečo Vam
očka in mamca želita,
iskteno Vam Verica
z Anko čestita.*

Ludvik Skaza, 31. maj 1964

Kmalu jih bo sto

Antonija Novak

Najstarejša Šoštanjčanka je Antonija Novak. Za materinski dan so jo obiskali predstavniki Občine Šoštanj, v kratkem, to je 17. junija, pa bo praznovala svoj 98. rojstni dan. Ko sem jo obiskala, pripravljena z beležnico, je ravno obešala nogavice in pričakovala sina Zdravka. »Raje bi imela, če je kdo zraven,« mi je prijazno določila drug termin. Sin Zdravko se je rad udeležil pogovora in

Delegacija RK in občine Šoštanj na obisku pri najstarejši Šoštanjčanki.

tako sva v majskem jutru sedela v Tončkiniem stanovanju na Lola Ribarjevi cesti in prijetno klepetala. O Tončki. Kar ni povsem pošteno, je pa beseda bolj gladko stekla. Antonija se je rodila leta 1907 v Rečici očetu Matevžu in mami Mariji v družini z 9 otroki. Bila je najstarejša in ko se je družina preselila na Vransko, je Antonija tam šolanje dokončala. Nato so se selili v Lokovico pri Šoštanju in delo je našla kot gospodinja pri različnih družinah (Šumer, Lesjak, Kozlevčar ...). Pridna in pripravljena za delo je bila cenjena povsod. Spoznala je svojega bodočega moža Zdravka in v zakonu so se jima rodili trije otroci. Žal je punčka umrla še kot dojenček, Zdravko in Jožica pa sta ji celo življenje v ponos in veselje. Ravno tako so ji v veselje vnuki Robi, Bino, Janko in Branka. Do upokojitve je delala na kmetijski zadruzi in družina se je z Gorici, kjer so prvotno stanovali, preselila v stanovanje na cesti Lola Ribarja, kjer Antonija zdaj tudi živi. Žal jo je leta 1975 mnogo prerano za vedno zapustil mož in svoje življenje Tončka od takrat posveča svoji družini. Posebej je navezana na vnuka Robija, ki je blizu nje, sin Zdravko jo obiskuje vsak dan in velikokrat se v njeni kuhinji oglasi tudi Jožica, ki sicer živi v Kopru. Življenje teče. Ko je bila še bolj pri zdravju, je rada pomagala drugim in šla na kakšen izlet. Na goro Oljko, Čreto ... Antoniji, vajeni dela in skrbi, je v zadnjem času mogoče malo drugače. Skrb, ki jo je v življenju dajala drugim, ji sedaj vsaj malo vračajo.

Milojka Komprij

Od Kotelj do Belih Vod

Planinsko društvo Šoštanj je lani na pobudo Občine Šoštanj, natančneje gospe Alenke Verbič, izvedlo prvi pohod od Kotelj do Belih Vod. Osnova za to je bil potopis Prežihovega Voranca z istim naslovom.

Že kot deček je Voranc slišal pripovedovati o Belih Vodah. Pozneje, že odraslemu, se mu je izpolnila otroška zaobljuba. Na pot je krenil s takšnimi čustvi, kot bi prvič zapuščal svoj hotuljski kraj. Pripoveduje nam o romarski poti na binkoštni ponedeljek z nicinske-senčne strani vznožja Uršlje gore proti Belim Vodam na njeno drugo-sončno stran. Na binkoštni ponedeljek je bil pri Sv. Križu nad Belimi Vodami velik shod, na katerega so romali včasih v velikem številu tudi Korošci. Tudi mi smo poskušali v soboto, 14. maja, že drugič oživiti to romarsko pot.

Foto: Arhiv

Okrog pol devete smo krenili izpred Rimskega vrelca proti Prežihovi rojstni hiši, od tam pa nas je pot vodila do Ivarčkega jezera. Narava se je ravno prebujala v pomladnem jutru. Veselo čebljanje sodobnih romarjev je dopolnjevalo pomladno ptičje petje. Želja, da čim prej prispemo do kočice na Naravskih ledinah, nam je dajala moči in dobre volje. Dodobra se je zbudilo že sonce, ko smo okrog poldneva prispeli h koči. Prijetno je bilo posedeti na klopih in si privezati dušo. Malo nam je nagajal veter. Ko pa smo »zapri« zunanja vrata, se je takoj umiril.

Tu se nam je pridružilo še nekaj pohodnikov PD Ravne na Koroškem, njihov vodnik pa že ob našem prihodu.

»Med naporno hojo prek južnega pobočja Uršlje gore si lahko napaseš oči na veličastnem pogledu po divjem svetu, ki se odpira pred teboj. To je tisti kot koroške dežele, v katerem zbira Meža svoje studence. Malo naprej, na levo, zapira zahod na videz pohlevna, a ne mnogo nižja Olševa. Potem zaslanja pogled zobata Raduha, izza nje se svetijo razbite strmine Savinjskih planin, Ojstrice, Brane, Kočne. Od Raduhe proti vzhodu se vleče dolgi hrbet Smrekovca, katerega nadaljuje Kramarica, ki pada v nižavo prav tam, kjer vstaja iz mozirskih globač Sveti Križ Belih Vod.« je v svojem potopisu opisal Prežihov Voranc.

Dobri dve uri sta bili potrebni, da smo prispeli do Križana, kjer so že pred stoletjem našli zatočišče romarji, sejmarji, prekupčevalci in drugi, ki so se ogibali glavnih poti. Danes je to obnovljena stavba, katere predstavo in podobo si lahko ustvarimo samo še iz Vorancčeve zgodbe Od Kotelj do Belih Vod. Sleme, Šentvid oziroma Andrejev dom je bila naša naslednja postojanka. Močan veter in čas sta nas priganjala naprej proti Belim Vodam. Ura je tekla že proti peti

popoldan. Skupina planincev je veselo hitela proti Savineku.

Iz skromne skupinice prejšnjega leta se je letos pohoda udeležilo kar 32 pohodnikov. Razveseljivo. Torej se je stvar prijala. Obudili smo spomin na našega koroškega velikana Prežihovega Voranca. Že zato se je splačalo prehoditi to pot, če pa smo s tem prečistili še duha, toliko bolje.

Z Moškon

Od A do Ž

o zastopanju naših rutic na odbojkar-skem turnirju

V soboto, 7. maja, smo se skavti iz Šaleške doline odpravili proti Zbiljskemu jezeru pri Medvodah, kamor so nas vabili mladi iz stega (skavtske skupine) Ljubljana 3. Že drugo leto so organizirali skavtski turnir v odbojki, imenovan Mrest. Na njem smo se zbrali popotniki in popotnice iz vse Slovenije ter naši voditelji. Seveda pa to ni bilo le tekmovanje, temveč tudi priložnost za druženje, spoznavanje ter dodatne aktivnosti, kot so aerobika, valjanje po blatu, skavtski dvoboj, mala šola navijanja, srečanje z ljubljanskim zmajčkom ... Več v abecedi ...

A – Aerobika Dejavnost, s katero je bilo poskrbljeno, da ne bi prišlo do poškodb. Takoj po prihodu in dvigu zastav sta nas ogreli aerobičarki iz vrst skavtov iz Ljubljane. (Bili sta moškega spola, a z velikim talentom za maskiranje.)

B – Blato Po njem so noreli vsi, ki se niso ustrašili zgodnjemajskih temperatur in niso preveč skrbeli za svojo obleko. Pogumni so se prepustili blatnim užitek in na svoj način prispeval k pestrosti turnirja.

C – Cvet Cvet mladosti se je podil v duhu radosti ... Nekateri so dobili celo navdih za pesnjenje. Ampak bilo je resnično tako!

Č – Čoln Prva pomoč za predolge žoge. Ker se je turnir odvijal ob jezeru, je bil čoln v takih primerih bolj zaželen kot plavanje. Če so tekmovalci igrali mirnejšo igro, pa je predstavljal najboljšo sedežo v prvi vrsti.

D – Dež Tudi ta nas je presenetil. Vendar se nismo pustili in smo s turnirjem nadaljevali. Nekateri po naliivu, drugi že med njim.

E – Ekipe Bilo jih je dvanajst. Vse so se odlično izkazale, med njimi tudi naša, ki je branila barve čisto novih velenjskih rutic.

F – Finale Vrhunec tekmovanja, napeta tekma in zmaga skavtov iz Ilirske Bistrice.

G – Glasba Spremljala nas je ves čas druženja in nas med igo tudi spodbujala. Slišati je bilo: »Vav, zdej je tta fajna, zdej bomo pa dobr špilali.«

H – H₂O ... ali voda, kot se temu reče s polno besedo ... prisotna je bila povsod: v jezeru, ob katerem smo igrali odbojko, v steklenicah, iz katerih smo pili, da ne bi omagali, na nas v obliki kapljic znoja ...

I – Internet Najnovejša pridobitev Mresta. Na strani <http://mrest.skavt.net> si lahko ogledate več slik s turnirja in izveste kakšno dodatno informacijo.

J – Jota Jota s posebno velikimi koščki klobas je bilo kosilo vseh tekmovalcev. Očitno je dala zadosti energije vsem, ki so se borili na igriščih, saj so bile tekme izredno borbene in napete.

K – Kvakice Ime klana (skavtske skupine na določenem območju) iz Ljubljane 3 – to so torej srednješolci in študenti, ki so turnir organizirali.

L – Luknja Nekateri so imeli malo preveč časa in so sredi njive – igrišča skopali luknjo. Prišli so do vode in tako vsem zainteresiranim omogočili kopanje v Savi na nekaj kvadratnih decimetrih.

M – Mrest Ime tradicionalnega skavtskega turnirja v odbojki. Zakaj je takšno, ne vem, je pa turnir letos dobil tudi logotip, našitek in spletno stran.

N – Njiva Ob prihodu smo se resnično začudili, saj je prostor z igrišči izgledal kot kakšna njiva. Kljub temu se je na »njivi« dalo dobro valjati v blatu in igrati odbojko.

O – Odbojka Šport, pri katerem si dve ekipi čez mrežo podajata (odbijata) žogo. Drugače pa glavna aktivnost Mresta.

P – Peto mesto Osvojila ga je naša ekipa, ekipa Velenje 1. Ponosni smo nanj, s trudom smo si ga priborili in drugo leto ga gremo braniti (morda pa zviševati :-).

Foto: J. K.

R – Rutice Pisane rutice so krasile vratove skavtov iz vse Slovenije. Z njimi so bili zastopani skavti iz Kamnika, Škofljice, Moravč, Ribnice, Zagorja, Ptujja, Ilirske Bistrice, Loške doline, Grosupljega, Vira, Ljubljane in seveda Velenja.

S – Skavtski dvoboj Skavtska igra, s katero se je začela vsaka tekma. Z njim se je odločilo, kateri ekipi pripada prva žoga.

Š – Šotori Naše zavetišče v dežju, drugače pa kuhinja za joto, pisarna za organizatorje, garaža za kolesa, garderoba aerobičark, odložišče nahrbtnikov ...

T – Turnir Letos je bil že drugič, ko pride leto naokoli, bo spet. Poimenoval se je tradicionalni, tako da lahko tudi v naslednjih letih pričakujete naše skavtsko-odbojkarске uspehe!

U – Uspeh Dosegli smo ga! Iz skupine A, ki so jo mnogi imenovali »skupina smrti« (zaradi najodličnejših, najbolj borbenih in najbolj napetih tekem) se nam je uspelo prebiti naprej. Žal, ne do finala, ampak naši cilji so bili s prebojem iz smrtne skupine doseženi.

V – Velenje 1 Skavtska skupina, katere ime se je glasno slišalo vse naokoli. Zvesti navijači, ni kaj! :-)

Z – Zbiljsko jezero Čudovito jezero na Savi, ob katerem se je odvijal turnir. Kakovosti vode nismo preizkušali, smo pa ob njem dobili občutek, kot da na morju igramo beach volley.

Ž – Žoga

Predmet, ki ga kot matematično telo imenujemo krogla. Ima površino $4\pi r^2$ in prostornino $\frac{4}{3}\pi r^3$. Ne boste verjeli, z njo smo igrali odbojko! Skavti smo ji na turnirju izkazali zvestobo, zanesljivo nas bo spremljala tudi na naših nadaljnjih poteh.

Preudarna levinja, Jerica Koren

Srečanje zakoncev jubilentov

»V krasoto uso naravo odel si, Večni, ti; nebo ti poje hvalo, vsa zemlja te slavi.«

(Gregor Mali)

Jaz, I., sprejem tebe, I., za svojo/svojega ženo/moža in ti obljubim, da ti bom ostal(a) zvest(a) v sreči in nesreči, v boleznih in zdravlju, da te bom ljubil(a) in spoštoval(a) vse dni svojega življenja.

V soboto, 7.maja 2005, ob 10. uri se je zgodilo:

Vsi zakonci, poročeni v župnijski cerkvi Sv. Mihaela v Šoštanj, ki letos praznujemo 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55. itd. jubilej slovesne obljube vdane in zveste ljubezni, ki smo jo izrekli pred pričami in Bogom, smo bili povabljeni k slavnostni sveti maši. Povabila sta nas župnijski pastoralni svet in župnik Jože Pribožič, ki je slovesnost tudi vodil. Somaševal je tudi naš rojak, duhovnik Franc Dermol, sedaj župnik v Framu, ki je imel kar nekaj sorodnikov med pari - jubilanti.

Zunaj cerkve sta nam zaigrali dvojčici z Janezom, okrepčali smo se lahko z vinom in kruhom iz kmečke peči, pozdravili naše stare znance in si čestitali.

Spoznali smo, kako drži star slovenski pregovor: Eno leto je dolgo, več jih pa hitro mine.

Hvaležna sva Gospodu za ta dan, hvaležna, da sva z Njim sklenila najino zakonsko zvezo, hvaležna za najine otroke, hvaležna, ker sva drugačna, ker nisva moderna, hvaležna, ker v sreči in nesreči nisva sama, On je vsak čas z nama. Veva, da naju ima rad, On je najina pot, resnica in življenje.

Zakonca iz Lokovice

ZUPNIJSKA OBVESTILA

12. junij 2005 - 11. navadna nedelja - svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in 8.30,
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
- Bele Vode 8.30,
- Zavodnje ob 10. uri,
- Topolšica ob 9.45,
- Šentvid na Slemenu ob 16. uri.

19. junij 2005 - 12. navadna nedelja - svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in 8.30,
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
- Zavodnje ob 10. uri,
- Gaberke ob 9.45,
- Sv. Križ - lepa nedelja, ob 9. in 10.30 s telovsko procesijo.

26. junij 2005 - 13. navadna nedelja - svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in 9.30 (skupni krst),
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
- Bele Vode ob 8.30,
- Zavodnje ob 10. uri,
- Topolšica ob 9.45.

29. junij 2005 - Sv. Peter in Pavel, apostola - svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30,
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
- Bele Vode ob 8.30,
- Zavodnje ob 10. uri.

3. julij 2005 - izseljenska nedelja - svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in 8.30,
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
- Bele Vode ob 8.30,
- Zavodnje ob 10. uri - lepa nedelja (maša s telovsko procesijo),
- Gaberke ob 9.45.

10. julij 2005 - 15. navadna nedelja - svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in 8.30,
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. (maša s telovsko procesijo) in 19. uri,
- Bele Vode ob 8.30,
- Zavodnje ob 10. uri,
- Topolšica ob 9.45.

Pomembna pridobitev za Šoštanjčane

Šoštanjki gasilci svojega zavetnika sv. Florjana vsako leto počastijo z mašo, tokrat pa je bilo še posebej slovesno, saj so predali v uporabo novo gasilsko vozilo. Slovesnosti so se udeležili člani gasilskih društev šoštanjkega poveljstva in člani prijateljskega PGD Goriče pri Kranju.

Foto: M. L.

Foto: M. L.

Gasilske maše pri Florjanu potekajo vse od konca osemdesetih let prejšnjega stoletja in so zato že tradicionalne. Poleg gasilcev se jih radi udeležujejo tudi ostali verniki. Tudi tokrat je bilo tako in lahko rečemo, da obiskovalcev in gostov ni zmotilo niti vreme, ki je grozilo z dežjem, pa je vendar zdržalo.

Svečano mašo je daroval šoštanjki dekan g. Prbožič in je bila namenjena živim in pokojnim gasilcem, ki opravljajo to humano dejavnost in »ne zapirajo svojih src pred stiskami drugih«, kot je dejal mašnik.

Višek slovesnosti je bil prevzem novega gasilskega vozila GVV1. Vozilo spada med manjša gasilska vozila in je prirejeno za prevoz petih gasilcev in voznika ter za 400 l vode.

Predsednik PGD Šoštanj Boris Goličnik je v krajšem nagovoru poudaril, kako pomembna je nova pridobitev za gasilce in vse prebivalce, in se zahvalil vsem, ki so k temu pripomogli. Tudi direktor Termoelektrarne Šoštanj Uroš Rotnik je poudaril dobro sodelovanje z gasilci in predal ključke novega avtomobila poveljniku Alešu Švarcu, ta pa Milanu Roškarju, kateremu so vozilo zaupali v oskrbo in upravljanje.

O pomembni pridobitvi je nekaj besed povedal še poveljnik Gasilske zveze Velenje Jože Drobež, ki je zaželel, da bi vozilo v potrebi dobro služilo svojemu namenu. Prisotne sta nagovorila tudi poslanec v državnem zboru Drago Koren in šoštanjki župan Milan Kopušar. Oba sta gasilcem zaželela, da bi imeli čim manj resnih intervencij. Vozilo je nato slovesno blagoslovil šoštanjki dekan, nato pa so za srečno vožnjo še nazdravili s kozarcem penine.

Slovesnosti pa s tem še ni bilo konec. Predsednik in poveljnik PGD Šoštanj sta se v imenu vseh gasilcev, ki jim že toliko let nudijo gostoljubje, zahvalila Mežnarjevim iz Florjana in podarila sliko njihovega patrona, ki bo »odslej krasila Mežnarjevo hišo v znamenje naše hvaležnosti«, kot je dejal Boris Goličnik.

Program je spretno povezovala naša kolegica Milojka Komprij. Po končanem uradnem delu so se številni obiskovalci lahko podkrepili z raznimi dobrotami in uživali ob zvokih ansambla Spev.

Foto: Tekauc

Zlati jubilanti - 50 let skupnega življenja.

Maša se je pričela s poročno koračnico, da nam je razgrela srca in spomin na enega najlepših dni v življenju. Zbralo se nas je okrog 170 parov, s sabo pa smo povabili še naše otroke in sorodnike, tako da smo dobro napolnili našo župnijsko cerkev. Gospod naddekan Jože Pribožič nas je lepo nagovoril, Božja beseda je bila izbrana, med mašo smo obnovili obljubo, se Bogu z zahvalno pesmijo zahvalili za prehojeno pot in prosili blagoslova za naprej. Mašo je obogatil tudi mešani cerkveni pevski zbor.

Na koncu je naredil gospod Tekauc še spominke posnetke posameznih letnikov.

DUHOVNE VAJE PRI SVETEM KRIŽU

- * od 17. do 19. junija za lanske birmance
- * od 26. do 28. junija za ministrante naše dekanije (od 5. razreda naprej)
- * od 28. do 30. junija za ministrante naše dekanije (do 5. razreda)

BIRMANCI

- * od 3. do 5. julija - Gaberke, Ravne, Topolšica
- * od 5. do 7. julija - Lokovica, Šoštanj, Skorno, Florjan

Sredina

NAPOVEDNIK PRIREDITEV

junij 2005

KDAJ	KAJ	KJE	VABI VAS
1. teden			
sreda, 1.6. ob 12:00	vpis učencev	Vpis novih učencev v glasbeno šolo (vpis poteka vsak dan do 10.6. med 12:00 in 16:00)	Glasbena šola Šoštanj <i>Glasbena šola FKK, oddelek Šoštanj</i>
sobota, 4.6.	planinstvo	Planinski izlet Olševa - Raduha (dvodnevni izlet - zahtevna označena pot)	Savinjske Alpe <i>Planinsko društvo Šoštanj</i>
sobota, 4.6. ob 17:30	nogomet	Šoštanj : Veržej (III. slovenska nogometna liga - vzhod)	Stadion Šoštanj <i>Nogometni klub Šoštanj</i>
2. teden			
torek, 7.6. ob 17:00	delavnica	Torkova peta: ustvarjalna delavnica za otroke in starše	Kulturni dom Šoštanj <i>Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje</i>
torek, 7.6. ob 18:00	bralna značka	Zaključna prireditev bralne značke in podelitev Ostržkov	Kulturni dom Šoštanj <i>Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje</i>
sreda, 8.6. ob 8:00	pohodništvo	Izlet na Paški Kozjak (lahka pot)	Paški Kozjak <i>Društvo upokojencev Šoštanj - pohodniška sekcija</i>
četrtek, 9.6. ob 18:00	razstava	Odprtje slikarske razstave Andreja Zupanca	Mestna galerija Šoštanj <i>Zavod za kulturo Šoštanj</i>
nedelja, 12.6. ob 16:00	predstava	Lutkovna predstava Mojca Pokrajculja	Kulturni dom Šoštanj <i>Zavod za kulturo Šoštanj</i>
3. teden			
torek, 14.6. ob 16:00	ekskurzija	Ekskurzija na Skorno	Skorno pri Šoštanju <i>Šaleško muzejsko in zg. društvo in Muzej Velenje</i>
četrtek, 16.6. ob 16:30	predstavitve	Dan odprtih vrat Osnovne šole Biba Roeck	Osnovna šola Biba Roeck <i>Osnovna šola Biba Roeck</i>
četrtek, 16.6. ob 18:00	bridge	Razmigajte svoje možgane: Poletna liga v bridgu	Vila Široko Šoštanj <i>Šaleški bridge klub Velenje</i>
4. teden			
četrtek, 23.6. ob 18:00	bridge	Razmigajte svoje možgane: Bridge za stare in mlade (predstavitve bridga)	Kavarna Šoštanj <i>Šaleški bridge klub Velenje</i>
sobota, 25.6. ob 13:00	planinstvo	Planinski pohod po Ravenski poti (lahka pot - okoli 4 ure hoje)	start pri športnem igrišču v Ravnah <i>Planinsko društvo Šoštanj in Športno društvo Ravne</i>
sobota, 25.6. ob 17:00	proslava	Dan državnosti v Skornem	pri Močovniku v Skornem pri Šoštanju <i>Turistično društvo Skorno</i>
sobota, 25.6. ob 18:00	proslava	Dan mesta Šoštanj in koncert big banda iz Slovenj Gradca	Vila Široko (v primeru slabega vremena - dom kulture) <i>KS Šoštanj, Zavod za kulturo, JSLD izpostava Velenje</i>
sobota, 25.6. ob 20:00	rock koncert	Šoštanj rola 2005	Rokometno igrišče Šoštanj <i>KS Šoštanj, MKC Šoštanj</i>
sobota, 25.6. ob 19:00	turizem	Kresni večer na Kavčnikovi domačiji	Kavčnikova domačija v Zavodnjah <i>Muzej Velenje in Univerza za III. življenjsko obdobje</i>
ponedeljek, 27.6.	tabor	Sončno mesto na Golteh (za otroke od 5. leta in šolarje - do 1.7.)	Turistični center Golte <i>Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje</i>

Napovednik prireditev pripravljajo in objavljajo: mesečnik LIST, Kabelska televizija Šoštanj (kanal 22) in spletni Portal Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>)

KATEGORIJE PRIREDITEV: ■ šport ■ kultura ■ šolstvo ■ gospodarstvo ■ splošno

Športno društvo Ravne vas vabi 25. junija 2005 na tradicionalni pohod Po ravenski poti. Pot je označena tudi na novi informativni tabli pri obeh vpadnicah v Ravne.

List

kabelsko razdelilni sistem šoštanj

Šoštanj.info
<http://www.sostanj.info>

kavarna & šoštanj
TAPRAVI NASLOV ZA TAPRAVO KAVO

Podoba kulture

pripravila Milojka Komprel

»Tako vidim jaz«

Ni samo zmaga uspeh

Bliža se konec šolskega leta. Tale veleumni stavek prav gotovo ni novica za nikogar. Ne za šolarje, ki bodo še kakšna dva ali tri tedne pod pritiskom, in ne za učitelje, ki bodo še dva ali tri tedne tudi pod pritiskom. Sicer malo drugačnim, a vendar. In ne za starše, ki smo tudi pod pritiskom. Verjemite, tistim, ki ste že starši šolarjev, ali tistim, ki še boste, je čas zadnje konference, čas nekkih čudnih vibracij energij, vprašanj in preverjanj. Najprej doma pri otroku, po potrebi pa še pri učitelju. Ali obratno, kakršni smo pač starši. Komu bolj zaupamo, svojemu otroku, ki naj bi ga poznali, ali pri pedagoškem delavcu, pri katerem se zanesemo na strokovno znanje. Tako otroku kot učitelju pa moramo starši včasih preprosto zaupati. Oceniti situacijo na podlagi lastne intuicije. Nam otrok laže, ko zatoži učitelja, da je bil pri spraševanju krivičen do njega? Ali pa nam laže učitelj, ki nas povabi na govorilne ure in nam slika popolnoma drugačno podobo, kot smo jo prinesli iz otroške sobe. Komu torej verjeti in zaupati? Otroku ali pedagogu? In zakaj se sploh moramo odločati med tema dvema, ki naj bi bila pravzaprav oba tista, ki bi nas, starše prepričala, da je današnja šola dobra, da je učni proces prilagojen generacijam, da otroci upoštevajo avtoriteto učitelja in šole nasploh in da učitelj upošteva posebnosti posameznika. In jih kot take in kot otroku lastne spremlja na vzgojen in stimulativen način. Da se otroci tudi v šoli (poleg doma, seveda) razvijajo v zrele osebnosti, ki bodo kos življenju in tegobam, ki jih nosi s seboj. Zakaj in od kod toliko jeze in travm ob koncu vsakega šolskega leta?

Včasih je bilo pravzaprav enostavneje. Za starše mislim. Starši so brezpogojno verjeli učitelju. Tako kot doma je tudi v šoli veljalo, da je priden otrok tisti, ki

uboga. Preprosto. Ubogati je bila čudežna formula za vse uspehetako na domačem kot na šolskem področju. Ubogati je pomenilo ne zabijati časa z razmišljanjem, kdaj in kako se ti godi krivica, ampak enostavno in popolnoma verjeti raznim avtoritetam, ki so vstopale v življenje. Je dandanes učitelj še avtoriteta? O tem se sprašujem, ko mi hči trosi zgodbe in nezgode s šolskih hodnikov. So današnji otroci še zmes, mehka, upogljiva snov, ki se da gnesti in pregnesti po pričakovanih in zahtevah, ki jih goji do njih okolica? Se ves proces priprav na življenje dogaja v šoli in je le-ta sploh garancija za uspeh? Odgovor na vsa vprašanja je NE. In tu spet nastopimo starši oziroma bi morali biti ves čas zraven. Od vsega začetka. Kajti s sprejetjem starševstva sprejmeš dar, sprejmeš »na posodo« živjo bitje, ki ti je bilo darovano s posebnim namenom. Da ga ljubiš in vzgajaš v njem tisto, kar je v njem dobrega. Da gojiš dobre lastnosti te osebe in da ne zanikaš njenih slabih. Kajti vsak posameznik je celota dobrega in slabega. Na nas, starših je, da otroka sprejmemo v celoti takega, kot je. Četudi ni tak, kot bi si ga želeli po svoji podobi ali pa od njega pričakovali, je vendar čudovito in edinstveno živo bitje. Če ga bomo ljubili in spoštovali, bo tudi on ljubil sebe in se spoštoval. Kdor pa ljubi sebe, bo ljubil tudi druge in do njih deloval po najboljših močeh in s spoštovanjem. In tako dalje. Skoraj altruizem, če je ta sploh mogoč.

Zakaj to pišem? Ker se bliža konec šolskega leta. In iz dneva v dan ne vem, kako naj ravnam s svojo najstnico, ki letos končuje osemletno šolanje in prestopa v srednješolsko izobraževanje. Naj z roko odpodim vse njene travme, ki jih doživlja ob koncu šolskega leta, ker so njene ambicije velike, zmognosti pa iz tega ali onega razloga kdaj opesajo? Naj jo vzpodbujam k tekmovalnosti, rivalstvu, doseganju uspeha na vsak način? Naj tarnam nad učitelji ali celim šolskim sistemom, ker je ocenjevanje krivično, naloge pretežke, previsoki kriteriji in grozne domače naloge, da se cela hiša počuti trapasto? Naj ji preprosto rečem, da življenje ni sestavljeno iz številke in seštevanj ocen ter deljenjem, ki naj bi prineslo zeleno povprečje, ki pa ne sme biti manjše kot pet. Pet je tista čarobna številka, ob kateri se suče svet mnogih naših otrok, in pet je vstopnica za srečno in bogato življenje in popoln svet. Kateri svet pa je lahko popoln in kakšen bi bil ta svet? Gotovo ne srečen.

No, kaj prida srečen tudi zdaj ni. Ampak je najboljši izmed svetov, ki ga imamo. Zato ga kot takega vzemimo. In ker nekateri vemo, da uspeh v življenju niso samo zmage, temveč predvsem porazi, ki jih preмагаš in se iz njih znova dvigneš, ni panike.

Vsem učiteljem želim, da bi bili predvsem zvesti svojemu srcu, ki jih je vodilo k poslanstvu, ki ga nosi v sebi delo z mladimi. Da se ne bi ravnali samo po učnem programu in ne bi prezrli, kako pomemben element so vendarle pri rasti osebnosti mladega človeka. Da ne bi zaključevali šolskega leta samo s seštevanje ocen, ampak da bi k tej oceni prišli tudi človeka, ki ga ocenjujejo. Predvsem njega.

Otrokom želim, da bi še naprej hrepeneli. Da bi imeli cilje, ki bi jih gnali stran od dolgočasje, brezbrizja, da bi bilo otroštvo tudi in predvsem otroštvo, ne pa strateško planiranje. Kako grozno mora biti slišati stavek: »Če ne boš v osnovni šoli odličen, ne boš uspel v gimnaziji in ne boš dosegal kriterijev, ki

jih zahteva vpis na fakulteto ... itd.!« Si predstavljate, kako dolgoroččen cilj je to za petnajstletnika! Kako daleč in kako grozno! Neumno! In staršem želim ... Kaj želim nam, staršem? Da bi nas ne osrečevali samo izredni uspehi naših otrok, ampak njihova bližina, zaupanje in tudi nemoč. Da bi jim znali prisluhniti, ko nas rabijo, jim pomagati k samostojnosti ali kot pravi kitajski pregovor: »naučiti jih loviti ribe, ne pa jim ribe podariti«. Da ne bi od njih pričakovali, da bodo v življenju dosegli vse, česar mi nismo, ampak da bodo postali najboljši. Oni. Srečni ljudje.

Saj je vendar konec šolskega leta. Ne sveta.

mk

BIT

Konec aprila je prireditveno dejavnost pri Zavodu za kulturo Šoštanj lepo zaokrožil nastop vokalne skupine BIT iz Velenja, ki je v takšni obliki in s takšnim programom nastopila prvič. Ne samo v Šoštanju. Njihov nastop je navdušil poslušalce v polni dvorani in ker se člani skupine pripravljajo na festival Sredi zvezd, iskreno upamo, da jih bo med zvezde tudi poneslo. Večer, ki ga je spletla jazz a capella glasba je med nastopajočimi poslušalce vnesel veliko dobre energije.

Člani skupine BIT delujejo skupaj razmeroma malo časa in zato je bil tudi njihov prvi samostojni koncert na nek način pomemben. Nanj so se odlično pripravili in dobra reakcija publike je bila tako rekoč pričakovana. Tudi program, ki ni dopuščal oddiha, saj je v premoru pela Sanja Mlinar, je bil skrbno pripravljen in dodelan. BIT sestavljajo: prvi sopran Andreja Ostruh, drugi Sanja Mlinar, alt Andreja Pačnik, tenor Matej Jevnišek in bas Sašo Šonc.

Ideja za BIT se je rodila podobno, kot se rojevajo takšne ideje. Kako že pravijo, trije ali več Slovencev na kupu - pevski zbor. Res je, da čisto tako za člane ne drži, kajti vsi so na nek način tudi poklicno vezani na glasbo, eni so že profesorji te smeti, drugi še bodo. Pri bitovcih sta bila pobudnika Andreja in Sašo in najprej so bili skupaj štirje, v petčlanskem sestavu pa so začeli vaditi skupaj pred dobrim letom. Pogumno so se že lani udeležili festivala Sredi zvezd v Žalcu in dosegli zavidljiva priznanja. Prvo nagrado strokovne žirije, drugo nagrado publike in kot skupina za najbolj čvrst zvok.

Veliko naredijo sami. Priredbe dela skupina ali posameznik. Materialov oziroma literature je malo, ker je tovrstno petje v Sloveniji še redkost. Edina večja zasedba te vrste pri nas je Perpetum jazzile.

Načrti za naprej so seveda ambiciozni in prav je tako. Snemanje in tekmovanje. Pravzaprav tekmovanje in snemanje. Enaidvajsetega - Sredi zvezd v Žalcu. Snemanje pa bo v jeseni. Bo!

Tako pravijo in verjeti jim je, kajti njihov pozitivizem je več kot želja. Je načrt in je že izvedba.

Še utrinek s koncerta.

Koncert je izzvenel po programu, med katerim je bilo zaslediti njihove priredbe: Ko boš prišla na Bled, Only Love, One note Samba ter znane melodije, kot so Orion, Copacabana, Girls to watch music by in druge. V premoru, ki si ga je namenila skupina, je pela Sanja Mlinar. Ko bil si tu, Nocoj in Ne bodi sam so čudovito izpolnili večer. Spremna beseda in napovednik sta bila prepletana z utrinki in delci glasbenih zapisov:

Osmi dan je prikraden trenutek občutka, brezčasia, zaljubljenosti igre, preproste misli otroka.

in

BIT v nas utrip iz njega BIT, kot bistvo, poišči, prisluhni, zaupaj ...

mk

Sosed, postoj! Slišiš, kako Slovenec Slovincu poje?

Takšen je bil naslov prireditve, ki jo je v soboto, 24. aprila, organiziralo Kulturno društvo Miklavž pri Ormožu. Na srečanje ljudskih pevcev in godcev, ki se je dogajalo v dvorani Doma krajanov v Miklavžu pri Ormožu, so bile povabljene tudi pevke Kulturnice Gaberski cvet. Poleg njih je nastopilo še 10 skupin ljudskih pevcev in godcev, največ jih je prihajalo iz domače Prlekije. Za vožnjo so največ časa potrebovali Šavrinski godci iz Šmarja v Istri. Nastopajoči godci so za glasbene instrumente večinoma uporabljali kar najrazličnejša domača orodja, iz katerih so skušali izveliči čim prijetnejše zvoke. Včasih ni bilo veliko denarja, da bi si ljudje lahko kupili drage instrumente. A ker so se vseeno radi zabavali, so poleg redkih harmonik začeli zvoke izvajati tudi iz domačih orodij. Poleg pesmi so nas zabavali tudi humoristični igrani vložki.

Gostitelji so naš obisk izkoristili tudi za to, da so nam pred prireditvijo razkazali lepote Prlekije. Tako smo si v nekaj ur trajajočem izletu najprej ogledali oljarno Središče ob Dravi, ki je v bližnji in daljni okolici znana po pridelavi najbolj kvalitetnega bučnega olja. Njihova predstavica nam je opisala zgodovino oljarne in sam potek pridelave olja, našela je lastnosti in zdravilne učinke bučnega olja, na koncu pa nam je izdala, po čem je mogoče prepoznati kvalitetno bučno olje. Sledil je ogled za nas najzanimivejšega dela proizvodnje bučnega olja - postopek praženja in stiskanja bučnega olja. Navajeni velikih proizvodnih hal, smo bili presenečeni nad majhnim (okoli 40 m² velikim) prostorom, kjer v dveh mešalcih premera 1,5 m pražijo in mešajo zmlete bučnice. Pravilno sprazene bučnice potem vsipajo v majhno hidravlično stiskalnico, iz katere nato iztisnjeno olje odteka v rezervoar. V nadaljnjem postopku olje iz rezervoarja prečrpavajo v posebne posode, kjer se to po določenem času umiri, usedline pa posedejo. "Čisto" olje nato ustekleničijo. Na koncu ogleda smo dobili v pokušino različne jedi, narejene na osnovi bučnega olja, v njihovi tovarniški trgovini pa smo lahko kupili bučno olje, pražene bučnice in mlevske izdelke. Nato so nas odpeljali v Jeruzalem - najvišjo točko Prlekije. V nekdanji graščini smo si ogledali gostišče Vinski hram. Njegov lastnik Vincenc Brenholc nam je opisal zgodovino Jeruzalema, razkazal nam je gostišče, uživali pa smo lahko tudi v panoramskem razgledu po bližnji in daljni okolici, ki seže vse od avstrijskih Alp do madžarskega Blatnega jezera in hrvaškega Medimurja. Gospod Brenholc nam je predstavil tudi lik pravega Prleka oz. prebivalce Pr-

O bučnem olju so nam razkrili marsikaj novega, največ o zdravilnih učinkih.

Harmonika nam je dobro znana, ostali »instrumenti« pa že ne več.

lekije. Že sama pokrajina med rekama Muro in Dravo nam je zelo malo poznana, prebivalci pa še toliko manj. Prleki so bili in so še danes v večini viničarji. Viničarstvo je bilo v času, ko so bili vinogradi večinoma v lasti tujih posestnikov, težko in naporno delo, saj so tuji posestniki delovno silo močno izkoriščali. Očarani nad razgledom in lepotami vinske pokrajine ter pretreseni nad trpljenjem Prlekov smo si nato odšli ogledat cerkev Žalostne matere božje, ki je bila zgrajena sredi 15. stoletja. Cerkev je dobila ime po kópiji slike iz pravega Jeruzalema, na kateri je upodobljena Marija, ki v naročju drži mrtvega Jezusa - Žalostna mati božja. Kustos nam je opisal sliko in razložil motiv trojnosti na njej. Tudi zgodovina cerkve je precej dolga in pestra. Omeniti velja še to, da se v cerkvi nahaja okostje ženske iz časa vpadov Turkov. Cerkev je bila zadnja postaja v okviru našega izleta po vinskih gričih in odpeljali smo se do dvorane v Miklavžu, kjer se je kmalu pričela prireditev.

A. Grudnik, Z. Mazej

Kdor poje rad, ostane mlad

Nedelja v začetku maja je bila v Zavodnjah rezervirana za letni koncert Okteta Zavodnje. Koncert je vsako leto ob takem času in sovpada z datumom ustanovitve pred 28 leti. Prireditvev so popestrili pevci iz Podgorja ter spremljajoče instrumentalne skupine, Mladi faloti in gostje. Obisk je bil pričakovano dober, ravno tako pa program koncerta.

Oktet, ki je od novega leta sem v drugačni sestavi, že od vsega začetka vodi Jože Grabner, ki je skupaj s svojimi brati tudi njegov ustanovitelj. V svojem bogatem izboru se predstavljajo z ljudskimi pesmimi in priredbami, dobrodošli pa so na mnogih prireditvah v kraju in zunaj. Sestav okteta se je seveda med tem menjal, a volja do petja je ostala.

Prijetno nedeljsko dopoldne je bilo zaokroženo z

druženjem in proslavljanjem, kot se za to spodobi, za kar se člani okteta tudi zahvaljujejo vsem, ki so jim to omogočili.

mk

Izjemen uspeh velenjskih gimnazijcev v Franciji

Dijaki Splošne in strokovne gimnazije Velenje so se pod vodstvom mentorice - režiserke Alice Čop udeležili trinajstega Pomladanskega srečanja dijakov gimnazij in poklicnih šol 2005 v francoskem mestecu Frejus, in sicer z gledališko predstavo v francoščini EURO ARMY: jungle mission. Predstava je doživela uspeh že ob dnevu frankofonije v Celju in je pravzaprav glasbena parodija na U.S. Army oziroma na arogantno obnašanje »močnih« v državah tretjega sveta. Ponuja samosvoj razplet - možnost upora vojakov proti nadrejenim odhodom v vrste pacifistov. V Frejusu je bila njihova predstava poplačana ne le z močnim aplavzom, ampak tudi z nagrado za najboljšo režijo. Nagrado za najbolj politično izostreno predstavo so prejeli Francozi, ki so odigrali manifest proti diskriminaciji manjšin. Nagrado za zanimivo interpretacijo Italijani - za moderno gibalno predstavo v stilu commedia dell arte. Vse tri predstave, gledaliških predstav je bilo skupaj okoli šestdeset, so prejele še častno nagrado za uspešen nastop. Ta sistem nagrajevanja je bil tudi v ostalih disciplinah, saj je šlo predvsem za srečanje dijakov vsega sveta; pogovori, druženje in skupne aktivnosti so bile pomembnejše od označevanja »prvi«, »drugi« in »tretji«. Tako je tudi prav!

V predstavi EURO ARMY: jungle mission so nastopili: Živa Malovrh, Katarina Koprivnikar, Vanja Kretič, Živa Čonkaš, Gorazd Brglez in Sara Bajec. Režirala je Alice Čop, glasbo je napisal Gorazd Planko, koreografija je bila Tanja Pavič. Predstava je nastala v sodelovanju s Centrom srednjih šol Velenje in Mladinskim centrom Velenje.

Veseli gimnazijci z mentorico Alice - spredaj levo.

In še nekaj zanimivosti: srečanja na Azurni obali, ki je potekalo 12. in 13. maja, se je udeležilo blizu 3.500 nastopajočih iz 19 mediteranskih držav, ki so tekmovali v različnih disciplinah, na primer: gledališče, glasba, ples, modna revija, časopis, radio, video, kratkometražni film, kiparstvo, občinski projekt, pomladanski športi, ekstremni športi ... Proračun festivala je dosegel neverjetnih 5 milijonov evrov. Slovenija in Italija pa sta bili edini tuji državi, ki sta prejeli nagrado.

Organizacija je bila brezhibna, potek tekmovanj na prostem je na trenutke zmotil le močan veter. Mediteranski, seveda.

A. Č.

Intervju z magistro Majdo Završnik - Puc, pomočnico ravnateljja Glasbene šole Fran Korun Koželjski

Nisem človek velikih mest!

Milojka Komprej

Foto: Milojka Komprej

Mag. Majda Završnik-Puc. Naj mi oprost, če se je spominjam še kot »Majdike«, ki je s starši hodila k nam na deželo in ob knjigi ali punčkah, ki jih je prinesla s seboj, preživljala popoldneve v naravi. Umirjena in zbrana, s pametno besedo pa je bila že takrat. Ne vem, če sem jo kdaj slišala prepevati, je pa vedno izražala neko veselje nad vsem, kar jo je obdajalo, in prijaznost do živih bitij. Naj so bile to marjetice, ki si jih je polagala na glavo, ali mravljičice, ki jih je na bilki prenašala na varno. In predvsem je bila predana svoji psički Čivi, škotski ovčarki, s katero sta bili nerazdružljivi.

Mag. Majda Zaveršnik-Puc se vedno pride k nam na deželo. Zdaj z družino. Na zemlji, ki jo imajo, zdaj svojem možu in svojima sinovoma ponuja to, kar je nekoč vzljubila in ohranila kot zatočišče miru. »Sem otrok podeželja,« je rekla na začetku najinega pogovora in kljub eleganci in dovršenosti v obnašanju in pri besedah je čutiti iz nje toplo iskrenost, ki je ne naredijo šole, kariera in nazivi, temveč zavedanje sebe v odnosu do narave in okolja, iz katerega prihajaš. Prav to zavedanje svojega bistva je njena moč, ki v okolju, v katerem deluje, pušča sled zrele in izoblikovane osebnosti.

Na začetku najinega pogovora bi želela samo potrditi, kar že mnogi vedo o vas, zato nekaj splošnih vprašanj o otroštvu, šolanju, bivanju v Šoštanjju.

Dejansko sem Šoštanjčanka, tako po vseh pravnih merilih kot v srcu. Šoštanj je mesto, ki ima svoj pečat in ga je dalo tudi meni. Mladost sem preživljala v Šoštanjju in skozi vrtec in osnovno šolo Bibe RoECKa ter kasneje gimnazijo v Velenju delala prve korake v življenju. Vzporedno sem se šolala na glasbeni šoli v programih, ki so bili takrat. Po končani gimnaziji sem nihala med študijem medicine in glasbe, saj sta mi bila oba pri srcu. Po uspešno opravljenih sprejemnih izpitih v Ljubljani sem se nato vpisala na Akademijo za glasbo v Ljubljani. Poleg klavirja in flavte, ki sem se jih učila v glasbeni šoli v Velenju, sem na Akademiji za glasbo kot dodatni predmet imela tudi orgle. Po končanem študiju sem se vrnila domov in se leta 1988 zaposlila v glasbeni šoli v Velenju.

Zaposlitev na glasbeni šoli pomeni vašo prvo in tudi trenutno zaposlitev. Poznamo vas kot pedagoga in tudi kot enega izmed vodstvenih kadrov na šoli.

Kot sem že rekla, sem se po končani akademiji zaposlila v Velenju, tam sem poučevala klavir, nauk o glasbi in po letu 1993 tudi solfeggio (nauk o teoriji in slišanju tonov). Razen klavirja poučujem vse to še danes. In seveda opravljam tudi dela pomočnice ravnatelja.

Še vedno sva pri končanju študija. Vrnitev v Šoštanj je bila za leto 1988 morebiti pot nazaj.

Pri sebi nisem nikoli čutila tako. Nikoli nisem bila človek velikih mest, sem človek podeželja in narave in predvsem ljubitelj družjenja z ljudmi, s katerimi se lahko pogovarjam o kulturi, glasbi in na splošno o umetnosti.

Res pa je, da so vsakem človeškem življenju mejniki, ki se pojavljajo že v otroštvu in nas nato spremljajo celo življenje. Tako bi lahko rekla tudi zase. Že nastopi v vrtcu in nato v osnovni šoli, kjer

sem imela izvrstno mentorico Marijo Hudomal, ki me je vpeljala v lepoto besedne umetnosti, in enkratno razredničarko Eriko Cverlin, so me delno izoblikovali. In nato dalje na gimnaziji, kjer so mojo pot spet zaznamovali nekateri profesorji, ki jih ne morem vseh imenovati in upam, da mi tega ne bodo zamerili, prav gotovo pa lahko izpostavim Miro Preložnik in Nado Zavolovšek. Ravno tako lahko na glasbenem področju to trdim za Danico Pirečnik. Nekje v podzavesti pa je vedno domače življenje, kjer sem bila navajena pravega družinskega, lahko bi rekla celo kmečkega vzdušja, kjer se je ob delu vedno tudi pelo. Vse to me je zaznamovalo in mi vedno kazalo pot k pravih življenjskim vrednotam in ciljem.

Poleg dela, ki se navezuje na umetnost, ste tudi sicer aktivni v kulturnem življenju v Šaleški dolini.

Na začetku, ko sem se zaposlila, sem se začela ukvarjati tudi z amaterskimi zbori. In pot me je zanesla med ljubiteljske dejavnosti. Tako sem bila tudi predsednica glasbenega odbora, ki je imel za svojo nalogo skrbeti za izvedbe zborovskih revij, nastopov orkestrrov in podobno. Moram reči, da sem uživala. Sedaj opravljam delo predsednice sveta Javnega sklada za kulturne dejavnosti območne izpostave Velenje, kar je dejansko funkcija v nadzornem smislu.

Vidimo pa vas tudi kot pevovodjo in tudi članico seksteta.

Tako je. Moje petje pri cerkvenem otroškem pevskem zboru in seveda tudi v osnovni šoli se je nadaljevalo s petjem pri odraslem zboru, nato pa sem se poizkusila tudi v vlogi zborovodje. V šoštanjski cerkvi igram tudi orgle. Po vrnitvi s študija sem za g. Vertačnikom za nekaj časa prevzela tudi vodenje Mešanega pevskega zbora Gorenje. Zadnje čase pa me res lahko videte in slišite v manjšem sestavu - Anima Vita. Sekstet Anima Vita je nastal po naključju. Zbralo se nas je, lahko bi rekla, šest dam iz bližnje okolice, ki nas družijo veselje do petja. Tu sem v vlogi vodje sestava, kar pa mi pomeni sprostitev in napolnitev duha. Dobivamo se enkrat tedensko, na domovih ali v glasbeni šoli, malo poklepeta in zapojemo in se ob tem predvsem veselimo in sprostimo. Tudi naše ime Anima, kar pomeni duša, in Vita, življenje, je na nek način sporočilo našega sestava.

Za vami je že nekaj nastopov in tudi sama lahko rečem, da sem ob nekaterih priložnostih že uživala ob vašem petju (velenjski grad, mestna galerija, kulturni dom v Šoštanjju ...). Predvsem pa me zanima nekaj. V vašem sestavu najbrž niste same tako imenovane »šolane« glasbenice. Vas to na nek način kot profesionalko omejuje? Zanima me tudi sicer vaš odnos do profesionalnih umetnikov in amaterjev.

Naj odgovorim na prvo vprašanje. Niti slučajno me ne omejuje in neskončno uživam, ko skupaj zapojemo. In tudi sicer v umetnosti sprejemam vse. Tako profesionalizem kot amaterizem. Res je, da se od profesionalcev pričakuje drugačen pristop in kvalitetna izvedba, vendar nisem obremenjena s tem. Predvsem vem, da ko grem na kakšen koncert, grem tja uživati in ne soditi, kaj je boljše in kaj slabše. Tisti, ki hodijo tja zato, da sodijo, zamujajo doživetje pristnosti in iskrenosti, ki vlada med amaterskimi skupinami. Treba je vedeti, da ko pride amater na oder, da vse od sebe kljub napakam, ki se včasih zgodijo. Tudi profesionalca da vse od sebe, vendar se od njega pričakuje prav gotovo veliko več tako v korektnosti izvajanja kot v interpretacijskem smislu. Tudi sama pričakujem od njih, da je v redu vse od A do Ž, vendar vedno ne gre. Narobe je pričakovati popolnost vedno in vsepovsod.

Torej za vas ne drži tisto reko, ki sem ga že tudi sama doživela kot občutek, češ, boj se amaterjev.

Marsikdo nima ustrezne izobrazbe, pa lahko ravno tako uspešno opravlja delo, ker ima do njega odgovoren in pozitiven odnos in seveda veliko entuziazma. Tako kot v življenju tudi v umetnosti ene stvari brez druge ni, tudi en sam človek ne more narediti ničesar. Narava je tako oblikovana, da ni nobena stvar ločena od druge. Zato mora obstajati tudi vez med amaterjem in profesionalcem oziroma med amatersko in profesionalno dejavnostjo. Vse se povezuje in navezuje. Tako umetnost kot biologija ali ekonomija ... Tudi življenje na koncu vzameš kot celoto z dobrim in slabim vmes.

Vidim, da gojite res pozitiven odnos do življenja okoli sebe. Zanima me, glede na to, da poznate kulturno delovanje Šaleške doline in delovanje zveze kulturnih društev in javnega sklada za kulturne dejavnosti, kakšno je vaše stališče do delovanja teh institucij.

Lahko rečem samo, da ne glede na to, da so se občine v Šaleški dolini razdelile, vlada na tem področju še vedno neka enotnost in društva po svojih zmožnostih delujejo hvale vredno. Menim, da je to kar fenomen Šaleške doline, da občine prisluhnejo potrebam in da je čutiti napredek in rast na vsakem koraku. Seveda denarja ni nikoli dovolj ali preveč, ampak mislim, da se da z danimi sredstvi in seveda z veliko entuziazma tudi lepo delati. Dokaz za to je dobro in uspešno delovanje naših društev.

In še voda na naš mlin. Tudi v Šoštanjju se trudimo za rast in razvoj kulturnega življenja.

Tudi tu je čutiti prebujanje. Ne samo to, tudi rast in napredek. Prav gotovo gre tu za sluzga občini, ki prisluhne, pa Zavodu za kulturo Šoštanj, turističnemu društvu in vsem ostalim društvom, ki se

trudijo v tej smeri. Kot obiskovalka predstav sem vesela večjega števila udeležencev na posameznih prireditvah. Vesela sem tudi mestne galerije, ki ima dobro lokacijo in program in se v njej predstavljajo slikarji, za katere smo lahko resnično ponosni, da pridejo v Šoštanj. Seveda pa se ne da vsega zajemati z veliko žlico. Potrebno je veliko strpnosti in poslušanja. Razvoj kulturnega življenja v Šoštanju pa je po mojem prav gotovo na dobri poti.

Še eno ali dve iz vašega glasbenega področja. Glasba je, kot pravite in kot je seveda videti, zaznamovala vaše življenje. Katera glasba pa najbolj?

Seveda mi je ena zvrst glasbe bolj všeč kot druga in če moram izbirati, bi se odločila za vokalno glasbo. Vendar ima vsaka zvrst glasbe svoj namen in sporočilnost, zato je vsaka pomembna in potrebna. Vsaka generacija ima glede na način življenja in potek dogodkov izoblikovan svoj okus.

Mladi imajo svoj okus in svoje potrebe in tudi glasba je prilagojena njihovem načinu razmišljanja in življenja. Ravno tako je potrebna narodnozabavna glasba, saj je v njej veliko razvedrila in tudi močna sporočilnost.

Ko govoriva o mladih in starih, o glasbi, ki jo poslušata ali ona generacija, mi misel uide tudi na druga področja v življenju, v katerih smo si mladi in manj mladi v tem času tako različni.

Mislím, da so zato krive hitre spremembe. Svet danes dobesedno drvi in težko je dohajati in hoditi po poti, ki naj bi nas peljala k vrednotam življenja oziroma do tistega, kar mora človek v življenju ceniti in spoštovati. Zame so to tri stvari, ki jih nikoli ne bi smeli pozabiti: zdravje, ljubezen in spoštovanje.

Čeprav smo današnje srednje in starejše generacije doživele kar veliko sprememb, smo bili vzgojeni tako, da težko v trenutku obrnemo list in začnemo nekaj na novo. V prilagajanju oziroma menjavi imajo mladi prednost. Tehnični napredek jih prisiljuje, da morajo zelo hitro reagirati na vse novosti in jih vnašati v svoje življenje. Dejansko imajo ali imamo zmeraj manj časa zase in za svoje okrog nas. S tem pa se prav gotovo oddaljujemo od dejstva, da je človek družbeno bitje. V življenju moramo živeti skupaj mladi in stari, ljudje s posebnimi potrebami, skupaj biti takšni in drugačni otroci na igrišču in v razredu. Vsakemu človeku je bil z rojstvom dan talent, samo najti ga mora in dokazati, da je enako vreden kot drugi. Vsi moramo skupaj doživljati proces življenja v njegovi celoti. To je zakon narave, ki ga človek ne sme in tudi nikoli ne bo mogel spremeniti.

Kljub vsemu napredku, nenehnemu hitenju pa se mi zdi, da se tkejo zmeraj močnejše vezi med starimi starši, starši in vnuki. Sam način življenja nas sili v vračanje k družini, kar je prav gotovo ve-

lika pridobitev za človeka v današnjem času.

Da zaključiva nekako sklop vprašanj z osebnega področja, čeprav sva ugotovili, da ni nič v življenju ločeno od drugega, pa vendar. Za glasbo smo izvedeli, da jo ljubite, kaj pa je še vaša »šibka točka«?

Kako bi rekla, sprehodi, pravzaprav pohodi v naravi. Vsak trenutek izkoristim za to, da grem z družino v naravo, tam se sprostim in znova napolnim. Najraje pa grem na Uršljo goro.

Z Uršlje gore pa malo v vaše poklicno življenje.

Glasbena šola Velenje je vaše delovno okolje na tak ali drug način. Pravite, da poučujete, poleg tega pa ste tudi pomočnica ravnatelja. Vas delo tudi zapolnjuje?

Vsekakor. Pedagoški proces je nekaj posebnega, nek odnos med učiteljem in učencem, ki zaznamuje oba. Kot pomočnica ravnatelja pa imam spet določene obveznosti in naloge, med drugim organizacija nastopov in koncertne dejavnost na šoli, nastopi izven šole, tekmovanja ali poletne šole, seveda v dogovoru z ravnateljem, po letnem delovnem načrtu.

Glasbena šola v Velenju je priznana in poznana. Kako pravzaprav teče proces izobraževanja in šolanja?

Rekla sem že, da je bilo včasih mogoče na glasbeni šoli doseči samo nižjo stopnjo šolanja. Sama se spomnim sebe in Stanka Korena, ki sva bila pravzaprav pionirja postavljanja izobraževanja na srednji stopnji v Velenju. Sedaj se lahko vsak, ki uspešno opravi sprejemni preizkus, vpiše v umetniško gimnazijo - smer glasba, ki ga lahko zaključi tudi z izbirnim maturitetnim predmetom glasba. V Sloveniji lahko po končani umetniški gimnaziji dijak nadaljuje glasbeno izobraževanje v Ljubljani na Akademiji za glasbo in Filozofski fakulteti - smer muzikologija ali pa v Mariboru na Pedagoški fakulteti.

Koliko oddelkov je v glasbeni šoli in koliko otrok se šola? Zanimajo pa me tudi programi.

Na glasbeni šoli imamo od ministrstva za šolstvo priznanih preko 42 oddelkov, v umetniški gimnaziji - smer glasba pa so štirje oddelki v kombinaciji z likovniki in štirje oddelki vzporednega izobraževanja, za te učence in dijakke pa skrbi preko sto zaposlenih.

Kakor je osnovna šola prešla na devetletko, tako smo tudi mi pred dvema letoma v glasbenem šolstvu zakorakali v devetletno glasbeno šolanje. Pri nas se lahko učenci učijo vse instrumente, ki

jih ponuja tudi novi predmetnik. Novost so prav gotovo ljudski instrumenti, ki so se po starem programu na glasbenih šolah izvajali samo kot nadstandardni program, sedaj pa so zajeti v program devetletnega glasbenega izobraževanja.

Odderek v Šoštanju je na nek način podrejen Velenju ali je enakovreden matični šoli?

V Šoštanju je dislocirani odderek glasbene šole Velenje in je njegov položaj točno opredeljen v zakonu o organiziranju in financiranju v vzgoji in izobraževanju. Izvaja se pouk nekaterih instrumentov in po predmetniku obveznih predmetov, za ostale pa se morajo učenci voziti v Velenje.

Verjetno imate po letih delovnih izkušenj svoje stališče in pogled na delo in na programe v glasbeni šoli Velenje.

Učenci glasbene šole Velenje so prav gotovo pod vodstvom prizadevnih mentorjev v vsem času njenega delovanja dosegali lepe rezultate tako na regijski, državni in mednarodni ravni. To tradicijo je potrebno nadaljevati in vzpodbujati učence in njihove mentorje na njihovi poti.

V zadnjem času so na dan pricurjale določene informacije o delu ravnatelja glasbene šole oziroma o stvareh, ki naj bi bile tam narobe. Bi želeli o tem podati kakšen komentar kot neposredno udeležena v dogajanju?

Glede na to, da sem sama že dolgo časa članica kolektiva, ne bi želela o teh zadevah razpravljati v medijih, saj smatram, da je potrebno zadeve, kakršne koli pač že so, razrešiti znotraj šole in znotraj institucij, ki so zato pooblašene in odgovorne.

In kaj bi dodali še za konec?

Zavedam se, da v življenju ne more biti vse idealno in samo lepo. Sem pa vesela in ponosna, da sem Šoštanjčanka, saj se lahko tako vsak dan vrnem v miren, prijeten kraj k svoji družini, ki me razume in mi je pri premagovanju mojih vsakodnevni obveznostih v veliko podporo. Življenje jemljem takšno, kot je, poizkušam pa si ga čim bolj zapolniti tudi s prijetnimi stvarmi in se družiti s prav takšnimi ljudmi. Rada prebiram poezijo in prozo, ki sta v tesni povezavi z glasbo. In ko sem kot študentka analizirala glasbena dela na Shakespearov poezijo, sem v neki literaturi zasledila naslednjo njegovo misel: »Iz glasbe izhaja čar, ob katerem se morajo upokojiti vse skrbi in bolečine srca.«

Zahvaljujem se vam torej za pogovor. V prihodnosti pa vam glede na tale zaključek in glede na cel tok vašega razmišljanja in delovanja zaželim pravzaprav le eno. Veliko glasbe.

Izobraževanje za ohranitev narave

Martina Pečnik

Foto: Arhiv OŠ Šalek

Foto: Arhiv OŠ Šalek

Foto: Arhiv OŠ Šalek

Med najučinkovitejše ukrepe varstva narave zagotovo sodi izobraževanje ljudi. Pred devetimi leti se je pričel v Sloveniji vzpostavljati program ekošol, za katerega se danes odloča vse več vzgojno-izobraževalnih zavodov. Nekaj ekošol imamo tudi v Šaleški dolini.

Kaj je ekošola?

Ekošola je projekt evropskega združenja Fundacije za okoljsko izobraževanje *Foundation for Environmental Education FEE*, ki trenutno združuje 36 držav. Fundacija je ustanovila Evropska unija z namenom, da organizirano in načrtno pospeši okoljsko izobraževanje in ozaveščanje o nujnosti reševanja okoljskih problemov. Ekošola je šolski program, ki uvaja celostno okoljsko vzgojo v osnovne in srednje šole. V Sloveniji ga izvaja Društvo za okoljevarstveno izobraževanje Slovenije (DOVES) pod vodstvom nacionalne koordinatorke Nade Pavšer. Kljub vse večjemu obsegu in širini dela, ki ga tovrsten projekt zahteva, opravljajo vsi člani svoje delo še vedno prostovoljno.

Ekošola v Sloveniji

Slovenski del evropskega projekta poteka pod geslom *Ekošola kot način življenja*. Projekt vodi in usmerja programski svet, ki ga sestavljajo: predstavniki partnerjev v projektu (DOVES, Pomurski ekološki center, EKOS Zasavje, Slovensko ekološko gibanje), strokovnjaki za okoljevarstveno izobraževanje v Sloveniji, nekateri ravnatelji ter koordinatorji projekta na posameznih šolah. Pridružitve v program je stvar odločitve posameznih šol, pomembno je le, da se šola vključi kot celota. Torej so pri ustvarjanju in izvajanju programa dejavni

učitelji, učenci, vodstvo šole, svet šole, svet staršev in predstavniki lokalnih oblasti. Projekt *Ekošola kot način življenja* je metodološko dodelan in mednarodno primerljiv model za razvijanje odgovornega ravnanja z okoljem in naravo z možnostjo medpredmetnega povezovanja znanja. Program je sestavljen iz sedmih korakov, ki jih šola uvaja dve leti: ustanovitev ekoprogramskega sveta; analiza stanja v okolju; priprava načrta delovanja ekošole; priprava tematskih sklopov za delo v šoli in izven nje; sprotno spremljanje in vrednotenje projekta na šoli; obveščanje in sodelovanje z mediji ter podpis ekolistine. Šola, ki izpelje vseh sedem korakov in doseže opažene rezultate in izboljšanje okolja v kraju, kjer deluje, se poteguje za nagrado ekošole. Takšna šola postane nosilka ekozastave, ki jo podeli FEE. Zaslužena nagrada se obnovi vsako leto.

V Sloveniji se za program ekošole odloča vse več šol. V šolskem letu 2003/04 je bilo registriranih 180 ekošol, od tega je bilo 159 nagrajenih. V primerjavi s prvim letom uvajanja programa, torej šolskim letom 1995/96, v katerem sta bili v program vključeni dve šoli, je moč beležiti skokovit porast zanimanja.

Ekošola kot način življenja

Program ekošole predvideva povezavo šole s krajem, s čimer pridobijo izvedeni projekti tudi svoj praktični pomen. Izobraževanje ni zgolj posredovanje in pridobivanje znanja, ampak dejavno spreminjanje kulture obnašanja in ravnanja z naravo, tudi zunaj šolskega dvorišča. Načini konkretne izvedbe programa so prepuščeni idejam in angažiranosti posameznih šol, običajno se oblikujejo glede na potrebe kraja.

V program se lahko vključijo že najmlajši. Tako so npr. ekovrtci pripravili že precej zanimivih

akcij: ob dnevu Zemlje so sadili drevesa, čez leto obiskovali naravoslovni krožek, urejali svoj ekokotiček, iz odpadnega materiala gradili ptičje hišice ali izdelovali lutke, se odpravili na eko cici planinski izlet, varčevali z vodo in elektriko, skrbeli za zdravo prehrano, ali urejali svoj zeliščni vrt. Osnovnošolci se lotevajo zahtevnejših nalog, kot je npr. akcija Odpadki niso smeti s popisom divjih odlagališč odpadkov in izdelavo predlogov za ponovno uporabo, priprava raznovrstnih prostovoljnih delovnih akcij, akcija Star papir za novo veselje, priprava kulturnih programov z vključitvijo ekoloških vsebin (bralna značka, razstave, lutkovne predstave ipd.) ali projektno delo na temo biotska raznovrstnost domačih jabolk in fižola.

Ekošola v Šaleški dolini

Prva ekošola v Šaleški dolini je bila Osnovna šola Šalek, ki je k programu pristopila v šolskem letu 2003/04. Poleg splošnih dejavnosti so se podrobneje lotili teme Smeti in odpadki. Skupaj s podjetjem PUP Saubermacher Velenje so zbirali stari papir in različne baterijske vložke, izdelali zgibanko in pripravili ustvarjalne delavnice v nakupovalnem središču Velenje. Sodelovali so v razpisu Ekošole in podjetja OMV Slovenija ter v pilotskem projektu Tetra paka, Slopaka in Ekošole: ločeno zbiranje kartonske embalaže za tekočine. Uredili so šolsko okolico, zmanjšali količino smeti in odpadkov in uvedli sortiranje odpadkov.

V letošnjem šolskem letu sta se v program Ekošole vključili še Osnovna šola Gustava Šiliha in Šolski center Velenje. Zaradi zanimivosti programa, pozitivnih učinkov in lokalnih potreb lahko gojimo upanje, da se bo programu ekošol pridružila še kakšna šola iz naše doline.

Več informacij na: www.ekosola.si

Preljubi svet' Florjan, deklete, jajce sam!

Zapisała Špela Janežič

V Florjanu na večer pred godom cerkvenega patrona domači fantje hodijo od hiše do hiše in pobirajo nastavljena jajca. V kratkem priredijo veselico, ki ji pravijo *jajčarija* ali *jajčerija*. Običaj je ohranjen tudi v okoliških krajih – v vsakem malo drugače. Koledovanje na florjanovo se v Florjanu od sredine 20. stoletja do danes v bistvenih potezah ni spremenilo: izročilo se zvesto prenaša iz roda v rod.

Število jajc je moralo biti liho. Ker je bilo na mizi v pletanju sodo število, je bilo manjkajoče jajce treba poiskati. Šele ko so fantje skrito jajce našli, so lahko vzeli tudi tista z mize.

Tretjega maja se na dogovorjenem mestu zvečer zberejo okoliški *pobi*. Včasih so morali biti stari vsaj 18 let, danes sprejmejo medse že osmošolce. Vsi fantje so samski. To pravilo po potrebi prekršijo in vzamejo s seboj že poročene, ki zna dobro peti (in se dobro skrivati, ker ga nihče ne sme videti). V družini je bilo nekaj do 10 fantov, danes jih je več kot 20. Vodi jih najstarejši in najbolj izkušen (ki je sodeloval pri prejšnjih pobiranjih). Fantje, ki so zadnjikrat zraven (ker se bodo oženili), nosijo na prsih *pušlc* ali rdeč nagelj. Novinci pa *korpco* z jajci.

Da gospodinje ne bi pozabile na jajca, fantje nekaj dni prej zvečer skrivaj zataknejo za vrata sleherne hiše, na kljuko, pod predpražnik ali v poštni predalčnik lističe. Na njih zapišejo, naj se pripravijo *jajca* in *toukec* (sadjevec, jabolčnik). – V vsakem vremenu je treba obhoditi vse hiše v vasi po ustaljenem vrstnem redu. Fantje lahko jajca pobirajo le ponoči. Ob mraku krenejo na obhod. Včasih se je moralo pobiranje zaključiti pred svitom, dandanes pa se zavleče do opoldneva, saj je tudi hiš vsaj trikrat toliko kot nekaj. Zato se danes fantje razdelijo v dve skupini: eni obhodijo *Zgornji Florjan*, drugi *Spodnji Florjan*, končni del poti od *Frolha* pa opravijo skupaj. Tudi danes pešajo v temi. Včasih je veljalo, da si po poti niso smeli svetiti.

Fantje so včasih med pobiranjem spili po 10 surovih jajc, da so lepše peli. Pri vsaki hiši so zapeli vsaj dve pesmi, danes pa samo še eno. Ob koncu vedno *zajuckajo*. Dekletu, ki se bo omožilo, namenijo posebno pesem. Skoraj pri vsaki drugi hiši pa zapojejo:

*Preljubi svet' Florjan,
deklete, jajce sam!
Če daste vsak po tri,
več piščet se 'zvali.*

Pobiranje jajc je bila za fante priložnost, da so spoznali dekleta. Ko so hodili od hiše do hiše, so se pogovarjali, »kake dečle so ble pri prejšnji hiši, kake so pri naslednji.« Kakšen fant se je pri hiši mudil še, ko so ostali odšli: »Kdor je bolj pameten bil, se je šel z dekletom pečat, ne pa jajce iskat.«

Če se luč v hiši ne prižge, fantje vzamejo jajca in pijačo, pripravljeno na oknu najbližje hišnemu vходу. Če pa se prižge luč, so fantje povabljeni v hišo. Pri večjih kmetijah jih čaka malica. Spijejo še pijačo in se odpravijo dalje, ker se mudi. *Taglavni* je navadno rekel: »Pobi, daj pa gremo!« »Boh var, da bi šli na skornsko stran! Lehk je pršlo do špitira, če bi se srečali fanti iz Skornega in Florjana.« V sosednjo vas se torej ni smelo.

Jajce je bilo premišljeno skrito. Lahko je bilo kjer koli: v moki, sladkorju, pepelu, krušni peči, štedilniku ali celo v čevlju na nogi. Če je bilo jajce skrito v dimniku, je bilo prav tako črno kot njegov najditelj.

Pri vsaki hiši so morali domači pripraviti liho število surovih in nepobarvanih jajc: »Ni jih smelo bit

Za florjanovo nedeljo so dekleta okrasila cerkev s kitami iz zimzelena, na katere so bila nanizana izpihana jajca najrazličnejših barv. Kite so visele s stropa cerkve v vse smeri. Danes krasijo cerkev z bršljanom. (Ilustracija na vrhu; Avtor: R. Poles)

na pare«. Ker ene ni dal nihče, manj kot tri pa tudi ne, je bilo jajc vsaj pet, navadno devet, ponekod pa tudi trideset. Sodo število jajc je včasih pomenilo, da bi se rado deklet pri hiši omožilo. Če je bilo na mizi v pletanju (*slamce*) sodo število jajc, jih fantje niso smeli vzeti, dokler niso našli manjkajočega. To je bilo skrito nekje v hiši. Za fante bi bila sramota, če ga ne bi našli, in so pretaknili prav vse. Domači niso bili navdušeni nad neredom, zato so fantom namignili, kje iskati (npr. v kuhinji). Ali pa so fante usmerjali z »vročec«, če so bili na pravi poti, in s »hladno«, če so se preveč oddaljili od skritega jajca.

Pri kmetu v Florjanu niso pripravili jajc. Zato so mu fantje razstavili voz in dele razobesili v drevesni krošnji.

Zgodilo se je tudi, da pri kakšni hiši niso pripravili jajc. Če fantje tam več let zapored niso dobili ničesar, niso več prišli. Kmetu v Spodnjem Florjanu, ki ni dal jajc, so njegovo *kripo* (velik koš za listje, tudi *lisnik*) obesili na vrh lipe.

Pobiranje jajc se konča pri Mežnarju pod cerkvijo, kjer pripravijo zajtrk. Lani so fantje zbrali 1.200 jajc. Nekaj jih prodajo, ostala hranijo za veselico. Včasih so jajčerijo nestrpno pričakovali, zato so jo pripravili že prvo ali drugo soboto po pobiranju. Sedaj lahko jajca počakajo na hladnem do konca maja. Jajčerijo prirejajo fantje pri kmetu, ki odstopi prostor v hiši. Tja se vabi ob pobiranju jajc. Zvečer se zbere staro in mlado. Na jajčerijski sedijo kuhana jajca, šnite (ocvrt, v stepena jajca pomečen bel kruh) in zelena solata z jajci. Včasih komu za šalo med kuhana potaknejo surovo jajce. Ali pa *zâptnik* – jajce, ki ga kokoš ni do konca zvalila. Jabolčnik je danes nadomestilo vino. »Pa muzika je mogla bit!«

Pripovedovali so: Franc Golavšek in Silvo Mežnar (ki sta včasih pobirala jajca) ter Boris Golavšek (ki je bil zraven tudi letos).

Ilustracija: R. Poles

Ilustracija: R. Poles

Ilustracija: R. Poles

Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj

Maja Rezman

V mesecu, ki mi je najbolj všeč, vam predstavjam ...

Za mlade tudi tokrat tri knjige.

Prva je zbirka zgodbic o živalih, torej neke vrste basni, ki jih je napisal **Marjan Tomšič**. Knjiga nosi naslov *Kar je moje, je tudi tvoje*. Neke vrste basni pravim zato, ker v njih ne nastopajo le živali, ampak gre za sožitje človeka in živali. Pisatelj živi s svojo ženo izolirano, idilično življenje nekje na krasu, v tipični kraški hišici in obkrožajo ga najrazličnejše vrste živali: ptice, mravlje, ose, kuščarji, mačke, lisice, ... tudi kače in sršeni.

Z vsemi živi v prijetnem sobivanju, zgodbe pa se vrtijo predvsem okrog vzpostavljanja lepega odnosa z živalmi in ostalo naravo. Zgodbe so v prvi vrsti namenjene predvsem otrokom in mladini, vendar jih toplo priporočam tudi odraslim. V razmislek. Knjiga je izšla pri založbi Mladika iz Ljubljane, v knjižni zbirki Trepetlika. Ilustracije je prispevala **Andreja Peklar**.

Še en čisto kratek odlomek:

... *Rekel sem plavčku: »Kar je moje, prijatelj, je tudi tvoje.« Ptica je prikimala. K tej misli sem še dodal: »Res ne razumem, zakaj ljudje nastavljajo ropotce in druga strašila. Kar narava položi na skupno mizo, je namenjeno vsem bitjem in ne samo človeku!«*

Druga nosi naslov *Lučka na klekljarskih počitnicah*, napisala pa jo je **Tončka Stanonik**.

Klekljarstvo je na nekaterih področjih v Sloveniji še vedno živa obrt, ki se spet zelo uveljavlja. Ta lepa obrt pa ne zanima samo starejših klekljaric

in klekljarjev, pač pa tudi mlade. Za podmladek pa je v vsaki panogi seveda treba poskrbeti in ga izobraževati. Prav temu je namenjena ta zanimiva knjižica. Ne samo izobraževanju, da se razumemo. Na začetku je zgodba o deklici Lučki, ki je prišla k babici na počitnice v Dobravico. Babica zna izdelovati krasne čipke, sama prede niti za svoje mojstrovine in sploh obvlada tisoč zanimivih stvari. Tako se tudi Lučka začne učiti klekljati. Najprej navija niti na kleklje, nato išče bucice po blazini, na koncu pa tudi sama poizkusi s prvimi preprostimi vzorci ... in je počitnic kar prehitro konec.

Zgodbi sledi še obsežno strokovno gradivo, ki bo gotovo prišlo prav za različne seminarske naloge ali za potešitev radovednosti kar tako. Najdemo mali klekljarski leksikon, zgodovino klekljane čipke, razvoj čipkarstva na Slovenskem, besedno kazalo in seznam virov.

Knjiga je izšla pri Mohorjevi družbi iz Celja, ilustrirala pa je **Jelka Reichman**.

Še zadnja, ta pa nosi naslov *Saj bo bolje*, napisal pa jo je **David Hill**. Roman za mlade govori o fantu z imenom Rob Kennedy, ki si je na pohodih z očetom nabral že veliko izkušenj. Običajno je teden počitniške hoje po divji goščavi in gorah pričakoval z navdušenjem, a tokrat ni bilo tako – zadnje tri mesece je bil zaradi materine smrti zbehan in osamljen. Ko začno na pohodu s šestimi vrstniki in vodičem stvari iti narobe, Rob kljub izkušnjam ne more preprečiti vse večje nevarnosti. Delo je izvirna pustolovska pripoved z nepredvidljivim humorjem in vrhuncem, ob katerem zastane dih. Šest najstnikov v goščavah novozelandskih gora išče pot v dolino, a najde mnogo več: prijateljstvo, zaupanje, ljubezen in drugačen pogled na svoje starše.

Pisatelj David Hill živi v Taranaki na Novi Zelandiji. Piše romane in igre za najstnike, zgodbe za otroke in dela za odrasle. Najbolj znan je po delih za najstnike. Mnoga med njimi so prejela pomembne nagrade, tako tudi knjigi *Se vidiiva*, *Simon in Prav tam, kjer boli*, ki sta prevedeni v slovenščino.

Knjiga je izšla pri založbi Miš.

Za odrasle pa tale.

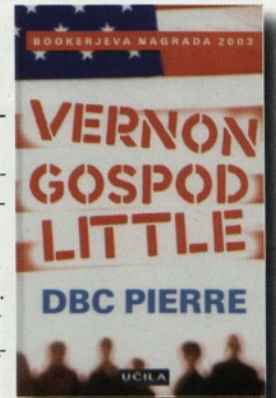
Prva je izpod peresa **DBC Pierre**, naslov: *Vernon Gospod Little*: komedija za 21. stoletje, pod obličjem Smrti. Zgodba pa gre nekako takole. Na srednji šoli v majhnem teksaskem mestu pride do nesreče s streljanjem, v katerem umre šestnajst dijakov. Starši in učiteljski zbor iščejo grešnega kozla, na katerega bi zvalili krivdo. Vernon Gregory Little se znajde ob nepravem času na kraju dogodka, zato ga sumijo, da je za vsem skupaj stal on, in ga obtožijo soudeležbe. Vest o tragediji pograbi mediji in Vernon se kmalu znajde v vrtincu bizarnih dogodkov. S svojimi lažmi se še dodatno zaplete v navidez nerešljivo situacijo, zato pobegne v Mehiko.

Vernon je nesramen, ciničen, vendar hkrati tudi ranljiv junak – pravi upornik, ki ga družina raje gleda na televiziji, kot da bi se ukvarjala z njim v resnici. Roman je predvsem satira ameriškega načina življenja, ki počasi preplavlja svet in ki s hitro prehrano ter instantnimi novicami prehitveva in potvarja resničnost samo.

Vernon Gospod Little je prvenec Avtorja DBC Pierre, ki je s tem romanom osvojil sam vrh literarnega sveta, saj je prejel Bookerjevo nagrado 2003 za najboljši roman leta, Whitebreadovo nagrado za najboljši prvenec leta in še več drugih nagrad. Za vzdevek DBC (Dirty but Clean) se skriva ime Peter Finlay, Avstralec, ki je odraščal v Ciudad de Mexico in v Teksasu, danes pa živi samotarsko življenje na Irskem. Njegov vzdevek prča o ponesrečenem življenju kockarja in odvisnika – vse dokler ni prijel v roke peresa, da bi se spokoril in odplačal svoje dolgove.

Roman je izšel pri založbi Učila.

Tole bom pa prebrala.

Mejte se fajn.

pripravila Ajda Prislan

Obiskovalci Mestne kavarne v Slovenj Gradcu so končno dočakali koncert pevke MAJE OSRAJNIK MITHANS z Mute in kontrabasi-
sta MATIJE KRIVCA. Tokrat sta si nadela ime SAITA MITSA, skovanko s področja okultizma, ki izhaja iz njunega projekta Excalibur. Temelji na improvizaciji, glasbena igra se prepleta med glasom in glasbilom, glasbenika se oprijemata mističnih izraznih sredstev. Maja uporablja širok spekter spreminjanja glasu in karakterjev, tudi pristop Krivčevega igranja kontrabasa je zelo različen. Tako je bilo slišati nekaj jazz standardov v novi, okulturni preobleki, nekaj njunih avtorskih pesmi in blues.

Maja Osrajnik Mithans poje in ustvarja melodije ter besedila. Matjaž Krivec dela aranžmaje in ubira strune kontrabasa. V Mariboru sta 21. in 22. maja predstavila svoj drugi avtorski projekt z naslovom Leča tretjega očesa, kjer glasba temelji na posebnih vrstah zvokov ali kvotov. Slovenska poezija, ki se je dotika Maja, trka ob družbeno sporne dogodke in stvari, ki se dogajajo v zgodnjem kapitalizmu. Rahlo se dotika erotike in eksistencializma, kar jo zanima že od nekdaj, vpleta parodijo na ljubezen skozi čas.

Poje tudi pri slovenjgraški jazz rock skupini Jazoo, s katero pripravlja album Retro future, ki je tik pred izidom. Hkrati na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani dela magisterij iz slikarstva.

Ljubitelji jazz glasbe so lahko obiskali tudi Mladinski kulturni center Slovenj Gradec. Tam je nastopila skupina MUNCHMALLOW iz Slovenj Gradca: Beno Pirnat igra bas kitaro, Marko Merčnik akustično kitaro, Jure Praper električno ki-

taro, Samo Kolar saksofon in gostujoči bobnar bobne. Odigrali so enajst svojih avtorskih skladb brez besedil po notnih zapisih akademskega basista BENJAMINA PIRNATA. Skladbe so pripravljene tudi za snemanje zgoščenke. Uvrščamo jih v jazz, ki ga jazzisti včasih označijo kot »easy listening music«, s primesmi latino glasbe in še nekaterih eksotičnih glasbenih zvrsti.

Vzrečah so se zbrale odrasle folklorne skupine celjske in koroške regije, kamor sta se uvrstili dve koroški skupini: Folklorna skupina Luka Kramolc Šentanel in Folklorna skupina KD PV Ravne na Koroškem.

Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti OI Ravne na Koroškem je pripravil že 40. srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov Mežiške doline NAŠE PESMI NAJ DONIJO. V Kulturnem domu v Črni so peli OPZ OŠ Juričevega Drejčka Ravne, OPZ OŠ Franja Goloba Prevalje podružnica Leše, OPZ OŠ Prežihovega Voranca Ravne, OPZ OŠ Črna, OPZ OŠ Črna, Podružnica Javorje, OPZ OŠ Franja Goloba Prevalje, pevski zbor Društva Sožitje Mežiške doline, mladinski pevski zbor OŠ Prežihovega Voranca Ravne in MLPZ OŠ Franja Goloba Prevalje. JSKD OI Ravne je pripravil tudi medobmočno srečanje otroških in mladinskih gledaliških skupin.

JSKD OI Radlje ob Dravi pa je v Ribnici na Pohorju pripravil območno srečanje odraslih pevskih zborov KOROŠKA POJE 2005. Nastopili so ženski in moški pevski zbor Ribnica na Pohorju, MPZ Ožbalčki puobi, ŽPZ Radlje ob Dravi. Nastopili so tudi mešani pevski zbori: Sv. Mihael Radlje, Zvon Muta in Mavrica Radlje. Srečanje je povezoval Dagmar Urh, slavnostna govornica je bila županja Občine Ribnica Marija Sgerm, strokovno pa je srečanje spremljal Mitja Gobec.

V Kulturnem domu Vuzenica je bilo srečanje otroških folklornih skupin koroške in celjske regije, v Drugi osnovni šoli Slovenj Gradec pa prvo regijsko tekmovanje otroških in mladinskih pevskih zborov od Koroške do Celja.

Vsklopu prireditev ob 60. obletnici konca druge svetovne vojne na Koroškem so v Koroškem pokrajinskem muzeju Slovenj Gradec odprli razstavo z naslovom In kaj je svoboda cena. Avtor razstave je mag. MARJAN LINASI. Omejena je na znana in preverljiva dejstva večinoma na osnovi številne dosegljive literature. »Njen namen ni odkriti nečesa novega, ampak obuditi spomin na zmagoslavne dogodke pred šestimi desetletji, ko se je slovenski narod otesel velike more, ki ga je tlačila štiri leta, in ko je na novo zaživel. In obuditi

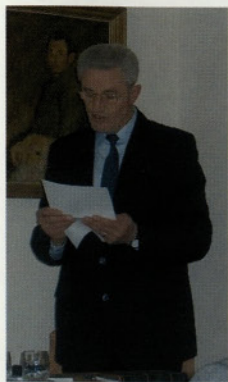
spomin na tragične dogodke, ko so ljudje umirali po končani vojni.« Mag. Linasi je povedal tudi, da so vse to hoteli prikazati na razumljiv način, zlasti mladim generacijam.

Druga svetovna vojna v Evropi se je zaključila na Poljani pri Prevaljah, čeprav je bil pravi zaključek 15. maja 1945 na Libuškem polju, ko se je velika skupina domačih nasprotnikov s civilisti predala zmagovalcem v vojni. Jedro prikaza razstave v Slovenj Gradcu je kronološki pregled dogodkov vključno s stanjem na bojišču takoj po končanih bojih in na proslavah po koncu vojne. Pregled je prikazan v okviru dogajanj v slovenskem in evropskem prostoru, zato se obiskovalci lahko sprehodijo skozi dogodke na evropskih bojiščih, skozi zaledje bojišč v zadnjih mesecih vojne, spoznavajo nacistično nasilje v koncentracijskih taboriščih, odpor v zaledju front in zakulisne igre velesil. Drugi prostor v muzeju prikazuje dogajanje na slovenskem ozemlju, ki ga zaznamuje nemški okupator s svojim aparatom propagande in nasilja, ki je deloval do konca vojne, partizanstvo, odpor z nastajanjem partizanske države in že osnovne obrise povojnega sistema. Med tema dejavnikoma je prikazan tudi tretji, t. i. protirevolucionarni tabor in njegovi načrti, ki so se izjalovili in skupaj z okupatorjevimi vzeli žalosten konec s posledicami, ki so današnji javnosti znane: množica pobitih po vojni, zlasti navadnih domobrancev.

Po besedah avtorja razstave magistra Linasija je njena kakovost v tem, da vsebina ni zaključena pri 15. maju 1945, kjer so se doslej zaustavile vse publikacije in razstave o drugi svetovni vojni pri nas. S prikazom neposrednih posledic vojne razstava časovno sega prek tega datuma. Namen ima pokazati tudi, da ima »vsaka medalja dve plati«.

VKoroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika na Ravnah pa so predstavili knjigo dr. RISTA STOJANOVIČA z naslovom Koroška v vrtincu dogodkov ob koncu druge svetovne vojne v Evropi. Izšla je ob 60-letnici osvoboditve Slovenije in sklepnih vojaških operacij na Koroškem. Izdalo in založilo jo je Območno združenje borcev in udeležencev

Stojanovič s pomočjo diapozitivov starih fotografij in nekaterih dokumentov govoril o svoji knjigi, je povedal tudi, da je našel nekaj dokumentov, ki so tokrat prvič objavljeni.

narodnoosvobodilne borbe Mežiške doline v nakladi 500 izvodov. V knjigi, ki je razširjen izveček iz avtorjeve doktorske disertacije o narodnoosvobodilnem boju na Koroškem v letih 1944–1945, so dodatno osvetljeni nekateri pomembni dogodki na Koroškem ob koncu 2. svetovne vojne v Evropi. Ko je dr.

Nadaljevali so za odrasle: druga Okrogla miza brez mize z naslovom Likovni kritiki in kustosi. Andreja Hribernik je povedala, da natančnejšega naslova ni bilo, ker je koncept Okroglih miz brez mize tak, da se teme oz. natančnejša vsebina določa skupaj z udeleženci okroglih miz. Gostje so bili direktor Mestne galerije Ljubljana Aleksander Pascin, zelo znan likovni kritik, ki se ukvarja s sodobno moderno umetnostjo že od petdesetih let naprej, dr. Stane Bernik, likovni kritik, redni profesor na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, Brane Kovič, umetnostni zgodovinar in likovni kritik, znan po kolumni v Mladini, kjer se ukvarja s sodobno umetnostjo, in Boris Gorupič, umetnostni zgodovinar in likovni kritik.

MEDNARODNI DAN MEDICINSKIH SESTER, 12. maj, so v Srednji poklicni in strokovni zdravstveni šoli Slovenj Gradec posebej proslavili z razstavo, ki sta jo pripravili Erika Pevnik in Eva Salkič. Gledalec lahko vidi prve definicije o zdravstveni negi, prvo ustanoviteljico, to je bila Angležinja Florence Nightinger. Druga zelo pomembna oseba v zvezi z zdravstveno nego je bila Wirginija Henderson, po kateri še danes pri nas učijo dijake proces zdravstvene nege.

Ne smemo pozabiti Slovenke ANGELE BOŠKIN, ki se je rodila leta 1885 v Gorici, umrla pa leta 1977. Izšolala se je za medicinsko sestro in diplomo prinesla z Dunaja. Na Slovenskem je pričela delati kot medicinska sestra - babica. Razstavljeno je tudi njeno originalno oblačilo, ki so ga dobili iz Ljubljane. V javnost so dali tudi zloženko, poimenovano Avtonomija poklica medicinske sestre, »ker se medicinske sestre za to borimo ne glede na to, na katerem področju delamo,« zaključuje Salkičeva.

Tudi 18. maja, na dan muzejev, ko so bila vrata galerij in muzejev obiskovalcem odprta brezplačno, so v Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec priredili Bernekerjeve ustvarjalnice, namenjene otrokom in mladostnikom. Na temo trenutne razstave Dušana Otaševića Ars superat omnia (Umetnost je nad vsemi) jo je vodila likovna pedagoginja Špela Kovačič. Izdelovali so mobile, nekakšne premične stvari, in pop artistične povečave. Stvari, ki so najbolj navadne, majhne in ki jih v vsakdanjem življenju skorajda ne opazimo, so povečali, ker je tudi umetnik Otašević delal na podoben način.

VKoroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec razstavlja akademski slikar DUŠAN OTAŠEVIČ iz Srbije in Črne gore. Naslov razstave je ARS SUPERAT

OMNIA, kar v slovenskem prevodu pomeni »umetnost je nad vsemi«. Zajema pregled umetnikovega ustvarjanja od sredine 60. let prejšnjega stoletja do danes. Dušan Otašević se je rodil 1940 v Beogradu, kjer še danes živi in dela. V 60. letih je vzbudil pozornost s svojimi objekti, ki so na razstavi tudi v Slovenj Gradcu: Morje Morje, H komunizmu leninovskim potom. Kustos mag. Jernej Kožar je komentiral: »Takrat je bila to zelo drugačna umetnost, ki se je navezovala na takrat aktualen pop art v Ameriki, Angliji in zahodni Evropi, a je bila socialistična verzija tega pop arta, ki je prirejen in deluje drugače. Otaševićeva umetnost je družbeno kritična in hkrati ironična, morda celo navdna. Zato nikoli ni imel problemov z oblastjo v SFRJ, kot tudi ne kasneje, kajti v 90. letih je enako kritično spremljal tudi 'tretjo Jugoslavijo' in zdaj Srbijo in Črno goro.«

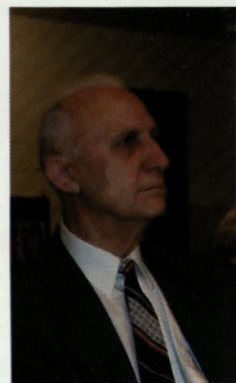
Tokrat jedro razstave predstavljata dva sklopa: Tronoška Reminija in Ilija Dimić. Tronoška Reminija je srednjeveški rokopis, najden v samostanu Tronoša, kjer se je naučil pisati tudi Vuk Karadžić. Ilija Dimić je srbski avantgardni umetnik, konstruktivist, ki je padel v državljanski voljni v Španiji. »Oba sklopa sta konstrukciji, Otašević ju je naredil kot bi na novo napisal zgodovino: Ilija Dimić, nekdo, ki manjka v jugoslovanski umetnosti, v modernizmu, avantgardni umetnik, in Tronoška Reminija kot nekakšna parodija zgodovinskih dogajanj. Vse to nastane v začetku 90. let, ko razpade Jugoslavija in se začne na novo pisati zgodovina, zato sta oba dela izredno aktualna. Razstava se nadaljuje z najnovejšimi deli: Stroj za korigiranje mladostnih zablod in Spomenik neznanemu sprehajalcu.

Morda je zanimiva tudi Otaševićeva izjava o svojem delu, ki je natisnjena v spremnem katalogu retrospektivne razstave iz let od 1965 do 2003 z naslovom DUŠAN OTAŠEVIČ - POP-MODERNIZEM, str. 10: »Ko naredim neki predmet, me ne zanima več (naj mi ne zamerijo tisti, ki svoja dela ljubijo kot

svoje lastne otroke). A ta predmet delam kot mizar dela kredenco, omaro. Kot oblikovalec pločevine oblikuje krivino. Misterij ne obstaja. Ni niti muze. Ne osvobajam se travm, pridobljenih v otroštvu ali pridobljenih kasneje - v tem nevrednem sodobnem svetu. Ne potrebujem difuzne svetlobe v ateljeju (ki pada, prihaja s severa). Ne koracam vzvratno mežikajoč, da bi ugotovil in potrdil, kako predmet izgleda; in ne maram se slikati v hlačah pred svojimi deli.« Tako si lahko predstavljate Otaševićovo delo, kot ga je opisal sam v letu 1969.

Avtor konceptualne postavitve razstave Ars superat omnia v Koroški galeriji likovnih umetnosti - slik, reliefov, grafik, objektov - je torej Dušan Otašević, zamisel, načrt razstave ter izbor del sta opravila likovni kritik Ješa De Negri in vodja galerije Zeppter v Beogradu Ivana Simeonović Čelić, ki sta oba priptovala v Slovenj Gradec. Ob otvoritvi je nastopil tudi pevec Lado Leskovar.

Zveza svobod Slovenska Bistrica je priredila koncert ob 70-letnici JOŽETA LESKOVARJA, bistriškega rojaka, glasbenega pedagoga, ustvarjalca in zborovodje. Poleg bistriških pevskih skupin sta nastopili tudi Družina Breznik iz Pameč in Oktet Kograd IGM Dravograd. Predsednik Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti v Ljubljani Igor Teršar je Leskovarju podelil najvišje priznanje GALLUSOVO PLAKETO. Bistriška županja Irena Majcen pa mu je podelila plaketo zlati grb Občine Slovenska Bistrica.

Vkmečkem turizmu Klevž na Legnu pri Slovenj Gradcu je Marija Šol, po domače Klevževa Mimika, predstavila svojo drugo knjigo So leta pretekla. Izšla je letos v Vuzenici.

Pisateljica je nekoč hodila po kmečkih »ohceti«, porokah in kot družica nevesti pisala govore za te priložnosti. Besedila je zbirala že od leta 1944. Prijatelji so jo nagovorili, naj jih natisne, da ne bodo šla v pozabo. Opremljena so s starimi fotografijami. V knjigi so tudi pesmi, kjer Marija Šol opisuje steljerajo, žetev, druga kmečka dogajanja, lirično se dotika ljubezni. Bila je tudi gasilka v gasilski desetini, zato v knjigi opisuje tudi tovrstno življenje. Na naslovnici je natisnjena fotografija Radelj ob Dravi, ki jo je iz furnirjevih lističev sestavil pisateljčin mož Peter Šol. Šol je v čast Legnu pod Pohorjem, rojstnemu kraju slovenskega kiparja Franca Bernekerja, ob predstavitvi žene knjige razstavil izbor rezbarij iz lesa, kipce, ki jih je izdeloval v zadnjih 40 letih.

Nekaj dni kasneje se je v cerkvi sv. Jurija na Legnu zgodil kulturni večer s pevsкими zbori in pisateljem, domačinom z Legna, ki živi v Mariboru, Marjanom Pungartnikom.

Šoštanj z bližnjo okolico skozi čas in moje oči (3. del)

Pogled nazaj, v rojstni kraj

Marija Trobina, (Pirečnikova Marinka), fotografije: arhiv avtorice, znani avtorji podpisani pri fotografijah

Zgodovino mesta Šoštanj lahko spremljamo v različnih zgodovinskih virih. Za marsikoga pa bi bilo verjetno zanimivo pobrskati po spominu, kako smo preteklo stoletje preživeli navadni prebivalci naše nekoč tako lepe doline.

Hotel Union okrog leta 1900.

Družbeno in družabno življenje

Plesalo se je največ valček in polko. Zelo zaželeni pa so bili plesi, pri katerih je vsakdo lahko osvojil svojo simpatijo. Pri »poušter tancu« so se vsi držali za roke in v krogu poplesavali. Na sredini kroga pa se je vrtil en sam z majhno blazino v rokah. Po nekaj taktih si je izbral plesalko ali plesalca, vrgel blazino pred njegove noge, oba sta pokleknila na blazino, se poljubila in nato zaplesala. Pri plesu z metlo pa je vedno en plesalec ostal brez para. Ta je plesal z metlo v roki. Ko je z metlo udaril ob tla in zavpil »beksel«, si je vsak moral izbrati novega plesalca. V bliskovitem prerivanju so si izbirali vsak svojo

simpatijo. Komur ni uspelo, je moral plesati z metlo.

Fantje so se radi petelinili z igro »rihterja žgat«. Eden od njih se je moral z zavezanimi očmi skloniti čez stol in nastaviti zadnjo plat. Drugi so stali v krogu in eden ga je z vso močjo udaril po riti. Če je uganil, kdo ga je, je bil ta naslednja žrtev, če pa ni, se je postopek ponovil. Fantje pri udarcih niso bili nežni in se je končalo tudi s krvavimi ranami in strganimi hlačami.

Po drugi svetovni vojni so bili Orli, zaradi enopartijskega sistema izbrisani s političnega prizorišča. Slomškov dom se je preimenoval v Dom svobode. Dvorana se je še naprej uporabljala za različne kulturne prireditve, predvsem pa za kinopredstave. Slomškov dom je bil porušen skupaj s cerkvijo leta 1975. Sedaj je na tem mestu jezero, ki je posledica izkopavanja premoga.

Nekmečko prebivalstvo, delavski razred, izobraženci, Vošnjakovi vodilni delavci, trgovci, gostilničarji, obrtniki so imeli precej drugačen način življenja. Politično so bili usmerjeni, manjši del k Orlom, glavnina pa k Sokolom, predvsem delavci in izobraženci. Vrhnji sloj, torej bogatejši meščani, so se zbirali v dveh prestižnih dvoranah.

V obeh hotelih - hotelu Union in v hotelu Kajuhov dom, ki se je pred prvo svetovno vojno imenoval Avstrija, med obema vojnoma pa Jugoslavija - so bile večnamenske dvorane za različne prireditve od političnih shodov, novoletnih plesov, miklavževanja in podobnih zabav do kinopredstav. Tu se je zbirala res samo meščanska smetana, nižji sloji niso imeli vstopa. V tem okolju je več let uspešno deloval 25-članski simfonični orkester. Vodil ga je direktor banke. Ta je bil tudi predsednik planinskega društva, ki je bilo med uglednimi meščani zelo priljubljeno.

Leta 1923 je bil zgrajen Sokolski dom. Sokolska organizacija se je močno okrepila, društva so se začela množično ustanavljati. Zelo dejavno je bilo športno društvo s svojimi sekcijami: atletika, orodna telovadba, odbojka, smučanje, plavanje in še druge. Vse so bile zelo dejavne, prirejali so mnoge nastope in tekmovanja, večinoma med sokolskimi društvi iz sosednjih mest. Najbolj zanimivo se mi zdi plavalno društvo, saj v Šoštanju ni bilo mnogo možnosti za treniranje. Veščin plavanja so se učili v Kurjih lokah. Tako se je imenoval malo večji tolmun, ki ga je imela reka Paka v stari strugi pred regulacijo, tik ob hribu, kjer sedaj stoji TEŠ. Kulturno-prosvetno društvo je imelo med drugim zelo dejavno dramsko sekcijo. Vsako leto so uprizorjali nova dela, tudi zelo zahtevna.

Hotel Kajuhov dom (Avstrija, Jugoslavija) okrog leta 1900.

Sokolski dom okoli leta 1930.

Delavski dom danes.

Sokoli, gledališke skupine med letoma 1930 in 1935.

Po drugi svetovni vojni je bil Sokolski dom poleg Doma svobode središče vsega kulturnega in družabnega življenja Šoštanjčanov. Nepozabna so silvestrovanja in maškarade. V lepo urejeni in nabito polni dvorani so vedno igrali priznani ansambli, med drugim tudi Avseniki. Tu so bile različne šolske proslave in nastopi. Žal, so druge kulturne dejavnosti, kot so gledališke predstave, kmalu zamrle. Pa ne samo v Šoštanju, ampak na splošno. To je bila posledica razvoja tehnologije, predvsem radia in televizije. V sedanjem času dvorano Sokolskega doma uporablja šola za telovadnico in je v precej slabem stanju.

Kmalu za Sokolskim domom so Šoštanjčani dobili še delavski dom. Ta lepa stavba na Trgu svobode 1 sedaj, žal, žalostno propada. V njem so se zbirali delavci in revnejši sloj. Z vso vnemo so začeli ustanavljati svoja društva. Dom je imel prav tako dvorano za različne prireditve, ki so bile vedno množično obiskane. Prirejali so gledališke predstave, koncerte pevskega zbora, nastope tamburaškega orkestra in še marsikaj. V delavskem domu so se zbirali predvojni revolucionarji in sindikalni aktivisti, nasploh vsi borci za delavske pravice. Med njimi je deloval tudi Karel Destovnik - Kajuh, naš občudovani šoštanjski pesnik. Žal, je umrl zelo mlad, padel je v partizanih. (Ne vem, če je beseda »padel« primerna. Govori se, da je vzrok njegove smrti še vedno zavil v skrivnost.) Po drugi svetovni vojni je bila v pritličju te stavbe dolga leta trgovina, v nadstropju pa stanovanja. Sedaj je bivši delavski dom zapuščen in čaka na obnovo ali kakršno koli drugo rešitev, samo da ne bi bil v sramoto sicer lepemu mestu.

Nedavno tega sem o Kajuhovem življenju izvedela še nekaj zanimivih podrobnosti. Starejša Šoštanjčanka, gospa Pepca Placar, je bila Kajuhova vrstnica, njen brat pa njegov najboljši prijatelj. Kajuh je bratu vedno dajal sveže napisane pesmi v vpogled in oceno. Tako se je zgodilo, da je Pepca v bratovem suknjiču, ko mu ga je čistila, našla dve Kajuhove pesmi. Zdele so se ji tako lepe, da jo je premagala skušnjava in jih je prepisala, original pa vtaknila nazaj v suknjič. Pesmi sta bili name-

njeni Kajuhovi deklici. Kmalu za tem je bil Kajuh v ljubezni razočaran, ti dve pesmi je strgal in jih ni nikoli objavil. Gospa Pepca še vedno zna te pesmi na pamet. Eno mi je zdeklamirala. Resnično je lepa, še lepša kot ostale poznane Kajuhove pesmi.

Povedala mi je tudi, kako je bolnega Kajuha negovala med vojno. Nekaj mesecev pred smrtjo je neke noči potrkal pri njih doma v Metlečah. Prišel je iz partizanov bolan in izmučen. Prenevarno je bilo, da bi šel domov v Šoštanj. Brata, njegovega prijatelja, ni bilo, zato ga je sprejela Pepca. Skrila ga je na skedenj, obvestila njegovo mamo in zdravnika. Po enem tednu si je opomogel in se vrnil v partizane. Takrat ga je zadnjič videla.

Naj še opišem, kako je bila železniška postaja center družabnega dogajanja. Med obema vojnama in še nekaj let po drugi vojni je bil vlak edina možnost za potovanje. Šoštanjčani smo imeli navado, da smo se zbirali ob večernem prihodu in odhodu vlaka, največkrat ob sobotah in nedeljah. Pa ne, da bi kam odpotovali, kar tako smo prišli »prodajat zijala«. Tu si lahko srečal svojo simpatijo, pokazal novo obleko, frizuro, nove čevlje. Zanimivo je bilo spremljati, kdo je prišel, kdo se je odpeljal, kako je bil oblečen, kakšno prtljago je imel, kdo ga je spremljal, kdo ga je čakal. Spomnim se smešnega dogodka ob odhodu vlaka. Dva zaljubljenca sta se poslavljala. Dekle je skozi okno vagona s skrivljenim mezincem pomahala fantu: »Adijo, dragil! Prizadeti nesrečnež ni dolgo okleval. Z obema rokama si je usta raztegnil v veliki O: »Adijo, draga!« Vso prisotno poslušalstvo pa v glasen krohot. Vsem je bilo jasno, kaj sta si hotela povedati.

»Fabriška pleh muzka« pred drugo svetovno vojno.

Iz društvenega in družabnega življenja v prejšnjem stoletju se da še marsikaj povedati. Gasilsko društvo ima v Šoštanju več kot stoletno tradicijo. Delavski pihalni orkester - »fabriško plehmusko« so vodilni tovarniški ljudje ustanovili že v tridesetih letih. Vseskozi so jo močno spodbujali in krepko finančno podpirali. Tudi po drugi svetovni vojni je bila zelo cenjena in samoumevni del vsake proslave ter praznovanj. Prvomajske budnice so bile pravi balzam za dušo.

Sedaj uspešni nogometni klub ima tudi svoje zamatke že daleč nazaj v prejšnjem stoletju. Prav tako so ga ustanovili Vošnjakovi vodilni in je bil že takrat zelo privlačen šport, tako za igralce kot za gledalce.

O političnem življenju v času socializma, to je od leta 1945 do 1991, ni kaj dosti povedati. Bilo je »enosmerno«. Na oblasti je bila komunistična partija. Prvi dve desetletji je bila na vseh področjih življenja precejšnja diktatura, kasnejša leta pa se je z uvedbo samoupravljanja malo omehčala. Pa vendar? Presoja je prepuščena vsakemu posamezniku, kakor je kdo doživljal!

Kulturno in družabno življenje so v tem obdobju organizirale, diktirale in usmerjale različne organizacije in zveze: socialistična zveza, zveza socialistične mladine, antifašistična zveza žena (popularna AFŽ), sindikati in podobno. Prva leta po vojni je bilo obvezno praznovanje dneva mladosti - 25. maja, ko smo oblenam praznovali tudi Titov rojstni dan. Šolska mladina se je že mesece prej učila in pripravljala za velike, množične telovadne nastope. Titova štafeta je bila nekaj veličastnega in nepojmljivega. Iz vsakega majhnega kraja iz vse Jugoslavije so otroci in mladina izmenično tekli z njo (lesenim kijem) najprej do večjega mesta, nato do glavnega mesta republike in nato vse do Beograda. V Beogradu so jo na veličastni proslavi predali Titu za rojstni dan kot znak ljubezni in spoštovanja.

Zelo svečani sta bili tudi praznovanji prvega maja, praznika dela, in dneva republike, 29. novembra. Popolnoma ukinjeni in prepovedani so bili tradicionalni cerkveni prazniki. Miklavža in

Delavci tovarne usnja na sindikalnem izletu, fotografirani pri Kugijevem spomeniku leta 1952.

Božička je zamenjal dedek Mraz. Sama sem bila takrat še otrok in sem to sprejemala kot dejstvo, starejše generacije pa so se zelo težko prilagajale novim razmeram.

Bučno in svečano se je praznoval 8. marec, dan žena. To pa zato, da se je glasno poudarjalo v socializmu pridobljeno enakopravnost žensk. Množične so bile sindikalne zabave po podjetjih in ustanovah. Sindikalni izleti so bili zelo priljubljeni, saj se je ljudem tako nudila priložnost spoznavati bližnje in daljne kraje svoje domovine. V prvih letih po vojni se je potovalo na zelo skromen način. V glavnem s tovornjaki, z vlakom je bilo že razkošje. Mladi so tista leta svoj prosti čas preživljali ob zelo preprosti in neškodljivi zabavi - v športno-telovadnih društvih. V Šoštanju je bila poleg nogometa najbolj priljubljena košarka. Zelo zabavni in množično obiskovani pa so bili mladinski plesi. Dvorane za ples so bile zelo skromne, večinoma neogrevane, opremljene samo s klopki ob stenah. Na eni strani so sedele dekleta, na drugi pa fantje. Ob prvih zvokih glasbe so se fantje pognali vsak proti svoji simpatiji, ko pa je bil »damenval«, je bila dirka v obratni smeri. Na ples so prihajali fantje posebej in dekleta posebej, nikdar v paru. Plesalo se je brez vsake pijače ali kakšnih drugih poživil. Kasneje, v sedemdesetih letih, ko so se pojavile prve diskoteke, pa so mladinske zabave postajale vse bolj nevarne. Mladina se je ob moderni glasbi noro zabavala, vendar so jih začeli ogrožati alkohol, cigarete in še kaj hujšega.

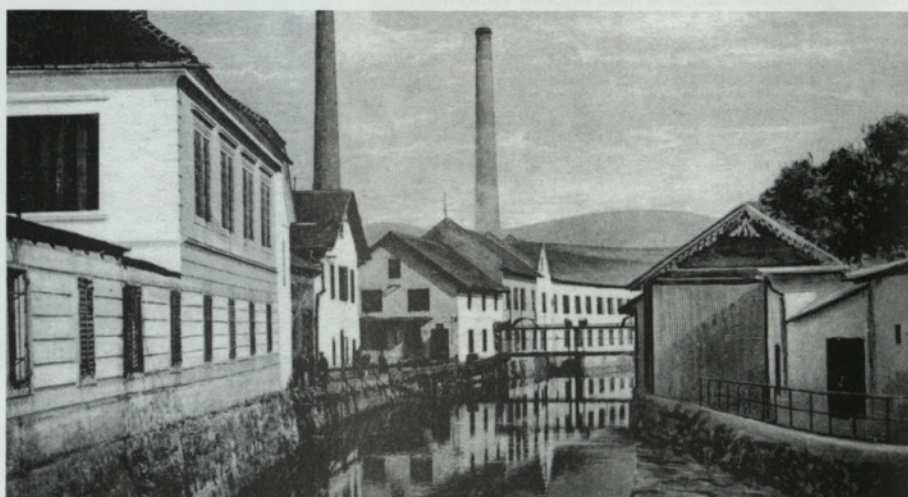

Pevci, glasbeniki, nogometaši kmalu po drugi svetovni vojni.

Zadnjega desetletja v prejšnjem stoletju ne bom opisovala, saj ga vsi dobro poznamo, tudi najmlajši. Slovenija je postala samostojna država. Na političnem področju smo končno dočakali demokracijo, a mislim, da ne vemo, kaj z njo početi.

Po mojem mnenju bo moralo preteči še mnogo let, da bomo dosegli pravo demokracijo in znali v njej živeti. Kultura se sedaj dobi samo še za denar. Ljubiteljskih ustvarjalcev in navdušencev skoraj ni več. Športniki se borijo samo za napredovanje in medalje in s tem povezane materialne ugodnosti. Družabno življenje pa, kaj naj rečem? Mislim, da si ga lahko privoščimo samo še starejše generacije, torej upokojenci, ki nimamo več skrbi s službo, napredovanjem, zaslužkom, nezaposlenostjo, študijem, problematičnimi otroki ... Mladi, ki imajo vse te probleme na grbi, pa zelo malo poznajo družabno življenje.

Gospodarstvo in viri preživljanja

Tovarna usnja in jez na Paki okoli leta 1900.

V začetku prejšnjega stoletja je bila Vošnjakova tovarna usnja poleg premogovništva glavni vir preživljanja. Tovarna je imela za tiste čase visoko tehnološko razvito proizvodnjo usnja. Med obema vojnama je doživljala vzpone in padce in v okviru teh pogojev zaposlovala različno število delavcev. To se je gibalo med 200 in 400. Vošnjaki so za svoje zaposlene gradili stanovanja. Za delavce skromne hiše, za višje uslužbenke in mojstre pa lepše in razkošnejše. Tako se je mesto širilo in razvijalo. Lastniki so stanovali v vili Gutempipel v Ravnah, mlajši rod pa v vili Široko.

V sklopu tovarne je bila na zahodni strani konjušnica. Veličasten vhod z velikimi kovanimi vrati je bil s Primorske ceste. Na prostranem dvorišču »hofu« so bili hlevi in vsa potrebna poslopja za vzdrževanje konjev. Vošnjaki so za prevoz izdelkov in surovin do postaje uporabljali vprežne konje. Lepo rejeni in do skrajnosti negovani haflengarji, vpreženi v velike platonarje, so bili skupaj s postavnimi furmani prava paša za oči. V konjušnici so bila stanovanja za zaposlene: vratarja, furmane, šoferja. Vošnjaki so imeli že zgodaj svoj osebni avtomobil in seveda šoferja. To je bilo zelo cenjeno delovno mesto, saj je malokdo obvladal to večšino. Moja teta je bila dolga leta vratarka in je imela tu

tudi družinsko stanovanje. Večkrat sem bila pri njej, vse se mi je zdelo neznansko zanimivo.

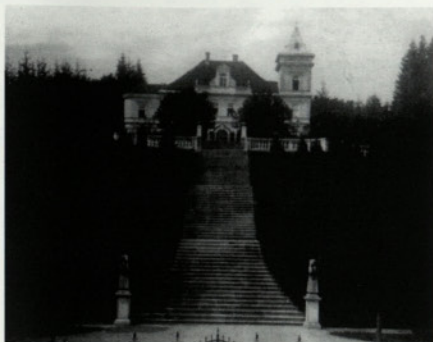
Po drugi svetovni vojni je bila tovarna usnja nacionalizirana. Njen dolgoletni direktor je bil Andrej Stegnar. Kljub uradni razlagi, da je bil delavski svet najvišji organ upravljanja, je bil direktor spoštovan in upoštevan bolj kot nekdanji lastniki. Njemu v čast je bil s prostovoljnimi delom zgrajen Andrejev dom na Slemenu. V tem času se tovarna ni kaj dosti razvijala in modernizirala. Dograjenih je bilo le nekaj proizvodnih hal in železniška povezava, stroji in oprema pa se niso modernizirali in posodabljali. Zato je tovarna kmalu začela izgubljati bitko s konkurenco. V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je bila pripojena k Industriji usnja Vrhnika. Leta 2002 pa je dokončno prenehala z delovanjem.

Vošnjaki v svojem avtomobilu.

Vila Široko, notranjost.

Vila Gutempfel v Ravnah okoli leta 1900.

Delavski svet Tovarne usnja Šoštanj leta 1952; prvi z desne direktor Andrej Stegnar.

Delavke v tovarni usnja okoli leta 1935 ...

... in po vojni leta 1948.

Leta 1955 sem bila na počitniškem delu v tovarni usnja. Dodelili so me k čistilkam in tako sem imela priložnost spoznati vse proizvodne obrate. V spodnjih prostorih je bila lužarna. Tu so delavci v velikih betonskih koritih namakali in obdelovali surove kože. Bili so oviti v gumijaste predpasnike in obuti v gumijaste škornje. Vse je bilo mokro in vlažno in neznansko je smrdelo. Meni je šlo neprenehoma na bruhanje. Delavci pa so bili navajeni

in se niso pritoževali. V prostorih za nadaljnjo obdelavo je bilo malo bolje. Tu so kože strugali, likali in obdelovali s kemikalijami. Prostorji so bili lepši, topli in svetli, vendar je bil zelo moteč oster vonj po preparatih. Najlepše pa je bilo v gornjem nadstropju, kjer je bila končna obdelava. Spominjam se prijetnega vonja po naravnem usnju in velikih skladovnic različnih končnih proizvodov: boks, semiš kravina - kot gornje usnje. Usnje za podplate se je imenovalo kruponi, bilo je težko in trdo, skoraj pravokotne oblike.

Drugi zelo pomemben gospodarski dejavnik v Šaleški dolini je bilo rudarjenje. Rudnik je že pred prvo svetovno vojno zaposloval precejšnje število delavcev. Med obema vojnoma se je proizvodnja še povečala. Rudnik je za svoje delavce zelo dobro skrbel. Vedno so imeli dobre plače in zagotovljena stanovanja. Mnogi so na delo prihajali tudi iz bolj oddaljenih krajev. To so bili v glavnem mali kmetje in kajzarji. Oče je bil rudar, majhno kmetijo pa je doma obdelovala mati z otroki. Premog se je takrat uporabljal za kurjavo v gospodinjstvih. Večji del pa so ga po železnici prevažali v večja industrijska mesta po Sloveniji. V Šoštanju in okolici takrat še ni bilo nobenih večjih industrijskih obratov, ki bi uporabljali premog kot energijo.

Rušenje farne cerkve leta 1975.

Vse se je spremenilo po drugi svetovni vojni, ko se je začel hitri razvoj industrializacije. Ta je v nekaj letih popolnoma spremenila in uničila našo lepo dolino. Upravičenost gradnje termoelektrarne bo po mojem ostala vedno vprašljiva zaradi nizke energetske vrednosti lignita. Zamisel o gradnji kemo kombinata pa tako nima nobenega opravičila. K sreči ni bil nikoli dograjen. Začetek njegove gradnje pa je iznakazil in uničil vso dolino. Neuporabljeno opremo je vrsto let preraščal plevel, grdi in neuporabni industrijski objekti pa še sedaj kazijo dolino. V socialistični ureditvi, predvsem prva desetletja po vojni, gospodarskega načrtovanja niso vodili gospodarstveniki, ampak je bil diktiran s političnega stališča. Politični voditelji so bili takrat »mali bogovi«. Za vse zgrešene poteze je po mojem odgovoren Franc Leskovšek - Luka.

Zaradi posledic industrializacije so v Šaleški dolini izginile cele vasi: Gaberke, Preloge, Škale, del Lokovice ter največja, najbogatejša in najlep-

Posledice rudarjenja, prve ugreznine v Družmirju leta 1973.

ša - Družmirje. Kmetovanje je bilo v preteklem obdobju zelo pomemben gospodarski dejavnik. V začetku prejšnjega stoletja pa vse do konca druge svetovne vojne so bile v Družmirju velike, bogate kmetije. Ukvarjale so se največ s poljedelstvom. Vsaka večja kmetija je imela par ali več težkih vprežnih konj. Z njimi so obdelovali polja in dodatno služili še s prevozom lesa. Okoliške hribovske kmetije običajno niso imele svojih vprežnih konj za prevoz lesa, zato so nižinski kmetje opravljali prevoze za njih. Hribovske kmetije so se po večini preživljali z govedorejo in lesom iz bogatih gozdov. Les je takrat imel zelo visoko ceno, zato so kmetje z lahkoto najemali tuja prevozna sredstva. Veliko je bilo tudi manjših kmetov ali kajzarjev, ki so imeli po enega konja in so opravljali manjše prevoze. Te »furmane« so ljudje najemali za prevoz premoga, drv, gradbenega materiala in podobno.

V Družmirju so bile velike in bogate kmetije.

VODA, NAJVEČJI ČUDEŽ

Ionizirana voda

Zbral in pripravil Janez Pelko

V 1. številki letošnjega Lista (27. 1. 2005) sem v članku o vodi preprosto in brez dokazovanj poskušal predstaviti nekaj značilnosti, paradoksov in posebnosti vode, tekočine, brez katere ne more preživeti nobeno živo bitje. Voda postaja čedalje bolj iskano blago, predvsem tista dobra, čista, zdrava. Vsi si želimo piti takšno vodo, pijemo pa kakršno koli, ker jo moramo. Sicer večinoma vse vode iz naših vodovodov nekako ustrezajo veljavnim predpisom in normativom, mnogi pa jo poskušajo več ali manj uspešno z različnimi filtri, postopki in dodatki izboljšati. Danes se posamezni raziskovalci in tudi največji Inštituti na svetu ukvarjajo s fenomenom vode, da bi v stehiniziranem svetu z mnogimi negativnimi vplivi na okolje pridobili vodo, ki nam najbolj ustreza. Toda ne gre le za pitje vode, uskladiti bi morali tudi naše prehrabene navade.

Poudarek na zdravi prehrani

Le zdrava voda, zdrava hrana in dovolj gibanja pogujejo naše zdravje. Znano je, da imamo danes precej zakisana telesa, to pa lahko povzroča ali vzdržuje mnoge bolezni. Z uživanjem alkalne bazične hrane in vode lahko precej omilimo bolezenska stanja in jih celo odpravimo. Poglejmo lastnosti nekaterih vsakdanjih prehrabnih proizvodov.

Bazična hrana: vse stročnice, surovi mandeljni, jabolka, pesa, brokoli, avokado, banane, zelje, cvetača, robidnice, borovnice, zelena, melone, češnje, kumare, koruza (sveža), dateljni, zeleni fižol, fige (sveže), grozdje, ohrovt, limone, zelena solata, proso, gobe, javorov sirup, mango, gorčična semena, čebula, nektarine, peteršilj, pomaranče, ananas, feferoni, breskve, krompir, hruške, redkev, rozine, rabarbara, maline, jabolčni kis, špinaca, bučke, lubenice, sladki krompir.

Kisla hrana: sladice, konzervirana hrana, globoko zamrznjena hrana, kosmiči, čokolada, črna kava, koruzni škrob, črni ribez, žita, med,

leča, orehi, testenine, pokovka (koruza), slive, beli riž, sol, alkoholni napitki, kola, sladkor, kis, črni čaj, kruh, konzervirano sadje iz pločevink, jajčni rumenjaki, siri, skuta, vsi živalski izdelki, meso, klobase.

Čisto vsa hrana, ki jo pojemo, ni pokurjena za pridobitev energije. Nekatera hrana je pomanjšana na molekule, ki so uporabljene za grajenje ali popravilo naših celic. Četudi sami ne vemo, naše telo instinktivno ve, kaj rabi, in to selektivno izbira. Česar telo ne rabi, gre med odpadne snovi. Pojemo, žal, veliko več, kot je minimum, potreben za preživetje. Ker čisto točno ne vemo, kaj naše telo potrebuje, jejmo raznoliko hrano in pustimo našemu inteligentnemu telesu, da si izbere, kar potrebuje.

Kakšno vodo naj pijemo?

Voda, ki jo pijemo, naj bo predvsem alkalna, imenujemo jo tudi bazična in tudi lužnata. Kako vemo, katera voda je to? Opredeljena je s stopnjo pH (potentia Hydrogenii), kar izmerimo s preprostimi merilnimi pripomočki.

pH < 7	pH = 7	pH > 7												
kisle raztopine	nevtralne raztopine	bazične raztopine												
														
narašča kislost		narašča bazičnost												
pomanjkanje kisika	Nevtralno	bogatejše s kisikom												
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Pomembna je tudi mineralna sestava vode, ki vpliva na trdoto vode. Tvorijo jo spojine kalcija in magnezija (karbonati, sulfati, kloridi). Karbonati povzročajo prehodno trdoto, ki izginja pri segrevanju vode, ko izhlapeva CO₂. Netopni karbonati pa se med segrevanjem izločajo na stenah posode v obliki vodnega kamna - kot na primer v grelcu vode. Preostale spojine predstavljajo stalno trdoto vode, vsota vseh spojin kalcija in magnezija je skupna trdota vode. Za merjenje trdote vode obstaja več enot, a najpogosteje jo merimo v nemških trdotnih stopnjah (°N), pri čemer predstavlja ena nemška stopinja vsebnost 10 mg CaO na liter vode.

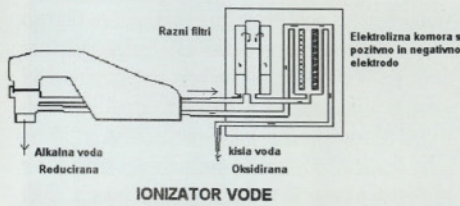
zelo mehka voda	0 do 4 °N
mehka voda	4 do 8 °N
srednje trda voda	8 do 12 °N
trda voda	12 do 18 °N
zelo trda voda	18 do 30 °N

Za čisto pitno vodo ni zamenjave, vemo pa, da voda ni povsod enako kvalitetna. Voda iz pipe mora dosegati mednarodno sprejete standarde in vsebovati minerale, kot so fluor, kalcij, železo in magnezij. Voda iz pipe je lahko trda, vsebuje več magnezija in kalcija, ali mehka, vsebuje več natrija, vendar ne v pomembnih količinah. Nekateri minerali, kot npr. kalcij, se lahko preveč nalagajo v ceveh, zelo pa ga potrebujemo v telesu. Obe obliki vode - trda in mehka - vsebujeta klor, ki se uporablja za dezinfekcijo. Čeprav je kloriranje dokazalo, da lahko preprečuje širjenje različnih bolezni, so nekatere skupine za zaščito okolja zaskrbljene zaradi posledic, ki jih ima lahko kloriranje vode na zdravje ljudi.

Nekaj zanimivih vrednosti pH	
trebušna slinavka	7.5 do 8.8
slina v ustih, med jedjo	6.4 do 8.5
pitna voda iz pip	7.0 do 8.0
vodka, destilati	8.0
ionizirana voda E	8.0 do 10.0
limfa - mezga	7.4 do 7.5
kri	7.41
sperma	7,18 do 7,21
materino mleko	7,01 do 7,02
destilirana voda	6,8 do 6,9
reverznoosmozna voda	6,7 do 6,9
dvanajsternik	6,5 do 7,6
mleko	6,4
mineralna voda s CO ₂	5,0 do 6,0
črna kava	5,1 do 5,4
Cola light	2,3 do 2,5
dež in sneg (Westfalia)	4,0 do 4,2
megla (v Los Angeles)	2,0 do 2,2
želodčna kislina, moški	1,90 do 2,00

Redukcija in oksidacija

Redukcija in oksidacija sta dva osrednja kemijska pojma, ki opisujeta sposobnost ionov, da prejmejo (=redukcija) ali oddajo elektrone (=ok-

sidacija). Proces redukcije in oksidacije nastaja pri elektrolizi vode, to je elektrokemijski proces, pri katerem s pomočjo dovedenega enosmernega električnega toka dosežemo, da nastane kemijska reakcija, kjer dobimo reducirano - alkalno in oksidirano - kiselno vodo. To se dogaja v ionizatorju vode, kjer vodo iz pipe najprej filtriramo skozi aktivni ogljik, nato gre voda v elektrolitsko komoro, opremljeno z elektrodo iz titana, ki je prevlečena s platino, kjer se odvija elektroliza. Pozitivni ioni - kationi se nabirajo na negativni elektrodi in ustvarijo katodno, to je reducirano vodo. Negativno nabiti ioni - anioni pa se nabirajo na pozitivni elektrodi in ustvarijo anodno - oksidirano vodo. Reducirano vodo (živo) uporabimo za pitje in prehrano, ker ima negativen ORP, oksidirano vodo (mrtvo) pa lahko uporabimo za sterilizacijo, umivanje rok, čiščenje ali pa jo izlivamo v odtok.

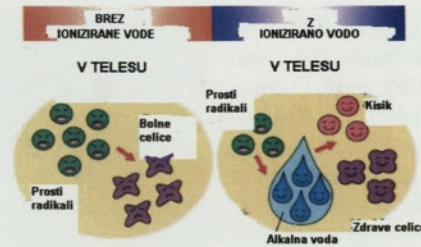
Oksidacijsko redukcijski potencial - ORP

Vendar pa samo pH in trdota vode nista edina pokazatelja vrednosti kvalitete vode, poznati moramo še oksidacijsko redukcijski potencial, v nadaljevanju ORP.

Človek se vsak dan sooča z mnogimi nevarnostmi iz okolice. Naravnim pojavom, kot so ultravijolični žarki, magnetni tokovi in menjavanje pritiska, lahko dodamo še tehnološke nevarnosti. Smog vsak dan vpliva na zdravje mestnih ljudi. Ko nastopi vročina, se ji pridruži še povečana koncentracija ozona, ki vpliva na procese staranja. Naše zdravje ogrožajo še tobačni dim, elektro smog in razna sevanja, mestni hrup, ipd. Stehnizirano življenje je polno stresov in z njimi povezanih bolezni. Zaradi vsega tega, nepravilne prehrane in hitrega tempa življenja v našem telesu nastajajo prosti radikali.

Prosti radikali so molekule, ki jim na zadnji orbiti manjka vsaj en elektron. To so najmočnejši strupi v našem organizmu, saj »kradejo« elektrone iz okolja, zato vsako zdravo celico neprestano napada na tisoče prostih radikalov. Proces razmnoževanja prostih radikalov v telesu imenujemo **oksidacija**. Pred prostimi radikali se ne moremo zavarovati, lahko pa poskrbimo, da s pravilno prehrano, ionizirano vodo ali z vitaminskimi pripravki vnesemo v telo nekoliko večje količine antioksidantov, z molekulami, ki imajo dodatni elektron. Zaradi prostih radikalov, ki so danes najbolj proučevano področje v medicini, nastajajo mnoge bolezni, med njimi tudi ateroskleroza ter druge bolezni srca in ožilja, multipla skleroza, rakava obolenja, revmatoidni artritis, sladkorna bolezen, prezgodnje staranje in druge.

Antioksidanti so snovi, ki upočasnijo ali pre-

prečijo oksidacijo pomembnih celičnih sestavin na različne načine. Kot lovilci prostih radikalov se po reakciji z radikali pretvorijo v stabilnejše in manj škodljive radikale, ki jih telo izloči. Največkrat se antioksidanti potem, ko opravijo svoje delo, izrabijo. Nekateri (npr. vitamin C in vitamin E) pa se obnovijo in ponovno vključijo v oksidacijske procese. Antioksidanti zmanjšujejo tveganje za razvoj raka, ateroskleroze in bolezni, ki so povezane s kajenjem (pljučni rak, boleznii srca in žilja). Upočasnijo tudi zamotnitev očesne leče (siva mrena). Izboljšujejo delovanje imunskega sistema, povečujejo telesne sposobnosti pri naporih in ohranjajo živčne celice.

Ionizirana voda

V telo jih vnesemo z vitaminskimi pripravki, najbolj preprosto in koristno pa s pitjem **ionizirane vode**, ki je najboljši antioksidant. Takšno vodo imenujemo živa voda, to je voda, kakršna je v živih organizmih. Po svojih lastnostih se bistveno razlikuje od voda v naših potokih, rekah, jezerih in morjih. Z izrazom živa voda mnogi označujejo v vsakdanjem življenju različne tipe vod, dejansko pa so žive le tiste, ki imajo take lastnosti, kot je voda v živih bitjih. Nasprotno je mrtva voda tista, ki ne podpira življenja. Čeprav si ne moremo zamisliti življenja brez kisika, je njegova prevelika koncentracija v vodi biološko neprimerna, zato je takšna voda antiseptična (uničuje mikroorganizme).

Osnovni kazalec, ki nam pove, ali utegne biti neka voda »živa« ali ne, je ORP, merimo ga z redoksimetrom, pokaže nam vrednosti v mili voltih. Žive vode imajo negativne vrednosti ORP (od 0 do -600 mV). Toda negativni ORP še ne zagotavlja, da je voda res antioksidantska. Veliko je snovi, ki imajo negativni ORP, pa v organizmu nimajo antioksidantskega učinka. Negativna vrednost ORP je zato potreben (ne pa zadosten) pogoj živosti vode. Kot izhodiščni kazalec živosti voda pa je povsem zadosten, saj ima malo katera voda oziroma napitek negativen ORP. Nekateri dodatki sicer lahko pripomorejo k negativnemu ORP, vendar te vode nimajo antioksidantskega učinka, ker je pogoj, da negativni ORP dosežemo z anionskim vodikom (H⁻), ki je temeljni vir za antioksidante v živih bitjih. Vsebnost anionskega vodika (H⁻) je možno izmeriti z nuklearno magnetno resonanco (NMR). Na svetu so doslej našli le 5 lokacij, kjer je naravna živa voda, in tam živi sorazmerno največ stoletnikov. V glavnem gre za posebno ledeniško vodo, polno mineralov v zelo drobnih, koloidnih oblikah in anionskega vodika (H⁻), ki daje vodi antioksidantske sposobnosti. Oboje je značilno tudi za tekočine

v živih organizmih. Živa voda se od mrtve loči tudi po vrelišču, površinski napetosti, zeta potencialu in drugih lastnostih.

Ko pijemo reducirano vodo, ta deluje takoj, sproža povečano fermentacijo v prebavnem traktu, oddaja dodatni elektron in reducira aktivni kisik, ne da bi poškodoval okolico bioloških celic. Z elektrolizo reducirana voda ne pridobi le večjega števila elektronov, zmanjšajo se tudi gručice »clustri« od običajne velikosti 10-13 molekul na gručo, na pol manjšo gručo od 5-6 molekul; s tem pa se zmanjša tudi površinska napetost vode, kar spet pripomore izboljššanemu transportu vode v organizmu.

Nekaj vrednosti ORP

materino mleko	-33 mV
kri (art , ven)	-66 mV
plodna voda	-69 mV
živa voda	-100 do -600 mV
ionizirana voda	-1 do -350 mV
Aspirin	+224 mV
pivo	+300 mV
rdeče vino	+342 mV
morska voda	+360 mV
Cola light	+372 mV
grozdni sok	+394 mV
vinski kis	+412 miliVolt
deževnica v mestu	+426 mV
več mineralnih vod	+500 mV
vode iz pip	+200 do + 800 mV
klorirana voda v bazenih	+1000 mV
oksidirane vode, mrtve	+700 do +1200 mV

Zaključek

Priporočljivo je, da namesto hrane za izločanje kislosti uporabimo za to raje ionizirano - alkalno vodo. Veliko kozarcev vode pijmo. Z uživanjem raznolike hrane in s pitjem alkalne vode se iz telesa znebimo odpadnih snovi, ki so kisle. Kozarec alkalne vode s pH 9-10 vsebuje precej več vodikovih ionov in vsak izmed njih je sparjen s pozitivnimi ioniziranimi alkalnimi minerali kot so Ca⁺⁺, Mg⁺⁺, Na⁺, K⁺ itd. Ker je v vodi več kalcija kot katera koli alkalnega minerala, lahko to prevedemo v dejstvo, da vsak kozarec vode vsebuje 33,3mg ioniziranih atomov kalcija v vodi. Pitje ionizirane - alkalne vode je veliko bolj učinkovito kot jemanje mineralov. Takšna voda je zdravilo. To sicer ne pomeni, da ne smete popiti kozarca mineralne vode ali napitka Cola ali ledenega čaja, vendar ne pretiravajte in ne navajajte na to otrok.

Ionizatorje vode uporabljajo že v mnogih zdravstvenih ustanovah, za gospodinjsko uporabo pa jih izdelujejo največ Japonci, Korejci in Rusi, prav kmalu pa bodo na tržišču tudi v Sloveniji.

(Podatki so povzeti iz literature, dostopne na Internetu.)

Svetloba

Meditacija

Vse okrog en sam mir. Mir v njem, mir v veselju. Ni misli, ni uma, ni nobenega premika, hotenja, želje in ne delovanja. Vse, kar je, je tukaj in sedaj. Nima imena in ne oblike. Samo svetloba sije od vekomaj do vekomaj.

En sam val misli in svet se začne pojavljati v vsej svoji pojavnosti. Nastajajo predmeti, osebe in narava. Vznikne prostor in vzpostavlja se čas. Čutila se navežejo na prostranost. Oči opazujejo, ušesa slišijo, koža občuti dotik, nos vonja, usta okuša.

Energija se pojavlja in pozornost tudi. Obe stečeta navzdol in navzven. Iz ene točke zavesti, ki so vrata v onostranstvo, se razliva zavest po svetu. Svet se prikazuje in vtisi nastajajo, se kopičijo in porajajo se nove navezave, karme in delovanja. Stvaritelj uživa v tej veličastni igri, ki jo je ustvaril.

Ker je bilo Bogu dolgčas, je ustvaril čas. Tako lahko čas mineva in Bog ima družbo v ljudeh, živalih, predmetih in v vsem, kar pač obstaja. Zdaj mu ni več dolg-

čas, zdaj ima družbo v ljudeh, ki ustvarjajo na Zemlji tak direndaj, da še samemu Stvarniku ni več jasno, kje je storil napako. Človeštvo je v takšnem kaosu, da se niti zamisliti ne da. Tudi Bog, ki je vsemogočen, je storil napako. Pa ne takrat, ko si je zamislil Zemljo, ptice, živali in naravo. Napaka se je pojavila s človekom. Če imate priložnost kdaj govoriti z Bogom, vam bo prav gotovo povedal, da je storil največjo napako s stvarjenjem človeka. Tisti dan je bil zagotovo najslabši v njegovem življenju, dan na najnižji točki stvarstva. Bog se še danes pritožuje, da mu je nekdo zamenjal načrte, da ni mislil na podobo in zavest današnjega človeka. Današnji človek je človek z napako. Bog se včasih zaradi tega jezi in takrat se zgodijo kakšni viharji, potresi in podobno. A vendarle je svoj namen dosegel, kajti ni mu dolgčas. Ob gledanju družbenega dogajanja se mu vlivajo solze v potokih, ob poslušanju človekovega razkazovanja se mu delajo izpuščaji in ob človeški pohlepnosti dobiva krče. Ko pogleduje po ostalih planetih, kjer bivajo druga živa bitja, je bolj radosten, saj imajo le-ti slabše pogoje, pa so vendarle bolj meditativni in zavedni. A ker je Bog, se bo že česa spomnil in se rešil iz nastalih težav, saj mu nikoli ne zmanjka idej. Upajmo, da bo bolj pazljiv kot takrat, ko si je izmislil človeka. Nekateri, ki so videli v njegovih fasciklah, so povedali, da bo bolj zakuril in iz

vrta nebeškega polil gnojeko na naš planet. Obetajo se suše, poplave in vojne. Človek bo moral hoditi tri dni, da bo sploh srečal drugo živo bitje, seveda če bo imel srečo. To se nam obeta: en sam pekel nad pekli, ker smo postali tako nezavedni in nihče ne upošteva božjih navodil. Navodil o pristnem in meditativnem življenju ter zavedanju o celoti in velikem pomenu življenja. Ljudi današnje dobe bolj zanima borza, tekanje za denarjem, tekanje za slavo in lastnim uspehom kot pa resnično življenje. Malo se jih zaveda, da živijo minljivo, sanjsko življenje, ki nima nobenega pomena. Dokler bo v družbi veljalo splošno pravilo, da je svet edina in končna resnica, tako dolgo bodo nastajale vse anomalije in nevšečnosti, huda trpljenja in nesreča. Ko se bo človek obrnil v svojo notranjost, kjer prebiva resnično življenje, takrat bo imel prvikrat upanje na pomiritev, prej ne. Zelo nevarno je tekanje za zunanji stvarmi, pa naj bo to kar koli že. Vse je samo igra ega in čista velika ničla. Končni rezultat je enak: nič plus nič je enako nič. Kdo bi se potem ukvarjal s tem, s to praznino, ki ne pelje nikamor oziroma pelje na stranpoti in ne nazaj k Bogu, k Svetlobi in v večna kraljestva. Svet nam služi izključno za zrcaljenje in raziskovanje, ne za pridobivanje in potrjevanje ter doseganje.

Zen AJ

Horoskop za mesec junij 2005 // Oona

Oven

Reševali boste stanovanjsko vprašanje. Nekateri bodo renovirali dom, drugi pa boste novo stanovanje iskali ali pa se vrnilo k staršem. Gostili boste prijatelje, pripravljali zabave in preživljali prijetne trenutke doma. Lahko bi začeli z neko dejavnostjo doma ali pa celo v partnerstvu s sorodnikom.

Bik

Ukvarjali se boste s financami. Pojavila se bo priložnost za dodaten zaslužek. Lahko bi več zaslužili, če se ukvarjate s poučevanjem ali z intelektualnimi posli. Vabljeni boste na poslovno večerjo, lahko pa bi se udeležili nekega seminarja. Čaka vas več krajših potovanj. Študenti naj bodo pozorni pri izpitih in pri vpisih.

Dvojčka

V začetku meseca boste zgovorni in veseli ter zaželeni v vsaki družbi. Izžarevali boste šarm, duhoviti in elegantni boste. V stabilnih zvezah se bo ljubezen še učvrstila, samski pa bodo imeli priložnost spoznati novo ljubezen ali dve. Če se ukvarjate z nepremičninami, izkoristite ugoden čas. Lahko bogato zaslužite.

Rak

V prvi polovici meseca se boste umaknili v svoj svet, analizirali boste preteklost. Vaša intuicija bo odlična, končno boste doumeli zakaj so se vam dogajale določene stvari. Urejali boste dom, se posvetili intimi in privatnemu življenju. Po 20. boste postali bolj komunikativni, s svojim obnašanjem in videzom boste svojo okolico opozorili nase.

Lev

Burno ljubezensko življenje vas bo začelo utrujati, marsikatero opazko zaradi vašega avanturizma bo potrebno poslušati. Če ste sami ali osamljeni, boste poskušali obnoviti staro zvezo ali pa boste na nek način prišli v kontakt s staro ljubeznijo. Optimizem in samozavest vam bosta postopoma rasla. Potovanja in kontakti s tujci bi vam lahko pomagali v karieri.

Devica

Popravljati boste morali napake iz prejšnjega meseca, vprašanje je le, kaj vam ti odnosi sploh pomenijo. V vašem življenju se bodo pojavili novi in zanimivi ljudje, družabno življenje bo pestro, priložnosti za novo ljubezen pa so tudi vidne. Postali boste nežni in romantični, prijateljem pa boste šli na živci z vašimi ljubezenskimi zgodbami.

Tehtnica

Pred vami je mesec, v katerem se bo vaš ljubezenski odnos zakompliciral, pri poslu ali v šoli pa se bodo pojavile nepredvidene težave. Pri reševanju čustvenih težav vam bodo pomagali prijatelji s svojim razumevanjem. Lahko bi se vam pripetilo, da boste pretirali v ocenjevanju situacije in prekinili nek odnos.

Škorpiljon

Ugoden mesec. Kamorkoli boste šli, vas bodo opazili pa tudi sami se boste trudili, da boste videti najboljše. Željni boste zabave in hrabro se boste spuščali v razne dogodivščine in avanture. Mesec je izredno naklonjen za ljubezen, vse do 29. Čaka vas veliko gibanja, potovanj in zabave.

Strelec

Ta mesec bodo vaše misli in dejanja usmerjena v nepremičnine, kredite, stanovanjsko vprašanje, zavarovalnine in podobno. Svojih načrtov ne boste mogli uresničiti brez pomoči starejših, to pa bo zahtevalo več prilagajanja z vaše strani. Spet se bo potrebno soočiti s problemi, ki ste jih uporno pometali pod preprogo.

Kozorog

Obseg posla se bo povečal, vaše hitro in učinkovito prilagajanje pa bo ključ tega meseca. Delovni čas boste večkrat raztegnili na cel dan, prostega časa skoraj ne bo možno planirati. Pravzaprav se boste v službi kar dobro počutili, delo vas bo navdajalo z zadovoljstvom. Pojdite na pregled k zdravniku.

Vodnar

Vaši interesi bodo raznovrstni. Dobro se boste počutili v službi, s sodelavci se boste odlično razumeli. Če se ukvarjate z izobraževanjem, nego ali medicino boste imeli izredno uspešno obdobje. Na potovanju bi lahko spoznali strastnega ljubimca, vedeti morate le, da se bo vse zaključilo pri flirtu ali avanturi za eno noč. Čar prepovedanega bo aktualen.

Ribi

Situacija v družini se bo postopoma umirila, vi pa boste lahko popravili napake prejšnjega meseca. Pravzaprav vam v različnih odnosih ne bo šlo gladko, priznati boste morali svoje napake in biti pripravljeni na določeno prilagajanje. Dobra vest tega meseca je, da je možna nova ljubezen z zrelo in odgovorno osebo, ki bo v vaše življenje vnesla stabilnost in mir.

						List	ATA IN ...	POKRAJINA V SEVERNI ŠPANJI	PROIZVAJALEC KISIKA	PRISTANIŠČE V JUŽNEM MAROKU	AMERIŠKI OPERNI PEVEC	SOTOČJE REK	STAROGRSKO OBUVALO	OTOK V MALDIVIH	
						MESTO V SREDNJI DALMACIJI									
						KROKODILOV SORODNIK									
						ANTIČNI IRANCI									
						... ROBIČ									
															KEMIJSKI SIMBOL ZA TANTAL
Avtor: LoM	LABORATORIJSKA POSODICA	MINERAL Z AVALE	ETOS, NRAVNOST	VZHOD (AGL.)	JAPON, PORTUGAL, ITALIJA LAJOS NAGY		KAZAHSTANSKI PESNIK					SKRAJNI KONEC POLOTOKA KRAJ PRI LJUBLJANI			
PLAZILEC, KI SPREMINJA BARVO							RIMSKA 6	100 m ² DROG ZA PAVLJ. LESA			HRVAŠ. NAFTNA DRUŽBA PLOŠČINSKA MERA				
SLOV. OPERNI PEVEC										KEM. SIMB. ZA SREBRO AVTOM. OZN. ZA KRŠKO			VETERAN, STAROKOPITNEZ	ŽIVALSKI VRT	
FRANČOSKO SMUCISCE					ENAKA SAMOGLASNIKA SREDINA IHRAMA	SEVERNOKOREJ. POLITIK HOBOTNICA		AVTOM. OZN. ZA KRANJ 4. IN 1. SAMOGLASNIK			IZRAELSKI PISEC (AMOS) REZULTAT ZRAČENJA				
IZRAELSKA LUKA					TRAFO-POSTAJA ANTON MELIK		FILM Z GRETO GARBO	VSE V REDU ANGL. GLASBENIK, PEVEC			NASPROTJE DOBREGA ZDRAVILO NA OSNOVI OPIJA				
TANKA TKANINA ZA ZAVESE				ŠEFINJA RAJONA						RED V BIOLOGIJI ODPISNICE					
... IN MAMA				AMELIJA (TUJE)				PREDST. SAMOSTANA 5. IN 2. SAMOGLASNIK							NEMŠKA REKA (NASA PISAVA)
															
						PODREDNI VEZNIK			MEDICIN. IZHOD CREVESJA ARABSKI ZREBEC						
						SOCVETJE PRI ŽITU					KURIR				
						ITALIJANSKA PROVINCA					GORA V VIETNAMU				

UGANKARSKI SLOVARČEK

AKIN -kazahstanski pesnik; ELATH - izraelska luka; IK - severno korejski politik; IVO ANŽLOVAR - slovenski operni pevec; KETTELS - angleški glasbenik, pevec; MASAGETI - antični Iranci; SAALA - neška reka.

Izmed pravih rešitev križanke bomo izžrebali tri nagrajence, ki bodo prejeli Kajuhovo pesmarico.

Izžrebani nagrajenci prejšnje križanke (List 4/2005), so: Helena Makšan, Praprotnikova 25, Mozirje; Jure Majhen, Stantetova 19, Velenje; Marica Ošlovnik, Metleče 39, Šoštanj

Nagradna križanka

Maj 2005

Gesla Križanke:

Ime in priimek:

Naslov:

Izpolnjen kupon pošljite na naš naslov do 17. junija 2005.

POLICIJSKO POROČILO ZA ZADNJE MESEČNO OBDOBJE NA OBMOČJU OBČINE ŠOŠTANJ

Urnik policijskega dela v mesecu aprilu je bil kar natrpan z interventnimi nalogami na območju Občine Šoštanj. Tako smo policisti na področju prometne varnosti poleg lažjih trkov na parkiriščih obravnavali štiri težje prometne nezgode, ki jim je botrovala neprimerna hitrost in prevelika stopnja alkohola. Obravnavali smo prometno nezgodo v Topolšici, kjer se je voznik zaradi preglobokega pogleda v kozarček zvrnil z vozilom s ceste, ob tem pa dobil lahke telesne poškodbe. Iz Raven pri Šoštanju smo bili obveščeni o nezgodi, v kateri se je kmetovalec prevrnil s svojim delovnim strojem – traktorjem, a se je k sreči končalo le z zvito pločevino. Preveliko hitrost si bo zapolnila tudi voznica, ki se ji v Penku nikakor ni mogel izogniti nasproti vozeč voznik in je med njima prišlo do trčenja.

Na področju javnega reda in miru so, tako kot že nekaj časa, prevladovali kršitve s področja glasne glasbe. Do večine kršitev je prišlo v gostinskih lokalih v Šoštanju, kjer lastniki niso upoštevali nočnega miru okoliških prebivalcev. Kršiteljem so bili izdani plačilni nalogi, svojo ravnanje pa bodo morali razložiti tudi pri inšpekcijskih službah. Ponovno smo morali posredovati tudi v treh »standardnih« medsoseskkih sporih v Šoštanju, ki jih udeleženci nikakor ne morejo rešiti. Pri sporih smo poskušali zadeve pomiriti tudi s preventivnimi in opozorilnimi razgovori, vendar se očitno vpleteni raje zagovarjajo na sodišču, kamor smo tudi v teh primerih posredovali obtožilne predloge.

Tudi delo na področju kriminalitete je bilo pestro. Še vedno so med vlomilci priljubljeni vlomi v gostinske lokale, in te smo v preteklem mesecu beležili tudi v Šoštanju. Nepovabljeni gostje so si tako postregli kar v štirih šoštanjskih lokalih, v nekaterih izmed njih tudi večkrat. Obiskali so tudi mesnico in tovorna vozila, parkirana na parkirišču pri gasilskem domu. Izmed ostalih kaznivih dejanj smo obravnavali še kazniva dejanja ogrožanja varnosti, lahke telesne poškodbe, prizadejane v pretepu, delovno nezgodo s smrtnim izidom in samomor.

Ob prihajajočih pomladanskih mesecih, ko lepo vreme zvabi na ceste lastnike motorjev, smo se policisti PP Velenje v sodelovanju s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (SPV) Občine Šoštanj odločili, da izvedemo preventivno akcijo z naslovom PROMET V ŠOŠTANJU. Akcija je bila izvedena dne 21. 4. 2005 na parkirišču pred gasilskim domom v Šoštanju, namenjena pa je bila vsem voznikom motornih koles, koles z motorjem in ostalim udeležencem v cestnem prometu. Pri izvedbi so sodelovali člani Moto kluba VETERANI Šoštanj in NETOPIRJI Šoštanj ter Avtošola RELAX. Policisti PP Celje so tako predstavili obiskovalcem varno vožnjo z motorjem in lastnikom motorjev dali nasvete za varno vožnjo. Na pripomočkih SPV R Slovenije so si obiskovalci lahko izmerili reakcijski čas zaviranja z osebnim avtomobilom in kolesom z motorjem. V zaključnem delu pa je predavatelj Avtošole RELAX pred-

stavil novosti oz. obnovil znanje cestnoprometnih predpisov. Z odzivom obiskovalcev smo bili zadovoljni.

Pričetek uporabe merilnikov alkohola v izdihanem zraku – etilometrov

Zakon o varnosti cestnega prometa (ZVCP-1, Uradni list RS, št. 83/04) je na področju ugotavljanja psihofizičnega stanja v 132. členu poleg uporabe indikatorjev alkoholiziranosti (alkotestov) predvidel tudi uporabo merilnikov alkoholiziranosti – etilometrov.

Policija je etilometre pričela uporabljati 20. aprila 2005. Istočasno se je pričela uporabljati tudi spremenjena merska enota na indikatorjih alkoholiziranosti (alkotestih).

Etilometer je naprava za ugotavljanje alkoholiziranosti v izdihanem zraku. Etilometer ima status zakonskega merila in mora izpolnjevati vse pogoje iz Pravilnika o meroslovnih zahtevah za etilometre (Uradni list RS, št. 22/00). Pravilnik natančno opredeljuje pogoje za pridobitev statusa merila, pogoje uporabe idr.

Policist bo preizkus z etilometrom lahko odredil v primeru:

- če bo preizkušane oporekal rezultatu preizkusa z indikatorjem alkohola v izdihanem zraku, iz katerega je razvidno, da ima v organizmu več alkohola, kot dovoljuje zakon;
- če bo voznik odklonil podpis zapisnika o preizkusu alkoholiziranosti z indikatorjem alkohola v izdihanem zraku.

Posebnost, na katero želimo opozoriti javnost, je vrednost, izražena v miligramih alkohola na liter izdihanega zraka. Zaradi poenotenja vrednosti na vseh tehničnih napravah, ki jih uporablja Slovenska policija pri ugotavljanju psihofizičnega stanja, bodo merske enote spremenjene tudi na indikatorjih alkoholiziranosti (alkotestih).

V pojasnilev:

- do vključno 0,50 grama alkohola na kilogram krvi (g/kg) je po vrednosti enako do vključno 0,24 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka (mg/l),
 - več kot 0,50 do vključno 0,80 grama alkohola na kilogram krvi (g/kg) je po vrednosti enako več kot 0,24 do vključno 0,38 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka (mg/l),
 - več kot 0,80 do vključno 1,10 grama alkohola na kilogram krvi (g/kg) je po vrednosti enako več kot 0,38 do vključno 0,52 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka (mg/l),
 - več kot 1,10 grama alkohola na kilogram krvi (g/kg) je po vrednosti enako ali več kot 0,52 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka (mg/l),
 - več kot 1,50 grama alkohola na kilogram krvi (g/kg) je po vrednosti enako ali več kot 0,71 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka (mg/l).
- (Obvestilo je povzeto po informaciji za javnost, pripravljeno v Sektorju prometne policije Uprave uniformirane policije Generlane policijske uprave.)

Vodja policijskega okoliša:

Zoran Stojko Krevzel

Varno delo z motorno žago

Zavod za gozdove Slovenije, OE Nazarje, Krajevna enota Šoštanj je v dogovoru z odsekom za gozdno tehniko in revirnimi gozdarji pripravil tečaj za varno delo z motorno žago. Dvodnevnega tečaja se je konec aprila na Slemenu udeležilo 19 kmetov oz. lastnikov gozdov, ki se ali se bodo ukvarjali s podiranjem drevja v gozdu. Tečaj so vodili strokovnjaki, inštruktorji z gozdarsko-lesarske šole iz Postojne. Zajemal je teoretični in praktični del. V teoretičnem delu so se spoznali z varnostnimi predpisi in z osebno opremo sekača. V praktičnem delu so dobila spoznala motorno žago, njene sestavne dele in delovanje, kakor tudi njeno vzdrževanje in manjša popravila, ki jih lahko sami opravijo. Začetek dela z motorno žago je potekal na poligonu, kjer so udeleženci pod vodstvom inštruktorja izvedli zasek in podžagovanje, prežagovanje hloda in kleščenje. V gozdu so pravilen prikaz podiranja drevesa najprej prikazali inštruktorji; posamezne faze dela so skupaj s tečajniki tudi komentirali. Nato so se tečajniki razdelili v tri skupine z inštruktorji, vsak udeleženec je podrl drevo, ga izdelal in opravil gozdni red pod budnim očesom inštruktorjev, ki so opozarjali na napake, storjene pri delu. Ob koncu tečaja je vodja OE Nazarje Toni Breznik udeležencem podelil potrdila o opravljenem tečaju in jim zaželel varno delo v gozdu.

Foto: Arhiv

Foto: Arhiv

Gozdarji se zavedamo pomembnosti takih izobraževanj, saj je delo v gozdu zelo nevarno in prihaja do številnih nesreč, tudi tragičnih. Zaradi številčne omejitve na tečaju smo morali zavrniti kar nekaj zainteresiranih lastnikov in upamo, da bomo tudi s pomočjo občin podobna izobraževanja izpeljali v bližnji prihodnosti.

Milan Pogoreličnik

Listnek za steljo

Listnek

Kje gori?

Kjer je dim, je tudi ogenj. In kjer je ogenj, so gasilci. Na srečo se tokrat kadi z različja. Za gasilskimi hrbti se namreč pečejo čevapčiči.

Sodobna živinoreja

Poglej no, kaj pa je tole? To novodobno čudo si pa moram malo bližje ogledati. Kaže, da so moji kupili moderne jaslji.

Žal, so prazne. Gotovo so za nakup jaslji porabili toliko, da za krmo ni ostalo. Tako kot lani, ko so kupili nov avto - zaradi sosedov seveda. Sosedje pa ne vedo, da zdaj moja gospodarica kuha le krompir in makarone, zraven pa po prazni deski tolče s kladivom za zrezke, spet zaradi sosedov.

No ja, jaz imam še srečo, ker se začinja paša. Čeprav je v trendu vitkost, nisem rada lačna.

Kondicija

»A ti pa kar brez palic?« sprahuje Ernest Kovač, direktor Golte d. o. o. Bojana.

»Ja, v nogometu moraš biti pripravljen še na kaj hujšega, kot je takale pot po Mozirskih brez pohodnih palic,« odgovarja Prašnikar.

Tokrat je listje nagrabila Marija.

Underground

Velenje
SP Do 35
LIST
2005
352(497.4 Šoštanj)
9002879.5
COBISS

Danes in nikoli več. OŠ KDK, 19. maj 2005.

Foto: List

